

สำนักวิทยบริการฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

วิทยานิพนธ์ งานวิจัย

Ms-198604

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญ
ทางประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

นางสาวธีรภัทร์ นิตยกุลเศรษฐ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2563

สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ใบอนุญาตวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เรื่อง : การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย
กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ผู้วิจัย : นางสาวธีรภัทร์ นิตยกุลเศรษฐ์

ได้รับอนุมัติเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสังคมศึกษา

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐชัย จันทชุม)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ)

คณบดีคณะครุศาสตร์
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาธ เนิองเฉลิม)

(อาจารย์ ดร.ชนะชัย อวนวัง)

กรรมการ

ว่าที่ร้อยตรี

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณ ชูยกระเดื่อง)

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ นาคคุณทรง)

กรรมการ

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยลักษณ์ โพธิวรรณ)

ชื่อเรื่อง : การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ผู้วิจัย : นางสาวธีรภัทร์ นิตยกุลเศรษฐ์

ปริญญา : ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สังคมศึกษา)
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ นาคคุณทรง
รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยลักษณ์ โพธิวรรณ

ปีการศึกษา : 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพ 80/80 (2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย (3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ระหว่างก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย (4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ร้อยเอ็ด จำนวน 28 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน จำนวน 8 แผน (2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ (3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา มีลักษณะเป็นแบบอัตนัย จำนวน 20 ข้อ (4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน จำนวน 15 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า (1) ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.56/81.78 (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้

แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่า
ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้
แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมอยู่ใน
ระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : กิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน, ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Title : The Development of Problem-Based Learning Activities on Important Issues in Thai history Social Studies, Religion and culture subject of Matthayomsueksa 6 Students

Author : Miss Teerapat Nitayakulset

Degree : Master of Education (Social Studies)
Rajabhat Maha Sarakham University

Advisors : Associate Professor Dr.Tassanee Nakunsong
Associate Professor Dr.Piyaluk Potiwan

Year : 2020

ABSTRACT

The purposes of this research were to (1) development of problem-based learning activities on important Thai history topic social studies group religion and culture mathayomsuksa 6 students for efficiency 80 / 80 , (2) compare learning achievement between before and after learning of mathayomsuksa 6 students by organizing problem - based learning activities on important Thai history topic, (3) compare problem solving ability between before and after learning of mathayomsuksa 6 students by organizing problem - based learning activities on important Thai history topic and (4) study students' satisfaction of mathayomsuksa 6 towards problem - based learning activities on important Thai history topic. The samples were 28 mathayomsuksa 6 students selected by cluster random sampling. Research instruments consisted of 8 problem-based learning management plans, (2) achievement tests of 30 items, (3) test of thinking abilities in problem solving with 20 items and (4) the student's satisfaction questionnaire for organizing problem-based learning activities with 15 items. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation and t-test (Dependent).

The results showed that, (1) The efficiency of problem-based learning activities on important Thai history topic social studies, religion and culture subject group of Mathayomsuksa 6 were effective at 81.56 / 81.78, (2) learning achievement of students who learned using problem-based learning management on important issues in Thai history topic, after learning was significant higher than before learning at the .05 level,

(3) the ability to solve problems of students who learned by problem-based learning management on important issues in Thai history topic after study was significant higher than before learning at the .05 level and (4) students' satisfaction with problem-based learning management regarding important issues in Thai history topic on overall was at the high level.

Keywords : The Problem-Based Learning, Ability to Solve Problems

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ นาคุณทรง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.ปิยลักษณ์ โพธิวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการให้คำปรึกษา คำแนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาธ เมืองเฉลิม ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ชนะชัย อวนวัง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.อรุณ ชูยกระเดื่อง กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำชี้แนะ และแนวทางแก้ไข ปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ทัชชวิวัฒน์ เหล่าสุวรรณ อาจารย์ ดร.อัจฉริยา พรหมท้าว อาจารย์ ดร.ธัญญาลักษณ์ เขจรภักดิ์ อาจารย์ ดร.อพันธ์ พิลาพุทธา และนายศิวกร ไชย कुमार ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ ความเหมาะสมของเนื้อหา และให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนได้เครื่องมือในการวิจัยที่มีคุณภาพในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ นางพัชรนันท์ นิตยกุลเศรษฐ์ คุณพ่อและคุณแม่ ตลอดจนญาติ ๆ และเพื่อน ๆ พี่น้องที่คอยช่วยเป็นกำลังใจ ช่วยเหลือ สนับสนุนมาโดยตลอด และประโยชน์จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดามารดา คุณย่า ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ให้การอบรมสั่งสอน ส่งเสริม สนับสนุนด้วยดีตลอดมา

นางสาวธีรภัทร์ นิตยกุลเศรษฐ์

สารบัญ

หัวเรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ค
ABSTRACT	จ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ซ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	4
1.3 สมมติฐานการวิจัย	4
1.4 ขอบเขตการวิจัย	5
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	6
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ	7
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม.....	8
2.1 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสาระภูมิศาสตร์ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560...	8
2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน	12
2.3 ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา	24
2.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	38
2.5 ความพึงพอใจ	45
2.6 วิจัยที่เกี่ยวข้อง	49
2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย	51
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	52
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	52
3.2 เครื่องมือวิจัยที่ใช้ในการวิจัย	52
3.3 การสร้างเครื่องมือและหาคุนภาพเครื่องมือ	53
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	60

หัวเรื่อง	หน้า
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	61
3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์	62
บทที่ 4 ผลการวิจัย	66
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
4.2 ลำดับชั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	66
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	70
5.1 สรุป	70
5.2 อภิปรายผล	70
5.3 ข้อเสนอแนะ	73
บรรณานุกรม	75
ภาคผนวก	84
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	85
ภาคผนวก ข เครื่องมือประเมินคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	111
ภาคผนวก ค ผลการประเมินคุณภาพเครื่องมือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	127
ภาคผนวก ง คະແນນการจัดกิจกรรมการเรียนรู้.....	132
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	137
ประวัติผู้วิจัย	143

สารบัญตาราง

หัวเรื่อง	หน้า
2.1 รายละเอียดมาตรฐานการเรียนรู้กับตัวชี้วัดช่วงชั้น รายวิชาประวัติศาสตร์	11
3.1 เนื้อหา สาระที่ใช้ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง วิเคราะห์ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	53
3.2 การวิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	55
3.3 เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหา	58
3.4 แบบแผนการทดลอง One – Group Pretest – Posttest Design	60
4.1 ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	67
4.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานเรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	68
4.3 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	68
4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย	69
ค.1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้	128
ค.2 ตารางคะแนนความสอดคล้องของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	128
ค.3 ค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (B) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	130
ค.4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบประเมินแบบทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา	131
ค.5 ความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจสำหรับผู้เชี่ยวชาญ	131
ง.1 คะแนนของการจัดการเรียนรู้	133
ง.2 คะแนนการจัดการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียน	134
ง.3 คะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนและหลังเรียน	135
ง.4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียน	136

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	กรอบแนวคิดการวิจัย	51

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันโลกและสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การพัฒนาของมนุษย์เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ไม่มีสิ้นสุด แต่ในการที่จะพัฒนาหลักการต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงให้การพัฒนาดำเนินไปนั้น ต้องอาศัย การศึกษาและเทคโนโลยีเข้าช่วย ทำให้มีการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับปรับปรุง 2560 เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สภาพแวดล้อม และความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพคนของชาติให้สามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เป็นการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579 (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579, 2560, น.ฉ) กล่าวถึงเป้าหมายด้านผู้เรียน โดยจะมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs) ซึ่งประกอบไปด้วยทักษะ และคุณลักษณะต่อไปนี้ 3Rs ได้แก่ การอ่านออกเสียง (Reading) การเขียนได้ (Writing) การคิดเลขเป็น (Arithmetics) 8Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และ ทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์ นวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross – cultural Understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (Communication, Information and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion)

รายวิชาประวัติศาสตร์ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 การเรียนรู้ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, น.1) จะช่วยให้ผู้เรียน มีความรู้ความเข้าใจการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลง ตามยุคสมัยกาลเวลาตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดี

ของประเทศชาติและสังคมโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.1) ในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ (ศิริพร ดาบเพชร, 2551) นอกจากครูผู้สอนต้องจัดกิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์แล้ว ยังต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ เพื่อปลูกฝังให้นักเรียนมีความรัก ความภาคภูมิใจ และการสร้างจิตสำนึกความเป็นไทย เกี่ยวกับประเด็นต่อไปนี้ 1) รักแห่งความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ 2) สัญลักษณ์ของชาติไทย 3) สถาบันพระมหากษัตริย์ 4) บรรพบุรุษไทย 5) วัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาไทย

การศึกษาในสมัยที่สังคมก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเทคโนโลยีและการดำเนินชีวิตประจำวัน อาจมีทั้งข้อดีและข้อเสียปะปนกันไป ถ้าเรามองในด้านดีก็มีอยู่มาก แต่อีกด้านหนึ่งก็จะมีข้อเสียเสมอ ข้อเสียที่พูดถึงนี้คือ เมื่อเทคโนโลยีเปลี่ยนโลกการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างรวดเร็วก็ต้องมีฝ่ายที่ตาม การพัฒนาตามไม่ทัน เพราะในระบบต่าง ๆ ทุกระบบ การทำงานของระบบอาจทำงานไม่พร้อมกัน ทำให้ การพัฒนาไม่เป็นไปอย่างเต็มที่แบบที่คาดไว้ เชกเช่นเดียวกันการศึกษา เมื่อมีเทคโนโลยีที่พัฒนาไปอย่าง รวดเร็ว แต่ต่างจากการสอนที่ยังคงเป็นการสอนในแบบเดิม ๆ ยังคงใช้การสอนแบบบรรยายอย่างเดียว ไม่ได้มีสร้างนวัตกรรมทางการสอนใหม่ ๆ เพื่อใช้เสริมทักษะผู้เรียนให้สามารถใช้เทคโนโลยีที่มีอยู่มากมาย ในชีวิตประจำวันให้เป็นประโยชน์ได้ เมื่อเกิดเหตุการณ์เช่นนั้นขึ้น การพัฒนาทางการเรียนการสอน อาจไม่ไปพร้อมกับเทคโนโลยีที่ก้าวไกล ส่งผลให้การใช้ชีวิตของผู้เรียน การคิดวิเคราะห์หาคำตอบ ปัญหา อาจไม่ได้เป็นไปตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ การคิดหาทางแก้ไขใหม่ ๆ โดยการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ ตามยุคตามสมัยถือว่าเป็นทางเลือกที่น่าสนใจ กนก จันทรทอง (2560, น.1) กล่าวว่า การสอนสังคมศึกษา ในศตวรรษที่ 21 เป็นการวิเคราะห์ สังเคราะห์และพัฒนาแนวคิดสำหรับการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามหลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้มีความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ตามหลัก 3R 7C เพราะเป็น สารการเรียนรู้ที่เน้นการอยู่ร่วมกันในสังคมไทย สังคมโลกอย่างสันติสุข และการเป็นพลเมืองดี ศรัทธาในหลักธรรมของศาสนา การเห็นคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มีความรักชาติและ ภูมิใจความเป็นไทย แม้สังคมศึกษาจะเป็นเพียงวิชาหนึ่งในหลักสูตร แต่มีสาระและหน่วยการเรียนรู้ ที่ครอบคลุมการพัฒนาผู้เรียนที่ตอบสนองจุดหมายของหลักสูตร หากกระบวนการจัดการเรียนรู้ วิชาสังคมศึกษามีประสิทธิภาพก็จะแก้ปัญหาการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพต่ำของประเทศได้ และสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นทรัพยากรอันทรงคุณค่าเพื่อพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ 4.0 ภายใน 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) อย่างแน่นอน

ในรายวิชาประวัติศาสตร์ เป็นวิชาที่มีเนื้อหาค่อนข้างมากและกว้าง บทเรียนซับซ้อน วิภาดา พินลา (2560, น.13) การสอนสาระประวัติศาสตร์ในโรงเรียน ผู้สอนส่วนใหญ่มักใช้วิธีการสอนแบบ บรรยายเนื้อหา ทำให้ผู้เรียนเห็นว่าประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่ต้องท่องจำ น่าเบื่อหน่าย เป็นวิชาที่ศึกษา แต่เรื่องในอดีตที่อยู่ห่างไกล นักเรียนไม่เข้าใจในบทเรียน ส่งผลให้มีประสิทธิภาพทางการเรียน

ในปี 2561 ค่า ซึ่งคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 65.28 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง (รายงานประจำปี โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการร้อยเอ็ด, 2561, น.23) นักเรียนไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ และยังขาดทักษะในการคิดแก้ปัญหา จึงต้องมีการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นและพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาด้วย การคิดแก้ปัญหาถือเป็นการคิดที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตในโลกปัจจุบัน เพราะปัญหาเกิดขึ้นได้ทุกช่วงชีวิตของมนุษย์ หากเราขาดการพัฒนาการคิดที่สำคัญ เช่น การแก้ปัญหาแล้วนั้น ก็จะส่งผลให้การพัฒนาชีวิตไม่ได้เป็นไปอย่างที่คาดหวัง (สุวิทย์ มูลคำ, 2551, น.11) ดังนั้นแล้ว มนุษย์จึงมีการคิดแก้ปัญหาเพื่อให้ตัวเองนั้นกลับเข้าเข้าสู่สภาวะสมดุล โดยพยายามปรับตัวเองและสิ่งแวดล้อมให้ผสมกลมกลืนกับสภาวะที่เราคาดหวัง (วรรณ ขุนศรี, 2546, น.59) การที่ผู้เรียนจะเป็นนักแก้ปัญหาที่ดีได้นั้น ต้องเป็นผู้ที่เรียนรู้กระบวนการคิดแก้ปัญหาที่หลากหลายหาโอกาสฝึกกระบวนการคิดแก้ปัญหาได้มากที่สุด และเมื่อเป็นผู้ที่สามารถคิดแก้ปัญหาในเรื่องราวต่าง ๆ ได้ ก็จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นการวางรากฐานของการพัฒนาชีวิตที่สมบูรณ์เป็นความกล้าที่จะลงมือกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง กล้าคิด กล้าตัดสินใจ การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับวิชาในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ เป็นอย่างมาก เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานจะเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกคิดฝึกปฏิบัติ ฝึกแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์จริงที่ใช้ในการเรียนการสอน ซึ่ง ยุรวัดณ์ คล้ายมงคล (2545, น.55) ได้ให้ความหมายการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ว่า เป็นการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง โดยใช้ปัญหาเป็นเครื่องกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้ โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาด้วยตัวเอง เพื่อให้ได้สมรรถภาพที่ต้องการ โดยครูเป็นผู้ให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ กนก จันทร์ทอง (2560, น.232) โดยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

- 1) ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้อย่างแท้จริง
- 2) จัดกลุ่มผู้เรียนประมาณ 5-8 คน
- 3) ครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกหรือผู้ให้คำแนะนำ
- 4) มีการใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้น
- 5) ปัญหาที่นำมาใช้ต้องมีลักษณะคลุมเครือไม่ชัดเจนมีวิธีแก้ไขปัญหาได้อย่างหลากหลาย อาจมีหลายคำตอบ
- 6) นักเรียนเป็นผู้แก้ปัญหาโดยการแสวงหาข้อมูลใหม่ ๆ ด้วยตนเอง และ
- 7) ประเมินผลจากสถานการณ์จริง

ในขณะที่กิจกรรมการเรียนรู้ และผลงานจากการเรียนรู้ และยิ่งกล่าวถึงที่น่าสนใจอีกว่า วิชาสังคมศึกษามีปัญหามากมายที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริงเหมาะกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เนื่องจากปัญหาสังคม ปัญหาจริยธรรม ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการเมือง ปัญหาสิ่งแวดล้อม และปัญหาภัยพิบัติที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องที่กระทบกับทุกคน ดังนั้นการฝึกทักษะในการแก้ปัญหาจึงเป็นการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนก่อนออกไปสู่การใช้ชีวิตจริง เพื่อให้มีความสุขและสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติได้

จากหลักการและเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย โดยจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน เพราะเป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างอิสระ เน้นการทำงานกลุ่มเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการสื่อสารที่ดีเข้าใจผู้อื่นมากขึ้น และยังมีอิสระในการค้นคว้าหาข้อมูลเพื่อมาตอบโจทย์ปัญหาที่ผู้สอนสร้างขึ้น การได้มีอิสระในการค้นหาคำตอบหรือข้อมูลจะส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ส่งผลให้มีการพัฒนาทักษะด้านการคิด และความสามารถในการคิดแก้ปัญหาได้โดยตรงอีกด้วย นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้และเป็นแนวทางในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นยังเป็นแนวทางในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ และยังเป็นนวัตกรรมสำคัญที่จะพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่องประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย

1.2.3 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ระหว่างก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน

1.2.4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน

1.3 สมมติฐานการวิจัย

1.3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย ที่เรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

1.3.2 ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.4.1.1 ประชากร

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 118 คน จำนวน 4 ห้องเรียน โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562

1.4.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/3 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 28 คน จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม

1.4.2 เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้เนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งประกอบด้วย

1.4.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมาของชนชาติไทย

1.4.2.2 อาณาจักรโบราณในดินแดนไทยและอิทธิพลที่มีต่อสังคมไทย

1.4.2.3 ปัจจัยที่มีผลต่อการสถาปนาอาณาจักรไทย

1.4.2.4 การปฏิรูปบ้านเมืองในสมัยรัชกาลที่ 5

1.4.2.5 การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475

1.4.2.6 บทบาทของสตรีไทย

1.4.2.7 บทบาทของสถาบันพระมหากษัตริย์ในการพัฒนาชาติไทย

1.4.2.8 อิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกและตะวันออกที่มีต่อสังคมไทย

1.4.3 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1.4.3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน

1.4.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

ความพึงพอใจ

1.4.4 ขอบเขตด้านพื้นที่

โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

“การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน” หมายถึง การจัดกิจกรรมโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นการเรียนการสอนแบบให้ทำงานกลุ่ม ใช้ปัญหาเป็นตัวดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการวัดและการประเมินผลของการจัดการเรียนรู้นี้ คือการดูจากสถานการณ์จริงที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงตามความสามารถ ซึ่งโจทย์หรือปัญหาที่ครูตั้งมานั้น จะต้องเป็นปัญหาที่มีหลายคำตอบหรือหลากหลายวิธีการ ซึ่งขั้นกิจกรรมของการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ประกอบด้วย

1. การกำหนดปัญหา ครูกำหนดปัญหาหรือคำถาม โดยยึดหลักเกณฑ์ที่ว่า ปัญหาที่ครูตั้งมานั้นจะต้องไม่มีคำตอบตายตัว หรือมีหลายคำตอบ
2. ทำความเข้าใจปัญหา ครูให้ผู้เรียนพิจารณาปัญหา และระดมสมองหาคำตอบภายในกลุ่ม
3. ดำเนินการค้นคว้า ครูให้ผู้เรียนช่วยกันค้นคว้าหาคำตอบ โดยที่ไม่จำกัดวิธีการในการหา แต่ผู้เรียนจะต้องสามารถอธิบายได้ว่า แหล่งที่มาของข้อมูลมีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด
4. วิเคราะห์ความรู้ที่ได้มา ผู้เรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในกลุ่ม โดยผลัดกันเสนอคำตอบที่ตนได้มา เมื่อพิจารณาครบทุกคนแล้ว สมาชิกภายในกลุ่มจะลงข้อสรุปว่าข้อมูลครบถ้วนพร้อมที่จะนำเสนอหรือไม่ ครูคอยเป็นผู้แนะนำหากคำตอบยังไม่ครบถ้วน
5. อภิปรายผล เป็นการนำเสนอคำตอบที่กลุ่มของผู้เรียนได้มาโดยเมื่อสรุปของแต่ละกลุ่มเสร็จครูและผู้เรียนจะร่วมกันสรุปคำตอบเพื่อความเข้าใจตรงกันอีกครั้ง

“ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา” หมายถึง ความสามารถของสมองในด้านการคิด เพื่อที่จะหาข้อปัญหาและวิธีจัดปัญหา หรือข้อที่ไม่สมเหตุสมผลต่าง ๆ โดยมีรูปแบบวิธีการต่าง ๆ มีการเรียนรู้จากประสบการณ์ทั้งเก่าและใหม่ เพื่อนำมาผสมผสานให้เกิดวิธีการใหม่และสามารถแก้ปัญหาที่เผชิญได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม ซึ่งการวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาผู้วิจัยได้ยึดแนวทางตามขั้นตอนการแก้ปัญหาของเวียร์ มี 4 ขั้นตอน ประกอบไปด้วย

1. การระบุปัญหา ความสามารถในการระบุปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่กำหนดให้มากที่สุด
2. การวิเคราะห์ปัญหา ความสามารถในการระบุสาเหตุที่เป็นไปได้ (สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา)
3. การกำหนดวิธีการแก้ปัญหา ความสามารถในการวางแผน หรือเสนอแนวทางการคิดแก้ปัญหาที่ตรงสาเหตุ หรือเสนอข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อนำไปสู่การคิดแก้ปัญหาอย่างสมเหตุสมผล
4. การตรวจสอบผลลัพธ์ ความสามารถในการอธิบายได้ว่า ผลที่เกิดขึ้นจากการกำหนดวิธีคิดแก้ปัญหานั้น สอดคล้องกับปัญหาที่ระบุไว้หรือไม่ หรือผลที่ได้เป็นอย่างไร

“ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน” หมายถึง การวัดความสามารถของบุคคล ในด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะต่าง ๆ ที่เกิดจากการเรียนรู้จากหลายรูปแบบ โดยวัดจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาประวัติศาสตร์ เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เรื่อง ประเด็นสำคัญทาง ประวัติศาสตร์ไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

“ความพึงพอใจ” หมายถึง ความรู้สึกชอบ ความพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ โดยนักเรียนสามารถตอบสนองต่อการเรียนได้ดี ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเกิด ความพึงพอใจ ต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.6.1 เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1.6.2 เป็นแนวทางให้ครูผู้สอนที่สนใจในรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน นำไปประยุกต์ใช้ในระดับอื่นต่อไป

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสาระภูมิศาสตร์ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน
3. ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
5. ความพึงพอใจ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสาระภูมิศาสตร์ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560

2.1.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งในด้านปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัว ตามสภาพแวดล้อม การจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามปัจจัยต่าง ๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม และประเทศชาติ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นกลุ่มที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะพื้นฐานในการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความเข้าใจถึงความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตัวกับบริบทสภาพแวดล้อมเป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม โดยได้กำหนดสาระต่าง ๆ ไว้ดังนี้

2.1.1.1 ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนา และบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

2.1.1.2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ระบบการเมืองการปกครอง ในสังคมปัจจุบันการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญของการเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปณิธานค่านิยมด้านประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ การดำเนินชีวิตอย่างสันติสุขในสังคมไทย และสังคมโลก

2.1.1.3 เศรษฐศาสตร์ การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหาร จัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด อย่างมีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิต อย่างมีคุณภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ ในชีวิตประจำวัน

2.1.1.4 ประวัติศาสตร์ เวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์ และพัฒนาการของมนุษยชาติ จากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์และเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ผลกระทบที่ เกิดจากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในอดีต ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก

2.1.1.5 ภูมิศาสตร์ ลักษณะทางกายภาพของโลก แหล่งทรัพยากร และภูมิอากาศของ ประเทศไทยและภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก การใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์กัน ของสิ่งต่าง ๆ ในระบบธรรมชาติ ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งที่มีมนุษย์ สร้างขึ้น การนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.1.2 คุณภาพของผู้เรียนสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สำหรับนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

2.1.2.1 มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นไปของโลก อย่างกว้างขวาง และลึกซึ้งยิ่งขึ้น

2.1.2.2 เป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ มีค่านิยมอันพึงประสงค์ สามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข รวมทั้งมีศักยภาพ เพื่อการศึกษาต่อในชั้นสูง ตามความประสงค์ต่อไปได้

2.1.2.3 มีความรู้เรื่องภูมิปัญญาไทย มีความภูมิใจในความเป็นไทย มีความรู้ประวัติศาสตร์ ของชนชาติไทย ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข

2.1.2.4 มีนิสัยที่ดีในการบริโภค เลือก และตัดสินใจในการบริโภคได้อย่างเหมาะสม มีจิตสำนึก ละมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม มีความรักท้องถิ่นและประเทศชาติ มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้กับสังคม

2.1.2.5 มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง ชี้นำตนเองได้ และสามารถแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ในสังคมได้ตลอดชีวิต

2.1.3 สารและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีศรัทธาที่ถูกต้อง ยึดมั่น และปฏิบัติตาม หลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี และธำรงรักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและ สังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส.3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิต และการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการ ของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

มาตรฐาน ส.3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและ สามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

ตารางที่ 2.1

รายละเอียดมาตรฐานการเรียนรู้กับตัวชี้วัดช่วงชั้น รายวิชาประวัติศาสตร์

ชั้น	มาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัดช่วงชั้น	ชื่อหน่วยการเรียนรู้
ม.4 - 6	มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ	1. ตระหนักถึงความสำคัญของเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ ที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของมนุษยชาติ 2. สร้างองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์ โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์อย่างเป็นระบบ	- เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ไทย - การสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์ไทย
	มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถ วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น	1. วิเคราะห์อิทธิพลของอารยธรรมโบราณ และการติดต่อระหว่างโลกตะวันออกกับโลกตะวันตก ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก 2. วิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองเข้าสู่โลกสมัยปัจจุบัน 3. วิเคราะห์ผลกระทบของการขยายอิทธิพลของประเทศในยุโรปไปยังทวีปอเมริกา แอฟริกาและเอเชีย 4. วิเคราะห์สถานการณ์ของโลกในคริสต์ศตวรรษที่ 21	
ม.4 - 6	มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย	1. วิเคราะห์ประเด็นสำคัญของประวัติศาสตร์ไทย 2. วิเคราะห์ความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ไทย 3. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมการสร้างสรรค์ภูมิปัญญาไทย และวัฒนธรรมไทย ซึ่งมีผลต่อสังคมไทยในยุคปัจจุบัน	- ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย - ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย - การสร้างสรรค์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย

(ต่อ)

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ชั้น	มาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัดช่วงชั้น	ชื่อหน่วยการเรียนรู้
ม.4 - 6	มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย	4.วิเคราะห์ผลงานของบุคคลสำคัญ ทั้งชาวไทยและต่างประเทศ ที่มีส่วนสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย และประวัติศาสตร์ไทย	- ผลงานของบุคคลสำคัญ ในการสร้างสรรค์ชาติไทย
		5. วางแผนกำหนดแนวทางและมี ส่วนร่วมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทย และวัฒนธรรมไทย	- การสร้างสรรค์วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทย

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560)

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพและความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผลต่อกัน ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ในการค้นหา วิเคราะห์ และสรุปข้อมูลตามกระบวนการทางภูมิศาสตร์ ตลอดจนใช้ภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วิถีการดำเนินชีวิต มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน

2.2.1 ประวัติและความเป็นมา

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน(PBL) ได้พัฒนามาจากแนวคิดของ John Dewey นักวิชาการชาวอเมริกัน ได้ให้คำแนะนำว่า นักศึกษาควรจะนำเสนอปัญหาในชีวิตจริง และในการค้นหาคำตอบ จะต้องเป็นการค้นพบข้อมูลในการแก้ปัญหาของนักศึกษาเอง เริ่มมีการใช้ใหม่อีกครั้งในปี ค.ศ. 1960 ในรูปแบบของการสอน แบบฝังรู้ในวิทยาศาสตร์ ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากงานของ บูเนอร์ และ Piaget วิธีการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียน ใช้เทคนิคกระบวนการการแก้ปัญหาแบบกลุ่ม และการเรียนเป็นรายบุคคล ในปีค.ศ. 1971 Haward Barrow เป็นผู้นำการเรียนรู้ ได้ใช้ปัญหาเป็นฐานมาใช้กับนักศึกษาแพทย์เป็นครั้งแรก ที่มหาวิทยาลัย Mc Master ประเทศแคนาดา เพื่อให้ นักศึกษาแพทย์ได้รับความรู้แบบบูรณาการ สามารถพัฒนาและประยุกต์ใช้ทักษะการแก้ปัญหาเกี่ยวกับผู้ป่วยมหาวิทยาลัยในประเทศแคนาดาและแทบทุกส่วนของโลก ให้ความสนใจในการนำรูปแบบของ PBL ไปใช้สอน เช่น มหาวิทยาลัย Newcastle ประเทศเนเธอร์แลนด์

Monash มหาวิทยาลัย Maastricht Melbourne ประเทศออสเตรเลีย มหาวิทยาลัยในประเทศแคนาดา สิงคโปร์ อังกฤษ ฝรั่งเศส แอฟริกาใต้ สวีเดน ฮังการี เป็นต้น

สำหรับประเทศไทย ได้มีการนำแนวคิดของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานมาใช้ครั้งแรก ในหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีพ.ศ. 2531 และมีการนำไปประยุกต์ใช้ในหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิตและพยาบาลศาสตรบัณฑิต ของสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาอื่น ๆ ทั้งนี้กระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานยังสอดคล้องกับพระราชบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 ที่กล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้โดยให้มีการจัดเนื้อหาสาระในการจัดกิจกรรม ที่ให้เป็นการฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหา ผู้เรียน ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติแบบผสมผสานกับสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน

2.2.2 ความหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน

ทิตินา แคมมณี (2549, น.150-152) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เป็นการจัดการสภาพการณ์ของการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยผู้สอนอาจนำไปสู่สถานการณ์จริง หรือผู้สอนอาจจัดสภาพการณ์ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหาจริงได้ และฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ปัญหา มีการแก้ปัญหา ร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในปัญหาอย่างชัดเจน ได้เห็นทางเลือกและวิธีการที่หลากหลายในการแก้ปัญหา นั้น รวมทั้งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความใฝ่เรียนรู้ เกิดทักษะการคิด และกระบวนการแก้ปัญหาต่าง ๆ

กนก จันทร์ทอง (2560, น.232) การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีลักษณะสำคัญ ได้แก่ 1) ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้อย่างแท้จริง 2) จัดกลุ่มนักเรียนกลุ่มละประมาณ 5-8 คน 3) ครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกหรือผู้ให้คำแนะนำ 4) ใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้น (สิ่งเร้า) ให้เกิดการเรียนรู้ 5) ปัญหาที่นำมาใช้ต้องมีลักษณะคลุมเครือไม่ชัดเจนมีวิธีแก้ปัญหาได้อย่างหลากหลาย อาจมีคำตอบได้หลายคำตอบ 6) นักเรียนเป็นผู้แก้ปัญหาโดยการแสวงหาข้อมูลใหม่ ๆ ด้วยตนเอง และ 7) ประเมินผลจากสถานการณ์จริงในขณะทำกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Process) และผลงานจากการเรียนรู้ (Learning Product)

กมลฉัตร กล่อมอิม (2560) การจัดการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน มีลักษณะสำคัญ คือ ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้อย่างแท้จริง และจัดผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย ให้มีจำนวนกลุ่มละประมาณ 5 – 6 คน ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกหรือผู้ให้คำแนะนำ ซึ่งครูได้ใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ลักษณะของปัญหาที่นำมาใช้นั้นต้องมีลักษณะคลุมเครือ ไม่กระจ่าง มีวิธีแก้ปัญหาได้อย่างหลากหลาย อาจมีคำตอบได้หลายคำตอบ ขั้นตอนการดำเนินการสอน ได้แก่ 1) กำหนดปัญหา 2) ทำความเข้าใจปัญหา 3) ดำเนินการศึกษาค้นคว้า 4) สังเคราะห์ความรู้ 5) สรุป

และประเมินค่าของคำตอบ 6) นำเสนอและประเมินผลงาน โดยผู้เรียนเป็นผู้แก้ปัญหาและแสวงหาข้อมูลใหม่ ๆ ด้วยตนเอง การวัดและประเมินผล ใช้การประเมินผลจากสถานการณ์จริง ดูจากความสามารถในการปฏิบัติของผู้เรียนในขณะที่ทำกิจกรรมการ เรียนรู้และพิจารณาจากผลงานที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้

Barrow and Tamblyn (1980, อ้างถึงใน กนก จันทรา, 2556, น.39) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานว่าเป็นการเรียนที่ใช้ปัญหาเป็นหลักในการเรียน ที่เป็นผลมาจากกระบวนการทำงานที่มุ่งเข้าใจปัญหาและการแก้ปัญหา ใช้ปัญหาเป็นจุดรวมหรือเป็นสิ่งกระตุ้นเพื่อประยุกต์ใช้การแก้ปัญหา หรือทักษะที่ใช้เหตุผล และเพื่อค้นคว้าหาความรู้ต่าง ๆ ที่ต้องการทำความเข้าใจกลไกการทำงานที่รับผิดชอบต่อปัญหาและวิธีการแก้ปัญหา วิธีการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นฐาน เกิดขึ้นตามแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบ Constructivism เป็นการเรียนที่ใช้ปัญหาในชีวิตจริงเป็นบริบทสำหรับผู้เรียนได้เรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้ใหม่ เป็นเรียนที่เกิดจากการทำงานที่ผู้เรียนมีความเข้าใจในกระบวนการแก้ปัญหาเพื่อให้เกิดการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

จากความหมายข้างต้น การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน สามารถแปลความหมายได้หลากหลายประการ แต่ก็ยังอยู่ในกรอบแนวคิดที่ว่า เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นการเรียนการสอนแบบให้ทำงานกลุ่ม ใช้ปัญหาเป็นตัวดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการวัดและการประเมินผลของการจัดการเรียนรู้นี้ คือการดูจากสถานการณ์จริงที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงตามความสามารถ ซึ่งโจทย์หรือปัญหาที่ครูตั้งมานั้น จะต้องเป็นปัญหาที่มีหลายคำตอบหรือหลากหลายวิธีการ

2.2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีนักวิจัยหลายท่านได้ให้การสนับสนุนด้วยทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ ไว้ ดังนี้

ทองจันทร์ หงส์ดารมภ์ (2531, น.3-4, อ้างถึงใน นัจญ์มีย์ สะอะ, 2551, น.14) กล่าวถึงแนวคิดของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีอยู่ 2 ประการ คือ การเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student - Centered Learning) และการเรียนรู้แบบเอกัตภาพ (Individualized Learning) ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. การเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีแนวคิดอยู่บนพื้นฐานทฤษฎีมนุษยนิยมของ Rogers ซึ่งมีความเชื่อว่าเป็นเป้าหมายของการศึกษา คือ การอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนให้ผู้เรียนเห็นการเปลี่ยนแปลงจริงในโลกและเกิดการเรียนรู้การที่คนเราอยู่ในโลกที่มีสิ่งแวดล้อมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องได้อย่างมั่นคงนั้น คนต้องเรียนรู้ว่าจะดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างไร เนื่องจากไม่มีความรู้ที่มั่นคง ดังนั้น การที่บุคคลรู้ถึงกระบวนการแสวงหาความรู้เท่านั้น จะทำให้เกิดพื้นฐานที่มั่นคง ซึ่ง Rogers ได้

เน้นความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) เพราะถือว่าการเปลี่ยนแปลงนั้น กระบวนการสำคัญกว่าความรู้ที่ตายตัว เป้าหมายของการศึกษา คือ การอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ ให้บุคคลมีพัฒนาการและเจริญเติบโตไปสู่การทำงานได้เต็มศักยภาพ

2. การเรียนรู้แบบเอกัตภาพ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่นำไปสู่การบรรลุจุดประสงค์ของผู้เรียนเป็นรายบุคคล หรือการจัดการเรียนรู้ที่คล้ายคลึงกันให้กับกลุ่มผู้เรียน เทคนิคการสอนอาจใช้อย่างเดียวหรือหลายอย่างร่วมกัน โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนระบุเป้าหมาย เลือกรูปวิธีการเรียน สื่อและ 17 อุปกรณ์การเรียน ให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งทองจันทร์ หงส์ลดาธมภ์ (2531, น.4) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบเอกัตภาพ ไม่สามารถจัดการเรียนรู้เป็นรายบุคคลได้ แม้ว่าการเรียนแบบนี้จะได้ผลดีมาก แต่จะทำให้ผู้เรียนเป็นผู้คับแคบซึ่งในจะการทำงานใด ๆ สำเร็จได้ดี ต้องอาศัยความร่วมมือของทีมงาน โดยเฉพาะบุคลากรทางการแพทย์ ต้องมีผู้ร่วมงานในทีมสุขภาพหลายระดับ วิธีสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน จึงใช้การเรียนเป็นกลุ่มโดยให้ผู้สอนอยู่ด้วย เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ในกลุ่มมาเป็นหลักในการเรียน

รัชนิกร หงส์พันธ์ (2547, น.46-49) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีแนวคิดอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีจิตวิทยาพุทธิปัญญานิยม (Cognitive Psychology) เป็นการเรียนรู้ โดยเน้นเกี่ยวกับการใช้กระบวนการคิด ความเข้าใจ การรับรู้สิ่งเร้าที่มากกระตุ้น ผสมผสานกับ ประสบการณ์ในอดีต โดยอาศัยกระบวนการทางปัญญาเข้ามามีอิทธิพลในการเรียนรู้

Hmelo and Evenson (2000, อ้างถึงใน บุญนำ อินทนนท์, 2551, น.13) ได้สนับสนุนว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) ซึ่งมีรากฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ของ Piaget และ Vygotsky ที่เชื่อว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่พัฒนาสติปัญญา ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง กระบวนการสร้างความรู้เกิดจากการที่ผู้เรียน มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และเกิดการซึมซับหรือดูดซึมประสบการณ์ใหม่และปรับโครงสร้าง สติปัญญาให้เข้ากับประสบการณ์ใหม่ได้ นอกจากนั้นยังมีทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยการค้นพบของ Bruner ซึ่งเชื่อว่า การเรียนรู้ที่แท้จริงมาจากการค้นพบของแต่ละบุคคล โดยผ่านกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ด้วยกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เมื่อผู้เรียนเผชิญกับปัญหาที่ไม่รู้ จะทำให้ผู้เรียน เกิดความขัดแย้งทางปัญญา และผลักดันให้ผู้เรียนไปแสวงหาความรู้ และนำความรู้ใหม่มาเชื่อมโยง กับความรู้เดิมเพื่อแก้ปัญหาได้

จากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีความเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมที่เชื่อมโยงกับ ประสบการณ์การเรียนรู้เดิมที่โยงไปเชื่อมกับประสบการณ์ใหม่ จนเกิดผลการเรียนรู้ใหม่และพัฒนา ทางสติปัญญาต่อไป

2.2.4 ลักษณะของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ลักษณะของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีลักษณะที่สำคัญดังที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550, น.2-3) ได้สรุปลักษณะสำคัญของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) คือ เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ต้องมีสถานการณ์ปัญหาและเริ่มต้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้วยการใช้ปัญหาเป็นเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ และปัญหาที่นำมาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้นั้น ควรเป็นปัญหาที่พบได้ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน เพื่อให้มองเห็นถึงประโยชน์อย่างแท้จริง ผู้เรียนค้นหาและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning) ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนต้องมีความรับผิดชอบตนเอง กล่าวคือ ต้องรู้จักวางแผนการเรียนด้วยตนเอง มีการบริหารเวลารวมทั้งประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ ผู้เรียนมีการเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย เพื่อร่วมกันค้นหาความรู้ ส่งเสริมให้เกิดทักษะการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล เชื่อถือได้ เรียนรู้ความแตกต่างระหว่างบุคคลและฝึกควบคุมตนเอง เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานร่วมกันเป็นทีม เนื่องจากความรู้มีหลากหลายมาก ดังนั้นเนื้อหาที่ได้มาจะถูกนำมาวิเคราะห์โดยกลุ่ม และมีการสังเคราะห์ร่วมกัน เพื่อให้ตกผลึกเป็นความรู้ของกลุ่ม ส่วนการประเมินผลเป็นการประเมินผลที่เกิดจากสภาพจริง โดยพิจารณาจากการปฏิบัติงานความก้าวหน้าในการทำงานของตัวผู้เรียนเอง

ทิตินา แคมมณี (2559, น.138) ได้สรุปลักษณะสำคัญของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ดังนี้

1. ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันเลือกปัญหาที่ตรงกับความสนใจหรือตามความต้องการของผู้เรียน
2. ผู้สอนและผู้เรียนมีการออกไปเผชิญสถานการณ์ปัญหาอย่างแท้จริง หรือผู้สอนมีการจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหา
3. ผู้สอนและผู้เรียนมีการร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและหาสาเหตุของปัญหา
4. ผู้เรียนมีการวางแผนการแก้ปัญหา
5. ผู้สอนมีการให้คำปรึกษาแนะนำ และช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน ในการแสวงหาแหล่งข้อมูล การศึกษาข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
6. ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาทางเลือกในการแก้ปัญหาที่หลากหลาย และมีการพิจารณาเลือกวิธีที่เหมาะสม
7. ผู้เรียนศึกษาค้นคว้า และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
8. ผู้เรียนลงมือแก้ปัญหารวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุป และประเมินผล
9. ผู้สอนมีการติดตามการปฏิบัติงานของผู้เรียนและให้คำปรึกษา
10. ผู้สอนมีการประเมินผลการเรียนรู้ทั้งทางด้านผลงานและกระบวนการของผู้เรียน

Dolmans and Schmidt (1995, p.1) กล่าวว่า "การเรียนรู้โดยแบบปัญหาเป็นฐาน มีแนวคิดให้ผู้เรียนพบกับปัญหาในกลุ่มย่อย ภายใต้การควบคุมดูแลของผู้สอนประจำกลุ่ม ปัญหาส่วนมากเป็นการบรรยายปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์ที่สามารถรับรู้ในสภาพที่เป็นจริง ปรากฏการณ์จะถูกอธิบายโดยกลุ่มย่อย บนพื้นฐานของหลักการกลไกการทำงานหรือกระบวนการ"

จากลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ลักษณะที่สำคัญของการจัดการเรียนรู้ คือ เป็นการจัดผู้เรียนให้เรียนรู้แบบกลุ่ม โดยผู้สอนเป็นผู้แนะนำหรืออำนวยความสะดวกเท่านั้น การจัดการเรียนการสอน เป็นการสร้างปัญหาโดยอิงจากสถานการณ์จริง ทำให้ผู้เรียนสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้ง่าย และยังมีทักษะการทำงานกลุ่มเป็นผลพลอยได้จากการเรียนรู้แบบ PBL อีกด้วย

2.2.5 ขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

พวงรัตน์ บุญญารักษ์ (2544, น.42) กล่าวถึงกระบวนการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ ดังนี้

1. ทำความเข้าใจกับปัญหาเป็นอันดับแรก
2. แก้ปัญหาด้วยเหตุผลทางคลินิกอย่างมีทักษะ
3. ค้นหาการเรียนรู้ด้วยกระบวนการปฏิสัมพันธ์
4. ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
5. นำความรู้ที่ได้มาใหม่ในการแก้ปัญหา
6. สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้แล้ว

วัลลี สัตยาศัย (2547, น. 17-19) กล่าวถึงขั้นตอนการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ ดังนี้

1. ทำความเข้าใจกับศัพท์ และมโนทัศน์ (Clarify terms and concepts not readily comprehension) ผู้เรียนจะต้องพยายามทำความเข้าใจกับคำศัพท์ หรือมโนทัศน์ของโจทย์ ปัญหาที่ได้รับก่อน หากมีคำศัพท์ หรือมโนทัศน์ใดที่ยังไม่เข้าใจ หรือเข้าใจไม่ตรงกัน จะต้องพยายามหาคำอธิบายให้ชัดเจน โดยใช้ความรู้เดิมของสมาชิกในกลุ่ม หรือในบางกรณีอาจต้องใช้พจนานุกรมมาใช้ในการอธิบาย

2. ระบุปัญหา (Define the problem) หลังจากที่ได้ทำความเข้าใจกับคำศัพท์หรือมโนทัศน์ในขั้นตอนแรกแล้ว กลุ่มผู้เรียนจะต้องช่วยกันระบุปัญหาจากโจทย์ปัญหาดังกล่าว โดยที่สมาชิกภายในกลุ่ม จะต้องมีความเข้าใจต่อปัญหาที่ตรงกันหรือสอดคล้องกัน

3. วิเคราะห์ปัญหา (Analyze the problem) สมาชิกในกลุ่มจะต้องช่วยกันระดมสมองวิเคราะห์ปัญหาและหาเหตุผลมาอธิบาย โดยอาศัยความรู้เดิมของสมาชิกในกลุ่ม เป็นการใช้ Brainstorming ในการคิดอย่างมีเหตุผล สรุปรวบรวมความรู้และแนวคิดของสมาชิก เกี่ยวกับขบวนการ

และกลไกการเกิดปัญหา เพื่อที่จะนำไปสู่การสร้างสมมุติฐานต่าง ๆ (Hypothesis) อันสมเหตุสมผล สำหรับใช้ในการแก้ปัญหา

4. การตั้งและจัดลำดับความสำคัญของสมมุติฐาน (Identify the Priority of Hypotheses Formulate Hypotheses) หลังจากที่ได้วิเคราะห์แล้ว สมาชิกในกลุ่มจะช่วยกัน ตั้งสมมุติฐานที่เชื่อมโยงปัญหาดังกล่าว ตามที่ได้วิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 3 แล้วนำสมมุติฐานดังกล่าว มาจัดเรียงลำดับความสำคัญ โดยอาศัยข้อมูลสนับสนุนจากความจริงและความรู้เดิมของสมาชิกในกลุ่ม เพื่อพิจารณาหาข้อยุติสำหรับสมมุติฐานที่สามารถปฏิเสธได้ในขั้นต้น และคัดเลือกสมมุติฐานที่สำคัญ ที่จำเป็นต้องแสวงหาความรู้มาเพิ่มเติมต่อไป

5. สร้างวัตถุประสงค์การเรียนรู้ (Formulate Learning Objective) สมาชิกในกลุ่ม จะร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ในการแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติมที่จำเป็น เพื่อนำมาใช้ ในการพิสูจน์หรือล้มล้างสมมุติฐานที่ได้คัดเลือกไว้

6. แสวงหาความรู้เพิ่มเติมนอกกลุ่ม (Collect additional information outside the group) สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มจะมีหน้าที่รับผิดชอบในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมตาม วัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

7. สังเคราะห์ข้อมูลและพิสูจน์สมมุติฐาน (Synthesize and test newly acquired information) สมาชิกในกลุ่มจะช่วยกันวิเคราะห์ข้อมูลที่หามาได้เพื่อพิสูจน์สมมุติฐานที่วางไว้สรุปผล เรียนรู้ ที่ได้มาจากการศึกษาปัญหา รวมทั้งแนวทางในการนำความรู้ หลักการ ไปใช้ในการแก้ปัญหา ในสถานการณ์ทั่วไป

ยุรวุฒน์ คล้ายมงคล (2545, น. 118-123) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ ปัญหาเป็นฐาน 7 ขั้นตอน

1. เตรียมปัญหาเพื่อสร้างปัญหา สำหรับการเรียนตามเนื้อหากระบวนการที่ต้องการ
2. สร้างความเชื่อมโยงสู่ปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกว่า มีปัญหาที่สำคัญ สร้างให้เกิด ความสนใจ
3. สร้างกรอบของการศึกษา เพื่อสร้างกรอบหรือขอบเขตให้การศึกษา เป็นรูปธรรมขึ้น สามารถดำเนินการได้ตามทิศทางที่วางไว้
4. ศึกษาค้นคว้าโดยกลุ่มย่อย เพื่อรวบรวมข้อมูลใช้ในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหา ที่กำหนดไว้ตามกรอบการศึกษา
5. ตัดสินใจหาทางแก้ปัญหา เพื่อประเมินแนวคิดในการแก้ไขปัญหา ซึ่งพิจารณาตาม ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา แล้วตัดสินใจเลือกวิธีแก้ไขปัญหา
6. สร้างผลงาน เพื่อสร้างผลงานดำเนินการที่ได้วางไว้

7. ประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อสรุปด้านเนื้อหา กระบวนการ สร้างความเชื่อมโยงกับ เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้อง

Good (1973, pp.25-30) กล่าวถึง กระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมี 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. กลุ่มผู้เรียนทำความเข้าใจคำศัพท์ ข้อความ ที่ปรากฏอยู่ในปัญหาให้ชัดเจน โดยอาศัยความรู้พื้นฐานของสมาชิกในกลุ่ม หรือการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำราหรือสื่ออื่น ๆ
2. กลุ่มผู้เรียนระบุปัญหาหรือข้อมูลสำคัญร่วมกัน โดยทุกคนในกลุ่มเข้าใจปัญหา เหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ใดที่กล่าวถึงในปัญหานั้น
3. กลุ่มผู้เรียนระดมสมองเพื่อวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ อธิบายความเชื่อมโยงต่าง ๆ ของข้อมูลหรือปัญหา
4. กลุ่มผู้เรียนกำหนดและจัดลำดับความสำคัญของสมมติฐาน พยายามหาเหตุผล ที่จะอธิบายปัญหาหรือข้อมูลที่พบ โดยใช้พื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน การแสดงความคิดเห็นอย่างมี เหตุผล ตั้งสมมติฐานอย่างสมเหตุสมผลสำหรับปัญหานั้น
5. กลุ่มผู้เรียนกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เพื่อค้นหาข้อมูลหรือความรู้ที่จะอธิบาย หรือทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผู้เรียนสามารถบอกได้ว่าความรู้ส่วนใดรู้แล้ว ส่วนใดต้องกลับไปทบทวน ส่วนใดยังไม่รู้ หรือจำเป็นต้องไปค้นคว้าเพิ่มเติม
6. ผู้เรียนค้นคว้ารวบรวมสารสนเทศจากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อพัฒนา ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง
7. จากรายงานข้อมูลหรือสารสนเทศใหม่ที่ได้อมา กลุ่มผู้เรียนนำมาอภิปราย วิเคราะห์ สังเคราะห์ ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แล้วย่นำมาสรุปเป็นหลักการและประเมินผลการเรียนรู้

Delisle (1977, อ้างถึงใน กนก จันทรา, 2556, น. 45) ได้เสนอการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ 6 ขั้นตอน คือ

1. การเชื่อมโยงปัญหา เป็นขั้นตอนที่ครูผู้สอนจะต้องเชื่อมโยงความรู้เดิม กับ ประสบการณ์ของผู้เรียน หรือกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่ต้องเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเห็น ความสำคัญและคุณค่าของปัญหานั้นต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน ครูต้องพยายามกระตุ้นให้นักเรียน เกิดความคิดที่หลากหลาย และนำเสนอสถานการณ์ที่เตรียมไว้
2. การกำหนดกรอบการศึกษา ผู้เรียนวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาแล้วร่วมกัน วางแนวทางในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหา โดยผู้เรียนจะต้องอภิปราย แสดงความคิดเห็นเพื่อให้ได้กรอบการศึกษา 4 กรอบ ดังนี้
  - 2.1 แนวทางหรือแนวคิดในการแก้ปัญหา วิธีการหรือแนวทางในการหาคำตอบ ที่น่าจะเป็นไปได้ ซึ่งเปรียบเสมือนการตั้งสมมติฐานไว้ก่อนการทดลอง

2.2 ข้อเท็จจริง ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น ซึ่งอาจเป็นข้อมูลที่ปรากฏอยู่ในสถานการณ์ปัญหา หรือข้อเท็จจริงที่เกิดจากการอภิปรายร่วมกัน หรือเป็นข้อมูลเดิมที่ได้เรียนรู้มาแล้ว

2.3 ประเด็นที่ต้องศึกษา ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา แต่ผู้เรียนยังไม่รู้ จำเป็นต้องศึกษาเพิ่มเติม เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหา

2.4 วิธีในการศึกษา วิธีการที่จะดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการ โดยระบุว่าผู้เรียนสามารถศึกษาข้อมูลได้อย่างไร จากใคร แหล่งใด

3. การดำเนินการศึกษา ค้นคว้า แต่ละกลุ่มวางแผนเพื่อศึกษาค้นคว้า และหาข้อมูลเพิ่มเติมตามประเด็นที่ตนเองต้องการศึกษาค้นคว้า

4. รวบรวมความรู้และตัดสินใจเลือกแนวทางในการแก้ปัญหา หลังจากในแต่ละกลุ่มได้ข้อมูลที่ครบถ้วนได้กลับเข้าชั้นเรียนและรายงานผลการศึกษาต่อชั้นเรียน หลังจากนั้นผู้เรียนร่วมกันพิจารณาว่าข้อมูลเหล่านั้นเพียงพอต่อการแก้ปัญหาหรือไม่ ประเด็นนั้นแปลกใหม่หรือน่าสนใจหรือมีประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาหรือไม่ ประเด็นที่ไม่มีประโยชน์ควรตัดทิ้ง แล้วแต่ละกลุ่มตัดสินใจเลือกแนวทางหรือวิธีการที่เหมาะสมที่สุดในการแก้ปัญหา ในขั้นนี้ผู้เรียนจะได้พัฒนาทักษะการคิด การตัดสินใจ และผู้เรียนจะค้นพบแนวทางในการแก้ปัญหาใหม่ ๆ จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

5. สร้างผลงานปฏิบัติตามทางเลือก เพื่อตัดสินใจเลือกแนวทางหรือวิธีการแก้ปัญหา แล้วแต่ละกลุ่มสร้างผลงานหรือปฏิบัติตามแนวทางที่เลือกไว้ แต่ละกลุ่มสร้างผลงานหรือปฏิบัติตามแนวทางที่เลือกไว้ ซึ่งมีความแตกต่างไปตามแต่ละกลุ่ม

6. ประเมินผลการเรียนรู้และปัญหา เมื่อขั้นตอนการสร้างผลงานสิ้นสุด ผู้เรียนประเมินผลการปฏิบัติตนเอง ของกลุ่ม และคุณภาพของปัญหา และสรุปประเมินผลการทำงานของนักเรียน

จากขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานข้างต้น ผู้วิจัยสามารถนำมาปรับใช้กับวิจัยเรื่องนี้โดยจะใช้ขั้นการดำเนินกิจกรรมทั้งหมด 5 ขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดปัญหา ครูกำหนดปัญหาหรือคำถาม โดยยึดหลักเกณฑ์ที่ว่า ปัญหาที่ครูตั้งมานั้นจะต้องไม่มีคำตอบตายตัว หรือมีหลายคำตอบ

2. ทำความเข้าใจปัญหา ครูให้ผู้เรียนพิจารณาปัญหา และระดมสมองหาคำตอบภายในกลุ่ม

3. ดำเนินการค้นคว้า ครูให้ผู้เรียนช่วยกันค้นคว้าหาคำตอบ โดยที่ไม่จำกัดวิธีการหา แต่ผู้เรียนจะต้องสามารถอธิบายได้ว่า แหล่งที่มาของข้อมูลมีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด

4. วิเคราะห์ความรู้ที่ได้มา ผู้เรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในกลุ่ม โดยผลัดกันเสนอคำตอบที่ตนได้มา เมื่อพิจารณาครบทุกคนแล้ว สมาชิกภายในกลุ่มจะลงข้อสรุปว่าข้อมูลครบถ้วนพร้อมที่จะนำเสนอหรือไม่ ครูคอยเป็นผู้แนะนำหากคำตอบยังไม่ครบถ้วน

5. อภิปรายผล เป็นการนำเสนอคำตอบที่กลุ่มของผู้เรียนได้มา โดยเมื่อสรุปแต่ละกลุ่มเสร็จแล้ว ครูและผู้เรียนจะร่วมกันสรุปคำตอบเพื่อความเข้าใจตรงกันอีกครั้งที่เลือกใช้ทั้งหมด 5 ขั้นตอน เพราะคำนึงถึงเวลาการจัดการเรียนการสอนที่มีเพียงครั้งละ 2 คาบ/สัปดาห์ และวัยของผู้เรียนที่สามารถเข้าใจบทเรียนหรือแก้ปัญหาได้ง่ายด้วย

2.2.6 บทบาทของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน

วัลลี สัตยาศัย (2547, น.57-70) สามารถสรุปได้ว่า ในการจัดกิจกรรมครุมีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมครุมีบทบาทสำคัญในฐานะที่เป็นผู้อำนวยให้นักเรียนคิดกระทำกิจกรรมด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ดังนี้

1. วางโครงสร้างบทเรียนด้วยสถานการณ์ปัญหา ที่สอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรและความสนใจของผู้เรียน การตั้งปัญหาหรือสถานการณ์ให้ตรงกับหลักสูตรเป็นหลัก การสำคัญของการจัดกิจกรรมเรียนรู้

2. ใช้คำถามท้าทาย ให้เกิดการสำรวจเพื่อนำไปสู่การสร้างมโนคติ และเกิดการตรวจสอบแนวคิดของตนเอง โดยการตั้งคำถามให้ผู้เรียนบอกถึงเหตุผลและอธิบายรายละเอียดของขั้นตอนการกระทำหรือแนวคิดต่าง ๆ การท้าทายให้ผู้เรียนตรวจสอบแนวคิดการใช้คำถามให้ผู้เรียนสามารถค้นพบหนทางหรือเหตุผลด้วยตนเอง เป็นเทคนิคสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้มีทักษะในการคิดเชิงเหตุผลด้วย

3. ช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดความชัดเจนในการสื่อสารและนำเสนอ แนะนำให้ใช้ภาษาและสัญลักษณ์ที่เหมาะสม ตลอดจนถึงคำถามให้ผู้เรียนอธิบายและขยายความเพิ่มเติมครุครแนะนำให้ผู้เรียนเรียนรู้ศัพท์หลังจากที่มีมโนมิตีก่อน ถ้าผู้เรียนได้รับคำศัพท์หรือสัญลักษณ์ก่อนมีมโนมิตีทำให้ผู้เรียนพยายามจำ โดยไม่เข้าใจ ทำให้มีเจตคติทางลบได้

4. สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้และให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนในเวลาที่เหมาะสมและเหมาะสม หลีกเลี่ยงการตีค่าหรือแก่นแนวคิดของผู้เรียน ใช้คำถามที่ให้ผู้เรียนสามารถค้นพบทางด้วยตนเอง

5. พยายามทำความเข้าใจและค้นหารายละเอียดในคำตอบหรือแนวคิดของผู้เรียน ตลอดจนถึงสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนเพื่อวินิจฉัยความก้าวหน้าในการเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2557, น. 19) ลักษณะผู้สอนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานดังนี้

1. ครูผู้สอนต้องมีความมุ่งมั่น ตั้งใจสูง และรู้จักแสวงหาความรู้ในการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

2. ครูผู้สอนจะต้องรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล มีความเข้าใจในศักยภาพของผู้เรียน เพื่อให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้เรียนได้ทุกเมื่อ

3. ครูผู้สอนต้องเข้าใจในขั้นตอนของแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานอย่างถ่องแท้ทุกขั้นตอน เพื่อแนะนำให้คำปรึกษากับผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง
4. ครูผู้สอนจะต้องมีทักษะและศักยภาพสูงในสังคม ไม่มีข้อยุติ
5. ครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการ สนับสนุนสื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม พอเพียง การจัดเตรียมห้องสมุด อินเทอร์เน็ต ฯลฯ
6. ครูผู้สอนจะต้องมีจิตวิทยาสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการตื่นตัวในการเรียนรู้ตลอดเวลา
7. ครูผู้สอนจะต้องชี้แจงและปรับทัศนคติของผู้เรียนให้เข้าใจเห็นคุณค่าในการเรียนรู้
8. ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ ความสามารถในด้านการวัดและประเมินผลของผู้เรียนตามสภาพจริง ให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ทักษะ กระบวนการ เจตคติ ให้ครบทุกขั้นตอน

2.2.7 ข้อดีและข้อจำกัดของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ข้อดีและข้อจำกัดของการจัดการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถสรุปได้ ดังนี้

Walton and Matthew, (1989, อ้างถึงใน พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์, 2544, น.44)

1. ข้อดี
  - 1.1 สนับสนุนให้มีการเรียนรู้อย่างลุ่มลึก (Deep Approach) ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนเรียนอย่างเข้าใจและสามารถจดจำได้นาน และเกิดเป็นการเรียนรู้อย่างแท้จริง
  - 1.2 สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นคุณสมบัติจำเป็นที่ทุกคนควรมี เพราะสามารถพัฒนาไปเป็นผู้ที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต
  - 1.3 โจทย์ปัญหาที่ใช้ในการเรียนรู้ จะส่งผลให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของสิ่งที่เรียนกับการปฏิบัติงานในอนาคต ทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้สามารถจดจำได้ดีขึ้น
  - 1.4 ทั้งครูและผู้เรียนสนุกกับการเรียน ส่วนผู้เรียนรู้สึกสนุกกับการเรียนได้เพราะมีบทบาทในการเรียนรู้เอง เช่น การอภิปรายถกเถียงในระหว่างการทำกลุ่มย่อย ฝ่ายครูเห็นพัฒนาการทางด้านความคิดและทักษะต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน นอกจากนี้ครูยังได้มีโอกาสเรียนรู้ข้ามสาขาที่ตนชำนาญ เนื่องจากโจทย์เป็นแบบบูรณาการโดยเรียนรู้ไปกับผู้เรียนสามารถเห็นความเชื่อมโยงของศาสตร์ต่าง ๆ ได้ชัดเจนขึ้น ทำให้เกิดความคิดกว้างไกล
  - 1.5 ส่งเสริมสนับสนุนการทำงานเป็นทีม ช่วยให้เกิดการตัดสินใจแบบองค์รวม ซึ่งมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากกว่าการทำงานเดี่ยว
  - 1.6 ส่งเสริมสนับสนุนให้มีโอกาสฝึกทักษะการสื่อสาร การแก้ปัญหา การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การหาข้อสรุปเมื่อมีความขัดแย้ง
  - 1.7 ผู้เรียนมีเสรีภาพในการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างชัดเจน

1.8 เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางผู้เรียนจะเปลี่ยนจากการเรียนแบบรับฟัง และท่องจำมาเป็นผู้มีส่วนร่วม กำกับ และรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน

1.9 มีการบูรณาการระหว่างสาขาวิชา สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริงทางวิชาชีพ ที่ต้องใช้หลาย ๆ วิชามาร่วมกันในการวินิจฉัยและแก้ปัญหา

1.10 เป็นการเรียนรู้แบบความคิดสร้างสรรค์ เพราะผู้เรียนต้องอาศัยความรู้ เดิมที่มีอยู่ มาสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ขึ้นมา

1.11 เสริมสร้างความสามารถในการใช้ทรัพยากรของผู้เรียนได้ดีขึ้น

1.12 ส่งเสริมการสะสมการเรียนรู้และการคงรักษาข้อมูลใหม่ไว้ได้ดีขึ้น

2. ข้อจำกัด

2.1 ผู้เรียนอาจไม่มั่นใจในความรู้ที่ตนค้นคว้ามา เพราะไม่สามารถกำหนด วัตถุประสงค์ อาจมีผลกระทบในทางลบเกี่ยวกับการเรียนรู้ได้

2.2 ต้องใช้เวลาเพิ่มขึ้น ทั้งฝ่ายผู้เรียนและผู้สอน ฝ่ายผู้เรียน เนื่องจากต้องค้นคว้า และศึกษาด้วยตนเองจึงต้องการเวลามากขึ้น เมื่อเทียบกับการเรียนโดยการฟังบรรยาย ฝ่ายผู้สอน จะต้องใช้ เวลาค่อนข้างมากในช่วงเตรียมการ

2.3 เนื้อหาในสวนวิทยาศาสตร์พื้นฐานถูกตัดทอนลง ข้อความดังกล่าวเป็น ความจริง แต่สิ่งที่ถูกตัดทอนออกไปอาจไม่มีความจำเป็นในการเรียนการสอน ในสาขาวิชาแพทยศาสตร์ หรืออาจไม่จำเป็นในการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี ดังนั้นเนื้อหาที่คงไว้จะเป็นเนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้องกับวิชาชีพ หรือการเรียนรู้ในชั้นปีที่สูงขึ้นต่อไป (Clinical Years)

2.4 การเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักนี้ อาจไม่เหมาะกับผู้เรียนที่ไม่ชอบ การอภิปรายถกเถียง ชอบฟังมากกว่า

2.5 ในกรณีที่มีจำนวนผู้เรียนมาก ต้องการการลงทุนมาก ทั้งวัสดุ เวลา และยาก ในการบริหารจัดการแต่สามารถเป็นไปได้ในส่วนที่เป็นข้อเสีย จะเห็นได้ว่าจะต้องมีการติดตามและ เฝ้าระวัง การจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง และทำการปรับเปลี่ยนแก้ไขตามเห็นสมควร ทั้งนี้ ก็เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน นอกจากนี้จะต้องมีการเตรียมผู้เรียนให้รับรู้และตระหนักถึง หน้าที่รับผิดชอบในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ให้คำปรึกษาในระยะแรกของการเรียนที่อาจยังปรับตัวไม่ได้ และต้องเตรียม ครูให้ตระหนักถึงบทบาทที่เปลี่ยนไป ไม่ว่าจะเป็นการสอนในกลุ่มย่อย การเตรียม บทเรียน การวัดและ การประเมินผล เป็นต้น ทั้งนี้หากได้ดำเนินการอย่างครบถ้วนจะสามารถลดทอน ปัญหาหรือข้อเสียของ การเรียนแบบนี้ลงได้บ้าง

2.6 เป็นการเรียนรู้ที่ต้องใช้ความรับผิดชอบและความมีวินัยในตัวเองสูง

2.7 ครูผู้สอนอาจไม่สามารถใช้ความรู้ของตนเองที่มีอยู่มากถ่ายทอดให้ผู้เรียน

2.8 การเรียนรู้ที่เกิดจากผู้เรียนเป็นคนกำกับดูแลเอง มีแนวโน้มที่จะเป็นการเรียนรู้อย่างไม่เป็นระบบ ไม่รู้ว่าอะไรสำคัญและไม่สำคัญ

จากความสำคัญและความหมายของการจัดกิจกรรมเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานข้างต้น ผู้วิจัยได้เลือกใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้นี้ เพราะเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิด แก้ไขปัญหาจากสถานการณ์จริงที่ใกล้ตัว ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม ได้สื่อสารและแบ่งปันความรู้กันเองโดยไม่จำกัด ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานจึงช่วยส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาและยังพัฒนาผลสัมฤทธิ์ได้อีกด้วย จากข้อสนับสนุนที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้นำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานมาปรับใช้กับการจัดการเรียนการสอนในวิจัยครั้งนี้ เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนต่อไป

2.3 ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

2.3.1 ความหมายของความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

นักวิชาการได้ให้ความหมายของความสามารถในการแก้ปัญหาไว้ดังนี้

สุวิทย์ มูลคำและคณะ (2547, น.15) ให้ความหมายว่า การคิดแก้ปัญหา เป็นความสามารถทางสมอง ในการจัดสถานะความไม่สมดุลที่เกิดขึ้น โดยพยายามปรับตัวเอง และสิ่งแวดล้อมให้ผสมกลมกลืนกลับเข้าสู่สถานะสมดุล หรือสถานะที่บุคคลคาดหวัง

กฤษฎา คูหาเรื่องรอง (2553, น.25) ให้ความหมายว่า ความสามารถการคิดแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถในการบูรณาการทักษะ กระบวนการทางด้านสติปัญญา ความคิด และประสบการณ์ของบุคคล เพื่อจัดปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ในการทำกิจกรรมหนึ่งให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2553) ให้ความหมายว่า ความสามารถการคิดแก้ปัญหา หมายถึง การคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่าง พินิจ พิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ที่ประเด็นสำคัญของเรื่องหรือสิ่งต่าง ๆ ที่คอยก่อความสร้างความรำคาญ สร้างความยุ่งยาก สับสน และความวิตกกังวล และพยายามหาหนทางคลี่คลายสิ่งเหล่านั้นให้ปรากฏ และหนทางจัด ปัดเป่า สิ่งที่เป็นปัญหาต่อความรำคาญ ความวิตกกังวล

รังสรรค์ โฉมยา (2553, น.251) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความสามารถการคิดแก้ปัญหา หมายถึง กระบวนการทางสมองที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิด จัดสถานะความไม่สมดุลต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับบุคคลจะพยายามปรับตัวเองและสิ่งแวดล้อมให้ผสมกลมกลืนกับสภาวะต่าง ๆ ที่ไม่เหมาะสม เพื่อให้กลับเข้าสู่สภาวะ หรือ สภาวะที่เราคาดหวังอีกครั้ง

ฐปทอง กว่างส์วส์ตี (2554, น.123) ให้ความหมายว่า ความสามารถการคิดแก้ปัญหา หมายถึง เป็นทักษะด้านการคิดของมนุษย์ที่วางแผน เพื่อแก้ไข สถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะมุ่งไปสู่ เป้าหมายที่ตั้งไว้

สุคนธ์ สิ้นธพานนท์ และคณะ (2555) ให้ความหมายว่า ความสามารถการในการคิด แก้ปัญหา หมายถึง การนำประสบการณ์เดิมที่เกิดจากการเรียนรู้มาเป็นพื้นฐานการแก้ปัญหา ในสถานการณ์ หรือปัญหาใหม่ โดยมีขั้นตอน หรือกระบวนการในการแก้ปัญหาให้บรรลุเป้าหมาย หรือเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้

กานต์พิชชา งามซัด (2556, น.5) ให้ความหมายว่า ความสามารถการคิดแก้ปัญหา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ต้องอาศัยสติปัญญา และความคิด รวมทั้งรูปแบบของพฤติกรรมต่าง ๆ มาผสมผสานกัน จนเป็นความคิดใหม่ เพื่อขจัดอุปสรรค ที่ขัดขวางการทำงาน และการดำเนินชีวิต ไม่ให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามที่ต้องการ

ชณิกานต์ ใจดี (2557, น.4) ให้ความหมายว่า ความสามารถการคิดแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถ ในการนำประสบการณ์เดิม จากการเรียนรู้ มาตัดสินใจในการเลือกทำหรือปฏิบัติ เพื่อให้พ้นอุปสรรค และปัญหาที่เกิดเพื่อให้เกิดความพึงพอใจ และบรรลุจุดมุ่งหมายที่ต้องการ

จินตนา นนท์ขุนทด (2557, น.6) ให้ความหมายว่า ความสามารถการคิดแก้ปัญหา หมายถึง เป็นกระบวนการทางสมอง ในการคิดไตร่ตรอง พินิจพิเคราะห์ เพื่อหาประเด็นสำคัญของ ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ โดยอาศัยความรู้ ประสบการณ์เก่าและใหม่ โดยมีขั้นตอนการคิดแก้ปัญหา ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

ประภัสสร กองทอง (2557) ให้ความหมายว่า ความสามารถการคิดแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถทางสมองในการ คิดไตร่ตรอง พินิจ พิเคราะห์ เพื่อหาประเด็นสำคัญของปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ โดยมีขั้นตอนการคิดแก้ปัญหา ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

จากการศึกษาความหมายของความสามารถในการคิดแก้ปัญหาข้างต้น สรุปได้ว่า ความสามารถการคิดแก้ปัญหา คือ ความสามารถของสมองในด้านการคิด เพื่อที่จะหาข้อปัญหาและ วิธีขจัดปัญหาหรือข้อที่ไม่สมเหตุสมผลต่าง ๆ โดยมีรูปแบบวิธีการต่าง ๆ มีการเรียนรู้จากประสบการณ์ ทั้งเก่าและใหม่ เพื่อนำมาผสมผสานให้เกิดวิธีการใหม่และสามารถแก้ปัญหาที่เผชิญได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม

2.3.2 ความสำคัญของความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

นักวิชาการและนักวิชาการศึกษา ได้อธิบายความสำคัญของความสามารถการคิดแก้ปัญหาดังนี้

ทิตนา แคมมณี (2544, น.136-137) ได้อธิบายว่า ความสำคัญของการคิดแก้ปัญหาว่าเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นยิ่งที่ต้องนำไปใช้แก้ไขปัญหาที่พบเจอในชีวิตประจำวัน ได้เสนอลักษณะ และกระบวนการคิดแก้ปัญหาไว้ 10 ประการ ดังนี้

1. ผู้สอนและผู้เรียนมีการร่วมกันเลือกปัญหาที่ตรงกับความสนใจ หรือความต้องการของผู้เรียน
2. ผู้สอนและผู้เรียนมีการออกไปเผชิญสถานการณ์ปัญหาจริง หรือผู้สอนมีการจัดสภาพการณ์ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหา
3. ผู้สอนและผู้เรียนมีการร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและหาสาเหตุของปัญหา
4. ผู้เรียนมีการวางแผนการแก้ปัญหา
5. ผู้สอนมีการให้คำแนะนำปรึกษาและช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน ในการแสวงหาแหล่งข้อมูลการศึกษาข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. ผู้เรียนมีการศึกษาค้นคว้าและแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
7. ผู้สอนมีการกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาทางเลือก ในการแก้ปัญหาที่หลากหลาย และพิจารณาเลือกวิธีที่เหมาะสม
8. ผู้เรียนมีการลงมือแก้ไขปัญหารวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูลสรุปและประเมินผล
9. ผู้สอนมีการติดตามการปฏิบัติงานของผู้เรียนและให้คำปรึกษา
10. ผู้สอนมีการประเมินผลการเรียนรู้ทั้งด้านผลงานและกระบวนการจาก ลักษณะการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถสรุปลักษณะที่สำคัญได้ดังนี้คือ
  - 10.1 ปัญหาหรือสถานการณ์ปัญหาจะถูกนำเสนอแก่ผู้เรียนเป็นอันดับแรก โดยปัญหาหรือสถานการณ์ปัญหาจากกำหนดกรอบและแนวทางในการเรียนรู้ของผู้เรียน
  - 10.2 เป็นกลวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดและเป็นผู้รับผิดชอบต่อการจัดลำดับการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเน้นการเรียนรู้จากปฏิบัติจริง
  - 10.3 การเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากกลุ่มการเรียนรู้กลุ่มเล็ก ๆ ในระหว่างการทำงาน
  - 10.4 ผู้สอนเป็นผู้จัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน โดยเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือหรือคอยชี้แนะแนวทางและผู้เรียนจะปฏิบัติเอง
  - 10.5 ปัญหาหรือสถานการณ์ที่นำเสนอจะมุ่งเน้นการจัดการรวบรวมข้อมูล และกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียน ในการหาแนวทางในการแก้ปัญหา ปัญหาที่นำเสนอจะมีลักษณะเป็นการบูรณาการแบบองค์รวม โดยปัญหาอาจมีหลายคำตอบ หรือมีแนวทางและวิธีการแก้ไขปัญหาที่หลากหลาย
  - 10.6 ความรู้ใหม่ที่ได้รับของผู้เรียนมาจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยผ่านการลงมือปฏิบัติจริง
  - 10.7 การประเมินผลการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง โดยใช้ปัญหาและกระบวนการในการแก้ปัญหา

รังสรรค์ โหมยา (2553, น.253) ได้อธิบายว่า ความสำคัญของการคิดแก้ปัญหา เป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของการคิดทั้งหมด เป็นสิ่งสำคัญต่อวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมมนุษย์ ซึ่งต้องใช้การคิดเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นตลอดเวลา การคิดแก้ปัญหาเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องและมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ผู้ที่มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา จะสามารถเผชิญกับภาวะสังคมที่ซับซ้อน เคร่งเครียด วุ่นวายได้เป็นอย่างดี กระบวนการคิดแก้ปัญหาสามารถสรุปขั้นตอนเป็น 6 ขั้นตอน ได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดปัญหา ขั้นนี้ เป็นการทบทวนปัญหาที่พบ เพื่อทำความเข้าใจให้ท่องแท้ในประเด็นสำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการกำหนดนิยาม และขอบเขตของปัญหา

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดสมมุติฐานหรือค้นหาสาเหตุของปัญหา ขั้นนี้เป็นการคาดคะเนคำตอบที่น่าจะเป็นไปได้ของปัญหา โดยใช้ความรู้ ความเป็นเหตุเป็นผล และประสบการณ์ เพื่อคาดเดาคำตอบ ตลอดจนค้นหาสาเหตุของปัญหา ว่ามาจากอะไร วิธีการแก้ปัญหามีกี่วิธี วิธีใดบ้าง ซึ่งการกำหนดสมมุติฐานจะกำหนดไว้หลายประการ

ขั้นตอนที่ 3 การวางแผนการแก้ปัญหาขั้นนี้เป็นการค้นหาวิธีการและเทคนิคที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ เพื่อแก้ไขปัญหา รวมทั้งการกำหนดขั้นตอนย่อย ๆ ของการแก้ปัญหาไว้เป็นแนวทางด้วย

ขั้นตอนที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นนี้เป็นการค้นหาความรู้ จากแหล่งต่าง ๆ ตามแผนการที่วางไว้ ซึ่งขั้นตอนนี้จะเป็นขั้นของการทดลอง และลงมือด้วย เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ของข้อมูลที่จะนำมาใช้

ขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลและตรวจสอบสมมุติฐาน ขั้นนี้ เป็นการนำข้อมูลที่รวบรวมมาทำการวิเคราะห์ วินิจฉัยว่า มีความถูกต้อง เทียงตรง และเชื่อถือได้มาก หรือน้อยเพียงใด และทำการ ทดสอบสมมุติฐานที่กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 6 การสรุปผล ขั้นนี้ เป็นการประเมินผลวิธีการแก้ปัญหา หรือตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่ได้ผลที่สุด โดยอาจสรุปในรูปของหลักการ ที่จะนำไปอธิบาย เป็นคำตอบ ตลอดจนนำความรู้ไปใช้

Eberle and Stanish (1996) กล่าวว่า การคิดแก้ปัญหา เป็นการคิดพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของ การคิดทั้งหมด และสำคัญต่อการดำรงชีวิตในสังคมมนุษย์ ซึ่งจะต้องใช้การคิดเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ผู้ที่มีทักษะการคิดแก้ปัญหา จะสามารถเผชิญกับภาวะสังคม ที่เคร่งเครียดได้อย่างเข้มแข็ง ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาก็ไม่ใช่เป็นเพียงการรู้จักคิด และรู้จักการใช้สมอง หรือเป็นทักษะที่มุ่งพัฒนาสติปัญญาแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังเป็นทักษะที่สามารถพัฒนาทัศนคติ วิธีคิด ค่านิยม ความรู้ความเข้าใจในสภาพการณ์ ของสังคมได้ดีอีกด้วย

จากการศึกษาความสำคัญของความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สามารถสรุปได้ว่าการคิดแก้ปัญหาถือเป็นการคิดที่สำคัญที่สุดในการคิดทั้งหมด เพราะเป็นการคิดที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ซึ่งปัญหาสามารถเกิดขึ้นได้ตลอด ผู้ที่มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา จะสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างหลากหลายด้าน ซึ่งจะช่วยในการดำรงชีวิตได้อย่างเข้มแข็ง

2.3.3 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

นักวิชาการและนักวิชาการศึกษาดำเนินการทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิดแก้ปัญหาไว้ดังนี้

2.3.3.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ (Bruner)

Bruner (1969) กล่าวว่า ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 Enactive Stage เป็นขั้นระยะการแก้ปัญหาด้วยการกระทำ เริ่มตั้งแต่วัยแรกเกิดจนถึง 2 ปี ซึ่งตรงกับขั้น Stage ของเพียเจต์ (Piaget) เป็นขั้นที่เด็กเรียนรู้ด้วยการกระทำหรือประสบการณ์มากที่สุด

ขั้นที่ 2 Iconic Stage เป็นขั้นระยะแก้ปัญหา ด้วยการรับรู้ แต่ยังไม่รู้จักใช้เหตุผลตรงกับขั้น Preoperational Stage ของเพียเจต์ (Piaget) เด็กวัยนี้เกี่ยวข้องกับความเป็นจริงมากขึ้น จะเกิดความคิดจากการรับรู้ส่วนใหญ่และภาพแทนในใจ อาจมีจินตนาการบ้าง แต่ไม่ลึกซึ้งเท่ากับขั้น Concrete Operational Stage

ขั้นที่ 3 Symbolic Stage เป็นขั้นพัฒนาสูงสุด เปรียบได้กับขั้นการแก้ปัญหาด้วยเหตุผล กับสิ่งที่เป็นนามธรรม (Formal Operational Stage) ของเพียเจต์ เป็นพัฒนาการพื้นฐานที่มาจากขั้น Iconic Stage เด็กสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ได้ โดยการใช้สัญลักษณ์หรือภาพสามารถคิดหาเหตุผล สามารถเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรม และสามารถแก้ปัญหาได้

2.3.3.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของวิกอทสกี

วัฒนา มัคคสมัน (2544) กล่าวว่า เด็กจะเกิดการเรียนรู้พัฒนาการทางสติปัญญา และทัศนคติขึ้น เมื่อมีการเกิดปฏิสัมพันธ์และทำงานร่วมกับคนอื่น เช่น เพื่อน ผู้ใหญ่ ครู บุคคลเหล่านี้จะให้ข้อมูลสนับสนุนให้เด็กเกิดขึ้นใน Zone of Proximal Development หมายถึง สภาวะที่เด็กเผชิญกับปัญหาที่ทำนาย แต่ไม่สามารถคิดแก้ปัญหาได้โดยลำพัง เมื่อได้รับการช่วยเหลือ และแนะนำจากผู้ใหญ่ หรือจากการทำงานร่วมกับเพื่อน ที่มีประสบการณ์มากกว่า เด็กจะสามารถแก้ปัญหานั้นได้ และเกิดการเรียนรู้ขึ้น การให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ในการแก้ปัญหา และการเรียนรู้ของเด็กเป็นการให้ความช่วยเหลือแก่เด็กเมื่อเด็กแก้ปัญหาโดยลำพังไม่ได้ เป็นการช่วยอย่างเหมาะสม เพื่อให้เด็กแก้ปัญหาได้ด้วยตัวเอง วิธีการที่ครูเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์ กับเด็ก เพื่อให้ความช่วยเหลือเด็ก เรียกว่า Scaffolding เป็นการแนะนำช่วยเหลือให้เด็กแก้ปัญหาด้วยตัวเอง โดยให้การแนะนำ (Clue) การช่วย

เตือนความจำ (Reminders) การกระตุ้นให้คิด (Encouragement) การแบ่งปัญหาที่สลับซับซ้อนให้ง่ายลง (Breaking the Problem down into Step) การให้ตัวอย่าง (Providing an Example) หรือสิ่งอื่น ๆ ที่ช่วยเด็กแก้ปัญหาและเรียนรู้ด้วยตนเอง การให้การช่วยเหลือ (Scaffolding) ที่มีประสิทธิภาพต้องมีองค์ประกอบและเป้าหมาย 5 ประการ ดังนี้

1. เป็นกิจกรรมการร่วมกันแก้ปัญหา
2. เข้าใจปัญหาและมีวัตถุประสงค์ที่ตรงกัน
3. บรรยากาศที่อบอุ่น และการตอบสนองที่ตรงกับความต้องการ
4. มีการจัดสภาพแวดล้อม กิจกรรม และบทบาทของผู้ใหญ่ให้เหมาะสมกับ

ความสามารถและความต้องการ

5. สนับสนุนให้เด็กควบคุมตนเองในการแก้ปัญหา ครูมีหน้าที่ในการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และให้คำแนะนำด้วยการอธิบาย และให้เด็กมีโอกาสทำงานร่วมกับผู้อื่น แล้วให้โอกาสเด็กแสดงออกตามวิธีการต่าง ๆ ของเด็กเอง เพื่อครูจะได้รู้ว่าเด็กต้องการทำอะไร

จากการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของบรูเนอร์ และวิกอทสกี สรุปได้ว่า การแก้ปัญหาให้ความสำคัญกับพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็ก เพราะเป็นวัยที่มีพัฒนาการทางสติปัญญาสูงสุด และเป็นความสามารถทางการคิดของสมอง ที่เกิดจากการเรียนรู้ผ่านการกระทำกับวัตถุ และเกิดการคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง เมื่อเด็กแก้ปัญหานั้นเองไม่ได้ ผู้ใหญ่สามารถให้คำแนะนำ และช่วยเหลือได้ ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็ก สามารถส่งเสริมโดยการจัดประสบการณ์ ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ ลงมือกระทำด้วยตัวเอง และประสบการณ์ควรมีหลากหลาย และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่มีอยู่ของเด็ก เพื่อให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้และค้นพบได้ด้วยตนเอง

2.3.4 ลักษณะการคิดแก้ปัญหา

นักวิชาการได้อธิบายลักษณะการคิดแก้ปัญหาไว้ ดังนี้

อุษณีย์ โพธิ์สุข (2544) ได้ให้ลักษณะของการคิดแก้ปัญหา ดังนี้

1. การแก้ปัญหามustเป็นการกระทำ ที่มีจุดมุ่งหมาย การกระทำที่ขาดจุดมุ่งหมายไม่นับว่าเป็นการแก้ปัญหา
2. การแก้ปัญหามีวิธีการหลายวิธี ผู้แก้ปัญหามustเลือกวิธีการที่มีความเหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของตน
3. วิธีการแต่ละปัญหา อาจจะใช้วิธีการที่แตกต่างกันจะขึ้นอยู่กับความเหมาะสมปัจจัย หรือบริบทที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น ๆ

4. การแก้ปัญหาจะต้องอาศัยความรู้แจ้งเห็นจริง เพราะในการแก้ปัญหาแต่ละครั้งนั้น จะต้องศึกษาปัญหาให้เข้าใจถ่องแท้เสียก่อน จึงจะสามารถแก้ปัญหานั้นได้
5. การแก้ปัญหาเป็นการสร้างสรรค์ เพราะเมื่อแก้ปัญหานั้นได้สำเร็จจะต้องให้ความรู้ใหม่เกิดขึ้น และผู้แก้ปัญหาก็ต้องมีสติปัญญาที่เจริญงอกงามขึ้นด้วย
6. ปัญหาที่นำมาแก้ต้องไม่เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นอยู่เป็นประจำ เพราะกิจกรรมที่เกิดขึ้นอยู่เป็นประจำนั้น ไม่ถือว่าเป็นปัญหา
7. กระบวนการที่ทำไปโดยไม่มีแบบแผน ไม่ถือว่าเป็นกระบวนการแก้ปัญหา
8. กิจกรรมที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาเดิมไม่ได้ ไม่ถือว่าเป็นกระบวนการแก้ปัญหา
9. กิจกรรมที่ทำไปเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหา ไม่ถือว่าเป็นกระบวนการแก้ปัญหา
10. การแก้ปัญหาย่อมประกอบไปด้วย การวิพากษ์ วิเคราะห์ วิเคราะห์ และสังเคราะห์ จากลักษณะของการคิดแก้ปัญหาสรุปได้ว่า เป็นการกระทำที่มีจุดมุ่งหมาย โดยวิธีในการแก้ปัญหานั้นอาจจะแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับปัญหาที่พบ ดังนั้นจะต้องมีการวิพากษ์วิเคราะห์ วิเคราะห์ และสังเคราะห์ โดยการค้นคว้าข้อมูลและนำความรู้ที่ได้มา ไปแก้ปัญหา และได้ความรู้ใหม่จากการแก้ปัญหานั้น

2.3.5 ขั้นตอนในการคิดแก้ปัญหา

การคิดแก้ปัญหาเป็นเรื่องที่สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา เมื่อมีปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้น จำเป็นต้องใช้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น สามารถมองเห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์เดิมและสิ่งเร้าใหม่ รวมทั้งสามารถนำยุทธวิธีในการแก้ปัญหาแบบต่าง ๆ มาใช้ได้ อย่างถูกต้องเหมาะสม ดังนั้นนักการศึกษาหลายท่านได้เสนอขั้นตอนในการคิดแก้ปัญหาไว้ดังจะยกมา กล่าวไว้ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้เสนอขั้นตอนในการคิดแก้ปัญหาโดยใช้สถานการณ์ปัญหาสมมติ 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. ปัญหาของฉันคืออะไร (อธิบายปัญหาและความรู้สึกที่เกี่ยวข้อง)
2. ทางแก้คืออะไร มีทางแก้อื่นอีกไหม (ทางแก้แบบระดมสมอง)
3. ผลที่ตามมาคืออะไร จะเกิดอะไรต่อไป
4. ทางแก้หรือทางเลือกที่ดีที่สุดคืออะไร (ประเมินผลที่ได้รับการแก้ไข)
5. ฉันกำลังใช้แผนการของฉันอยู่หรือเปล่า (การลงมือทำ)
6. ฉันทำอะไรไปบ้าง (ประเมินผลลัพธ์และเสริมแรงความพยายามนั้น)

ทิพย์วัลย์ สีจันทร์ และคณะ (2546) ได้เสนอขั้นตอนในการคิดแก้ปัญหา 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ระบุปัญหา เป็นขั้นของการตรวจสอบและนิยามปัญหา
2. การตั้งสมมติฐาน เป็นขั้นการคาดคะเนคำตอบของปัญหาเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา
3. การรวบรวมข้อมูล เป็นขั้นการจัดหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ และข้อเท็จจริงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ การสรุปผลเป็นการสรุปข้อค้นพบวิธีการแก้ปัญหา

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2551) ได้เสนอขั้นตอนในการคิดแก้ปัญหา 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ตระหนักรู้ปัญหา (Sensing Problems and Challenges) เป็นขั้นต้นตัว และตระหนักรู้ถึงสิ่งที่ทำให้เป็นปัญหา เป็นขั้นที่ฝึกให้มองเห็นสิ่งหรือสัญญาณอันตราย มีสติและพิจารณาว่าเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น หรือเกิดสิ่งนั้น การตระหนักรู้ปัญหา หมายถึง

1. การที่เราารู้สึกว่ามีบางสิ่งบางอย่าง คอยก่อกวน หรือทำความรำคาญให้แก่เรา
2. การที่เราารู้สึกยุ่งยาก และทำได้ไม่ง่ายเลยที่จะเพิกเฉย
3. การที่เราพิจารณา และสังเกตเห็นสิ่งต่าง ๆ ที่ผิดสังเกตอย่างมีสติ
4. การที่เราปรารถนาอยากให้บางสิ่งบางอย่างดีขึ้น
5. การที่เราารู้สึกสับสน วุ่นวายใจ ไม่รู้แน่ว่าจะทำอย่างไรดี
6. การที่เราารู้สึกว่ามีบางสิ่งบางอย่างที่จะต้องทำ

ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูล หรือการค้นหาสาเหตุของปัญหา (Data Finding หรือ Fact Finding) เป็นขั้นพิจารณาถึงสิ่งที่ทำให้เราเกิดความวิตกกังวล สับสนวุ่นวายใจ เมื่อพิจารณาสิ่งต่าง ๆ อย่างรอบคอบ และมองเห็นปมปัญหาแล้ว จะต้องค้นหาและเก็บรวบรวมข้อมูล สอบถาม ค้นคว้าสิ่งที่คิดว่ามีความเกี่ยวข้องกับปัญหาได้มากที่สุด และจัดเรียงข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ การค้นหาสาเหตุของปัญหา หมายถึง การรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ โดยการฝึกให้เด็กรู้จักตั้งคำถาม และตอบคำถามเหล่านั้นด้วยตนเอง ซึ่งคำถามต่าง ๆ ควรประกอบด้วย

Why : หาเหตุผลของสิ่งนั้น เช่น ทำไมฉันจึงต้องสนใจหรือเกี่ยวข้องกับเรื่องนี้

What : มีอะไรบ้างที่มีความเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เราค้นหา

When : ตั้งคำถามเกี่ยวกับเวลาต่าง ๆ ที่อาจเกี่ยวข้อง เช่น มันเกิดขึ้นเมื่อไหร่

Where : ตั้งคำถามเกี่ยวกับสถานที่ เช่น มันเกิดที่ไหน

Who : มีบุคคลใดบ้างที่เกี่ยวข้อง เช่น ใครทำให้สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มาเกี่ยวข้องกัน

How : ตั้งคำถามเกี่ยวกับกระบวนการทำงาน หรือขั้นตอนหรือผลที่ได้รับ เช่น

ฉันหรือใครจะได้รับผลจากสิ่งเหล่านี้อย่างไร

ขั้นที่ 3 การกำหนดหรือระบุปัญหา (Problem Finding) เป็นขั้นตอนที่สามารถระบุได้ว่าอะไรคือปมปัญหาที่แท้จริง โดยจะเขียนทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นปัญหาทั้งหมดให้มากที่สุด แล้วจะค่อย ๆ พิจารณาว่า อะไรคือปัญหาที่แท้จริง การกำหนดและระบุปัญหา หมายถึง

1. การทบทวนข้อเท็จจริงอีกครั้งหนึ่ง
2. การพยายามมองสถานการณ์ที่เกิดขึ้นหลาย ๆ มุมมอง
3. ระลึกอยู่เสมอว่าปัญหามีมากกว่าหนึ่ง
4. เจาะจงว่าอะไรคือปัญหาหลัก อะไรคือปัญหารองลงไป
5. มองเห็นความสัมพันธ์ของปัญหา และมองเห็นว่าปัญหาใดเกิดก่อน-หลัง
6. เข้าใจประเด็นสำคัญ และเข้าใจการจัดการกับปัญหา
7. ระบุปัญหาที่มีความรุนแรง และจำเป็นต้องแก้ไขมากที่สุด

ขั้นที่ 4 หาแนวทางในการแก้ปัญหา (Idea Finding) เป็นขั้นที่คิดค้นหาวิธีในการแก้ปัญหาให้ได้มากมายหลาย ๆ วิธี การหาแนวทางในการแก้ปัญหา ได้แก่

1. การสร้าง หรือคิดค้นความคิด เพื่อแก้ปัญหาไว้มาก ๆ หลาย ๆ ความคิด
2. การที่เสาะหาความคิดที่เป็นปกติ และไม่ปกติ รวมทั้งความคิดที่แหวกแนวที่ไม่มีใครคาดคิด
3. การรวบรวมผสมผสานความคิดต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อหาความคิดใหม่
4. การที่ไม่ยอมตัดสินใจว่าแนวทางที่ควรใช้แก้ปัญหาคืออะไร อย่างไรก็ตามหนึ่งแต่จะรวบรวมความคิดทั้งหมดปรากฏเสียก่อน

5. การที่คิดแล้วคิดอีก เพื่อที่จะหาแนวทางที่ดีที่สุด

ขั้นที่ 5 ค้นหาข้อสรุปและเลือกวิธีการแก้ปัญหา (Solution Finding) เป็นการค้นหาข้อสรุปว่า จากแนวทางหลาย ๆ ทางในการแก้ปัญหานั้น วิธีใดเป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุดเป็นที่ยอมรับมากที่สุด การค้นหาข้อสรุป หมายถึง คุณได้ตัดสินใจว่าความคิดไหนดีที่สุด

1. คุณสร้างเครื่องมือ เพื่อประเมินความคิดของคุณ
2. คุณมีข้อมูลสนับสนุนในการเลือกความคิดที่ดี
3. คุณพิจารณาแต่ละความคิดอย่างเป็นจริง
4. คุณได้มีการพิจารณาหลาย ๆ ทาง หลาย ๆ มุมมอง
5. คุณเลือกความคิดที่ดีที่สุด
6. คุณไม่กลัวว่าจะตัดสินใจผิดพลาด

ขั้นที่ 6 ดำเนินการแก้ปัญหา (Acceptance Finding) เป็นขั้นตอนที่ชี้ให้เห็นว่าการตัดสินใจมีความถูกต้องเหมาะสม สามารถนำเอาวิธีการเลือกนั้นไปปฏิบัติใช้ได้ ขั้นนี้เป็นการศึกษาการกำหนดขั้นตอน และปฏิบัติตามขั้นตอนในการแก้ปัญหาตามที่ได้เลือกวิธีการแก้ปัญหา โดย

การวางแผนเป็นขั้น ๆ ต้องทำอะไรบ้าง ทำอย่างไร ค้นหาสิ่งอื่น ๆ ที่จะช่วยให้การแก้ปัญหาสำเร็จ การดำเนินการแก้ปัญหา หมายถึง

1. ดำเนินการแก้ปัญหาตามแนวทางที่เลือกมาแล้ว
2. คุณรู้ว่าคุณประสบความสำเร็จได้อย่างไร
3. มีคนสนับสนุนความคิดของคุณ
4. คุณคาดหวังความยากลำบากที่อาจเกิดขึ้นได้
5. คุณรู้ว่าคุณต้องการข้อมูลอะไรและจะไปค้นหาข้อมูลนั้นที่ไหน
6. คุณมีแผนที่จะดำเนินการเป็นขั้นตอน
7. คุณมีตารางปฏิบัติงาน

ทิสนา แชมมณี (2544) ได้เสนอขั้นตอนในการคิดแก้ปัญหา 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การนำสภาพการณ์อนาคตเข้าสู่ระบบการคิด นำเสนอสภาพการณ์อนาคตที่ยังไม่เกิดขึ้นหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้การคิด คล่องแคล่ว การคิดยืดหยุ่น การคิดริเริ่ม และ จินตนาการ ในการทำนายสภาพการณ์อนาคตจากข้อมูลข้อเท็จจริง และประสบการณ์ของตน

ขั้นที่ 2 การระดมสมองเพื่อค้นหาปัญหา จากสภาพการณ์อนาคตขั้นที่ 1 ผู้เรียนช่วยกันวิเคราะห์ว่าอาจจะเกิดปัญหาอะไรขึ้นบ้างในอนาคต

ขั้นที่ 3 การสรุปปัญหา และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา ผู้เรียนนำปัญหาที่วิเคราะห์มาจัดกลุ่ม หรือจัดความสัมพันธ์ เพื่อกำหนดว่าอะไรเป็นปัญหาหลัก อะไรเป็นปัญหารอง และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

ขั้นที่ 4 การระดมพลังสมองหาวิธีแก้ปัญหา ผู้เรียนร่วมกันคิดแก้ปัญหา โดยพยายามคิดให้ได้วิธีที่แปลกใหม่ จำนวนมาก

ขั้นที่ 5 การเลือกวิธีการที่แก้ปัญหาที่ดีที่สุด เสนอเกณฑ์หลาย ๆ เกณฑ์ที่จะใช้ในการเลือกวิธีการแก้ปัญหาแล้วตัดสินใจเลือก เกณฑ์ที่มีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ในแต่ละสภาพการณ์ต่อไป จึงนำเกณฑ์ที่คัดเลือกไว้มาใช้ในการเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด โดยพิจารณาถึงน้ำหนักความสำคัญของเกณฑ์แต่ละข้อด้วย

ขั้นที่ 6 การนำเสนอวิธีแก้ปัญหาอนาคต ผู้เรียนนำเสนอวิธีแก้ปัญหาอนาคตที่ได้มา เรียบเรียงอธิบายรายละเอียดเพิ่มเติมข้อมูลที่จำเป็น คิดวิธีการนำเสนอที่เหมาะสม และนำเสนออย่างเป็นระบบน่าเชื่อถือ

Bloom (1956) ได้เสนอขั้นตอนในการคิดแก้ปัญหา 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 เมื่อผู้เรียนได้พบกับปัญหา ผู้เรียนจะคิดค้นสิ่งที่เคยพบเห็นและเกี่ยวข้องกับปัญหา

ขั้นที่ 2 ผู้เรียนจะใช้ประโยชน์จากขั้นที่ 1 มาสร้างรูปแบบของปัญหาขึ้นใหม่

ขั้นที่ 3 การแยกแยะปัญหา

ขั้นที่ 4 การเลือกใช้ทฤษฎี หลักการ ความคิด และวิธีการที่เหมาะสมกับปัญหา

ขั้นที่ 5 การให้ข้อสรุปของวิธีการแก้ปัญหา

ขั้นที่ 6 ผลที่ได้จากการแก้ปัญหา

Polya (1957) ได้เสนอขั้นตอนในการคิดแก้ปัญหา 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ทำความเข้าใจในปัญหา พยายามเข้าใจในสัญลักษณ์ต่าง ๆ ในปัญหาสรุปวิเคราะห์ แปลความ ทำความเข้าใจให้ได้ว่าโจทย์ถามถึงอะไร ข้อมูลที่โจทย์ให้มามีอะไรบ้าง ข้อมูลมีเพียงพอหรือไม่

ขั้นที่ 2 การวางแผนในการแก้ปัญหา แยกแยะปัญหาออกเป็นส่วนย่อย ๆ เพื่อสะดวกต่อการลำดับขั้นตอนในการแก้ปัญหา และวางแผนว่าจะใช้วิธีการใดในการแก้ปัญหา เช่น การลองผิดลองถูก การหารูปแบบการหาความสัมพันธ์ของข้อมูล ตลอดจนความคล้ายคลึงของปัญหาเดิมที่เคยทำมา

ขั้นที่ 3 การลงมือทำตามแผน เป็นขั้นที่ดำเนินการแก้ปัญหาตามแผนที่วางไว้ ถ้าขาดทักษะใดจะต้องเพิ่ม เพื่อนำไปใช้ให้เกิดผลดี ขั้นนี้จะรวมถึงวิธีการแก้ปัญหาด้วย

ขั้นที่ 4 การตรวจสอบวิธีการและคำตอบ เพื่อให้แน่ใจว่าถูกต้อง

Bruner (1969) ได้เสนอขั้นตอนในการคิดแก้ปัญหา 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 รู้จักปัญหา (Problem Isolation) เป็นขั้นที่บุคคลรู้จักสิ่งเร้าที่ตนกำลังเผชิญอยู่ว่าเป็นปัญหา

ขั้นที่ 2 แสวงหาเค้าเงื่อน (Search for Cues) เป็นขั้นที่บุคคลใช้ความพยายามอย่างมากในการระลึกถึงประสบการณ์เดิม

ขั้นที่ 3 ตรวจสอบความถูกต้อง (Conformation Check) ก่อนที่จะตอบสนองในลักษณะของการจัดประเภท หรือแยกแยะโครงสร้างของเนื้อหา

ขั้นที่ 4 การตัดสินตอบสนองที่สอดคล้องกับปัญหา

Weir (1974) ได้เสนอขั้นตอนในการคิดแก้ปัญหา 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การตั้งปัญหา ความสามารถในการระบุปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์กำหนดให้มากที่สุด ภายในขอบเขตข้อเท็จจริงที่กำหนดให้

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์ปัญหา ความสามารถในการระบุสาเหตุที่เป็นไปได้ที่ทำให้เกิดปัญหา โดยพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่กำหนดให้

ขั้นที่ 3 การเสนอวิธีการแก้ปัญหา ความสามารถในการวางแผน หรือเสนอแนวทางการคิดแก้ปัญหาที่ตรงสาเหตุของปัญหา หรือเสนอข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อนำไปสู่การคิดแก้ปัญหาที่ระบุไว้ อย่างสมเหตุสมผล

ขั้นที่ 4 การตรวจสอบผลลัพธ์ ความสามารถในการอธิบายได้ว่า ผลที่เกิดขึ้นจากการกำหนดวิธีคิดแก้ปัญหา นั้น สอดคล้องกับปัญหาที่ระบุไว้หรือไม่ หรือผลที่ได้เป็นอย่างไร

Dewey (1976) ได้เสนอขั้นตอนในการคิดแก้ปัญหา 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ (Preparation) หมายถึง การรับรู้และเข้าใจปัญหา เมื่อมีปัญหาคนส่วนใหญ่จะพบความตึงเครียด ความสงสัย ความยากลำบากที่จะต้องพยายามแก้ปัญหา นั้นให้หมดไปในขั้นต้นผู้ประสบปัญหาจะต้องรับรู้ และเข้าใจตัวปัญหานั้นก่อนว่า ปัญหาที่แท้จริงของ เหตุการณ์นั้น ๆ คืออะไร

ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ปัญหา (Analysis) หมายถึง การระบุและแจกแจง ลักษณะของปัญหาที่เกิดขึ้นจะมีลักษณะแตกต่างกัน มีระดับความยากง่ายที่จะแก้ไขได้ต่างกัน จึงต้องพิจารณาส่งต่อไปนี้

1. มีองค์ประกอบอะไรบ้าง
2. มีอะไรบ้างที่ทำให้เกิดปัญหา
3. ต้องจัดการมองปัญหาในวงกว้างออกไป โดยให้มองเฉพาะสิ่งที่เกิดขึ้นเพื่อที่จะแก้ปัญหาไปที่ละตอน
4. ต้องรู้จักถามคำถามที่จะเป็นกุญแจนำไปสู่การแก้ปัญหา
5. พยายามดูเฉพาะสิ่งที่เกี่ยวข้องกับปัญหาจริง ๆ บางครั้งอาจมีสิ่งที่เรามองเห็นไม่ชัดเจนที่เป็นตัวปัญหา ถ้าจัดสิ่งนั้นได้ก็จะแก้ปัญหาได้

ขั้นที่ 3 ขั้นเสนอแนวทางในการแก้ปัญหา (Production) หมายถึง การหาวิธีการให้ตรงกับสาเหตุของปัญหา แล้วมองออกมาในรูปของวิธีการ เป็นการรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหา เพื่อการตั้งสมมติฐาน

1. จะมีวิธีการหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาอย่างไร ใครเป็นผู้ให้ข้อมูล
2. สร้างสมมติฐานหรือคำถามที่อาจเป็นไปได้เพื่อช่วยแก้ปัญหา

ขั้นที่ 4 ขั้นตรวจสอบผล (Verification) หมายถึง ขั้นในการเสนอเกณฑ์ เพื่อตรวจสอบผลลัพธ์ที่ได้จากการเสนอวิธีแก้ปัญหา ถ้าผลลัพธ์ไม่ได้ผลที่ถูกต้องต้องมีการเสนอวิธี แก้ปัญหาใหม่จนกว่าจะได้วิธีการที่ดีที่สุดหรือถูกต้องที่สุด

ขั้นที่ 5 ขั้นนำขั้นตอนไปประยุกต์ใหม่ (Reapplication) หมายถึง การนำวิธีแก้ปัญหา ที่ถูกต้องไปใช้ในโอกาสข้างหน้า เมื่อพบเหตุการณ์คล้ายกับปัญหาที่เคยพบมาแล้ว

Sdorow (1993) ได้เสนอขั้นตอนในการคิดแก้ปัญหา 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดตัวปัญหาให้ชัดเจน (Identify the Problem) ปัญหาที่เกิดขึ้นคืออะไรในสถานการณ์นี้ ผู้แก้ปัญหาจะต้องมีความพร้อม มีความกระตือรือร้นที่จะแก้ และจะต้องทำให้เป็นปกติ เพื่อการเผชิญกับปัญหา

ขั้นที่ 2 การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา (Gather Information) เพื่อเป็นการหาข้อสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างสาเหตุก็คือสิ่งที่ทำให้เกิดปัญหากับผล

ขั้นที่ 3 การตรวจสอบข้อมูล (Try-out a Solution) ทำการตรวจสอบข้อมูลไปที่ละเอียดจนสามารถหาความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างเหตุผลได้ชัดเจน

ขั้นที่ 4 การประเมินผล (Evaluate the Result) เกิดการค้นพบสาเหตุของปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่อย่างแท้จริง ได้ทำการแก้ไข และรวบรวมไว้เป็นความรู้ ประสบการณ์ ตลอดจนสามารถตั้งเป็นกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ขึ้นมาใช้ต่อไปได้

Sternberg (2006, pp.393-397) ได้เสนอกระบวนการคิดแก้ปัญหาไว้ 7 ขั้นตอน เป็นวงจร กระบวนการคิดแก้ปัญหาอาจไม่เป็นไปตามลำดับขั้นตอนดังกล่าวก็ได้ โดยอาจทำขั้นตอนก่อนหน้า หรือย้อนหลัง หรือข้ามขั้นบางขั้นก็ได้ หากมีความเหมาะสม การคิดแก้ปัญหาที่ยังขึ้นอยู่กับความเข้าใจปัญหา อารมณ์ และแรงจูงใจ ซึ่งมีเหตุผลในขณะที่คิดแก้ปัญหาได้ นอกจากนี้การคิดแก้ปัญหาที่ประสบความสำเร็จอาจเกี่ยวข้องกับความอดทนในการแก้ปัญหาของบุคคลอีกด้วย ขั้นตอนแก้ปัญหา 7 ขั้นตอนมีดังนี้

1. ขั้นระบุปัญหา อาจมีหลายเรื่องที่เราสงสัยว่าเป็นปัญหาเกิดขึ้นพร้อมกัน บุคคลควรมองปัญหา แยกแยะแต่ละเรื่องได้ และสามารถระบุได้ว่าปัญหาใดสำคัญ
2. ขั้นกำหนดความชัดเจนของปัญหา บุคคลควรมีการนิยามปัญหาอย่างชัดเจนเพียงพอต่อความเข้าใจในการหาวิธีแก้ปัญหาได้
3. ขั้นกำหนดกลยุทธ์การแก้ปัญหา บุคคลสามารถวางกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาเป็นการพยายามคิดหาทางเลือกในการแก้ปัญหาอย่างหลากหลายและเป็นไปได้ โดยพยายามคิดค้นหาวิธีที่เป็นปกติ หรือวิธีการแปลกใหม่ที่ไม่มีใครคิดถึง
4. การจัดระบบสารสนเทศเพื่อการแก้ปัญหา บุคคลควรจัดระบบสารสนเทศที่หามาได้ให้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในกลยุทธ์ให้มากที่สุด
5. ทำการจัดสรรทรัพยากรเพื่อแก้ปัญหา นอกจากปัญหาที่ต้องแก้ไข บุคคลส่วนมากยังต้องเผชิญกับการมีทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอีกด้วย ทรัพยากรดังกล่าว อาจหมายถึง เงิน เวลา เครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น
6. การกำกับติดตามผลการแก้ปัญหา การแก้ปัญหาที่ดีและรอบครอบ จำเป็นจะต้องมีการตรวจสอบ กำกับดูแลการแก้ไขอยู่เป็นระยะ ๆ เพื่อที่จะทราบถึงความคืบหน้า หรือวิธีการที่เราใช้นั้นแก้ไขได้จริงหรือไม่ หากมีการแก้ไข ก็จะได้ทันที่
7. การประเมินผลการแก้ปัญหา ผลจากการประเมินอาจทำให้เกิดการกำหนดปัญหาใหม่ กลยุทธ์ใหม่ ละนำไปสู่การจัดสรรทรัพยากรใหม่ได้

จากการศึกษาขั้นตอนในการคิดแก้ปัญหาข้างต้น สรุปได้ว่า ขั้นตอนมีหลากหลายรูปแบบ ซึ่งการวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาผู้วิจัยได้ยึดแนวทางตามขั้นตอนการแก้ปัญหาของเวียร์ มี 4 ขั้นตอน ประกอบไปด้วย 1) การระบุปัญหา 2) การวิเคราะห์ปัญหา 3) การกำหนดวิธีการแก้ปัญหา 4) การตรวจสอบผลลัพธ์ การแก้ปัญหาในแต่ละสถานการณ์ ควรเลือกขั้นตอนที่มีความเป็นไปได้ และเหมาะสมกับสภาพปัญหา การแก้ปัญหาด้วยตนเองอย่างทันท่วงทีนั้น จะต้องใช้ความรู้ และประสบการณ์เดิม หรือมีผู้ชี้แนะ ดังนั้น ครูควรจัดการเรียนการสอนที่เป็นประสบการณ์ที่ส่งเสริมการแก้ปัญหา หรือแนะนำแนวทางให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความสามารถในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง รวมทั้งผู้เรียนจะได้นำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับ ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

2.3.6 ความสัมพันธ์ของการเรียนการสอนกับความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อฝึกให้คิดแก้ปัญหานั้น ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ของผู้เรียนนั้นแตกต่างกัน ผู้เรียนแต่ละคนจะมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาได้ดีหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับ ความรู้ ประสบการณ์ สติปัญญาตลอดจนการได้รับแรงจูงใจดีหรือไม่ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวจะส่งผลต่อ ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทั้งสิ้น สำหรับวิธีการคิดแก้ปัญหานั้นอาจไม่มีวิธีการที่แน่นอนตายตัว เสมอไป ดังนั้น ในการจัดการเรียนรู้จึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาปัจจัยต่าง ๆ อันจะส่งผลให้ ความสามารถในการแก้ปัญหาของผู้เรียนดีขึ้น

สายหยุด สมประสงค์ (2523) กล่าวถึง การจัดสภาพการณ์ภายนอกต่าง ๆ เพื่อช่วย ให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ดังนี้

1. จัดสถานการณ์ที่เป็นสถานการณ์ใหม่ ๆ และวิธีการแก้ปัญหาหลาย ๆ วิธีให้ผู้เรียน ได้ฝึกฝนในการหาวิธีการแก้ปัญหา
2. ปัญหาที่ผู้สอนหยิบยกมานั้นควรเป็นปัญหาใหม่ที่ผู้เรียนยังไม่เคยประสบมาก่อน แล้วก็ควรเป็นปัญหาที่ไม่พ้นวิสัยของผู้เรียน
3. การฝึกแก้ปัญหา ผู้สอนควรแนะนำให้ผู้เรียนได้มีปัญหามาให้แตกก่อนว่าเป็นปัญหา เกี่ยวกับอะไร ถ้าเป็นปัญหาใหญ่ควรแตกออกเป็นปัญหาย่อย ๆ แล้วคิดแก้ปัญหาย่อยแต่ละปัญหา
4. จัดบรรยากาศการเรียนการสอน ซึ่งสภาพภายนอกของผู้เรียนให้เป็นไปในลักษณะ เปลี่ยนแปลงได้ไม่ตายตัว และสร้างความเป็นกันเองกับผู้เรียน
5. ให้โอกาสผู้เรียนได้คิดเสมอ
6. การฝึกฝนการแก้ปัญหา ผู้สอนไม่ควรบอกวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ ถ้าบอกให้แล้ว จะไม่ได้ใช้กลยุทธ์การคิดแก้ปัญหา

สุวิทย์ มูลคำ (2551, น.19) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้สอนในการส่งเสริมการฝึกทักษะในการคิดแก้ปัญหา ไว้ดังนี้

1. การคัดเลือกปัญหา ปัญหาที่จะนำมาให้ผู้เรียนศึกษานั้น ควรเป็นปัญหาใกล้ตัว น่าสนใจ ทำท่ายและเหมาะสมกับวัย เป็นประโยชน์กับผู้เรียน เช่น ปัญหาด้านสุขภาพ ปัญหาการเรียน ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น
2. การสร้างความตระหนักและเห็นคุณค่าในปัญหา ผู้สอนจะต้องกระตุ้น หรือชี้แนะให้ผู้เรียนคิดตระหนักในปัญหา และการมองเห็นคุณค่าของสิ่งที่จะเรียนรู้ โดยอาจใช้เทคนิคการถามคำถาม การเล่าเรื่อง การยกตัวอย่าง เป็นต้น
3. การเตรียมเนื้อหาและแหล่งเรียนรู้ ผู้สอนควรเตรียมเนื้อหา แหล่งค้นคว้าหาความรู้ หรือแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น และสิ่งอำนวยความสะดวกไว้ให้พร้อม รวมทั้งการกำหนดสถานการณ์ อย่างหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสนำเอาประสบการณ์เก่ามาใช้แก้ปัญหา
4. การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ ผู้สอนควรเสริมบรรยากาศในชั้นเรียนให้ดี ให้เวลา ให้อิสระแก่ผู้เรียนในการศึกษาค้นคว้า ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็นของตนอย่างเต็มที่
5. การดูแลช่วยเหลือ ผู้สอนควรช่วยทบทวนความรู้เดิมเท่าที่จำเป็นให้แก่ผู้เรียน คอยดูแล ช่วยเหลือให้การคิดแก้ปัญหาของผู้เรียน เป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่ม ให้ความสำคัญกับดำเนินไปด้วยดี รวมทั้งส่งเสริมให้มีกำลังใจในการคิดแก้ปัญหาด้วย

จากการศึกษาความสัมพันธ์ของเรียนการสอนกับความสามารถในการคิดแก้ปัญหาข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กันกับความสามารถในการคิดแก้ปัญหา เพราะกระบวนการเรียนการสอนมีส่วนที่จะต้องให้ผู้เรียนเกิดทักษะ การคิดแก้ปัญหาอยู่เสมอ การจัดการเรียนการสอนนั้นสามารถทำได้หลากหลายวิธี มีการจัดบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการอยากรู้อยากเรียน และเกิดทักษะที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.4.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2544, น.97) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นเครื่องมือสำหรับครูที่ใช้ในการตรวจสอบพฤติกรรมหรือผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอันเนื่องมาจากการเรียนการสอนของครูว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถหรือมีผลสัมฤทธิ์ในแต่ละวิชามากน้อยเพียงใด ผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์จะเป็นประโยชน์ต่อการต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามจุดประสงค์การเรียนรู้ หรือ มาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาปรับปรุงและพัฒนาการสอนของครู ให้มีคุณภาพประสิทธิภาพมากขึ้น

น้ำทิพย์ สำรวรรัตน์ (2547, น.31) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสำเร็จในด้านความรู้ ความสามารถ และทักษะที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้รับการฝึกฝนหรือประสบการณ์เรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล โดยการทดสอบจากแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประกอบด้วยความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

สิทธิญา รัสสัยการ (2551, น.23) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การวัดความรู้ ความสามารถและทักษะทางการเรียนที่ได้ฝึกปฏิบัติมา โดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบทดสอบในการพัฒนาความรู้ ความสามารถและทักษะทางการเรียนของผู้เรียน

สุวิทย์ เขาแก้ว (2551, น.48) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะความสามารถของบุคคลที่พัฒนางอกงามขึ้นอันเป็นผลมาจากการเรียนการสอนการฝึกอบรม ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถทางสมอง ความรู้ ทักษะ ความรู้สึกและค่านิยมต่าง ๆ องค์กรประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

อรพิน ช่วยคำชู (2553, น.34) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะด้านความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถและทักษะทางด้านวิชาการที่เกิดจากบุคคลได้รับการเรียนรู้แล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ของสมรรถภาพทางสมอง เช่น ระดับสติปัญญา การคิด และการแก้ปัญหาต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด

จากการศึกษาความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนข้างต้น สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การวัดความสามารถของบุคคล ในด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะต่าง ๆ ที่เกิดจากการเรียนรู้จากหลายรูปแบบ โดยวัดจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา ประวัติศาสตร์ เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2.4.2 ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2544, น.110) กล่าวว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ ทักษะและความสามารถทางวิชาการที่ผู้เรียนได้เรียนรู้มาแล้วว่าบรรลุผลสำเร็จตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้เพียงใด

บุญชม ศรีสะอาด (2546, น.50) กล่าวว่า แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ความสามารถของบุคคลในด้านวิชาการ ซึ่งเป็นผลจากการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระ และตามจุดประสงค์ของวิชาหรือเนื้อหาที่สอนนั้น โดยทั่วไปจะวัดผลสัมฤทธิ์ในวิชาต่าง ๆ ที่เรียนในโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือสถาบันทางการศึกษาต่าง ๆ

สิทธิญา รัสสัยการ (2551, น.25) กล่าวว่า แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การวัดความรู้จากการทำแบบทดสอบที่ครูในแต่ละวิชาสร้างขึ้น และแบบทดสอบมาตรฐานสร้างขึ้น

โดย ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผลสัมฤทธิ์ในการทำแบบทดสอบนี้จะเป็นการวัดผลการเรียนรู้เพียงด้านเดียว คือ ด้านความรู้และความเข้าใจ

จากการศึกษาความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนข้างต้น สรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเพื่อวัด ความรู้ ทักษะ และสมรรถภาพสมอง ด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนที่ได้เรียนรู้มาแล้ว ซึ่งเป็นผลจากการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระ และตามจุดประสงค์ ของวิชา

2.4.3 ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ภัทรา นิคมานนท์ (2540, น.41-48) ได้แบ่งประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน เฉพาะกลุ่มที่ครูสอน เป็นแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นใช้กันทั่วไปในสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบทดสอบ ข้อเขียน (Paper and Pencil Test) ซึ่งแบ่งได้ออกเป็น 2 ชนิดคือ

1.1 แบบทดสอบอัตนัย (Subjective or Essay Test) เป็นแบบทดสอบที่กำหนด คำถามหรือปัญหาให้แล้วให้ผู้ตอบเขียน โดยแสดงความรู้ ความคิด เจตคติอย่างเต็มที่

1.2 แบบทดสอบปรนัยหรือให้ตอบสั้น ๆ (Objective Test or Short Answer) เป็นแบบทดสอบที่กำหนดให้ผู้สอบเขียนตอบสั้น ๆ หรือมีคำตอบให้เลือกแบบจำกัดคำตอบ (Restricted Response Type) ผู้ตอบไม่มีโอกาสแสดงความรู้ ความคิดได้อย่างกว้างขวางเหมือน แบบทดสอบอัตนัย แบบทดสอบชนิดนี้แบ่งออกเป็น 4 แบบคือ แบบทดสอบถูกผิด แบบทดสอบเติมคำ แบบทดสอบจับคู่ และแบบทดสอบเลือกตอบ

2. แบบทดสอบมาตรฐาน หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนทั่ว ๆ ไป ซึ่งสร้างโดยผู้เชี่ยวชาญ มีการวิเคราะห์และปรับปรุงอย่างจริงจังมีคุณภาพ มีมาตรฐานกล่าวคือ มีมาตรฐาน ในการดำเนินการสอบ วิธีการให้คะแนนและการแปลความหมายของคะแนนทั้ง แบบทดสอบที่ครู สร้างขึ้น และแบบทดสอบมาตรฐาน มีวิธีการในการสร้างข้อคำถามเหมือนกันเป็น คำถามที่วัดเนื้อหา และพฤติกรรมที่สอนไปแล้วจะเป็นพฤติกรรมที่สามารถตั้งคำถามวัดได้ ซึ่งควรวัด ให้ครอบคลุม พฤติกรรมต่าง ๆ ดังนี้ วัดด้านความรู้ความจำ วัดด้านความเข้าใจ วัดการนำไปใช้ วัดด้าน การวิเคราะห์ วัดด้านการสังเคราะห์ และวัดด้านการประเมินค่า

บุญชม ศรีสะอาด (2546, น.53) ได้แบ่งประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียน 2 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบอิงเกณฑ์ (Criterion Referenced Test) หมายถึง แบบทดสอบ ที่สร้างขึ้น ตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม มีคะแนนจุดตัดหรือคะแนนเกณฑ์สำหรับใช้ตัดสินว่าผู้สอบ

มีความรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ การวัดตรงตามจุดประสงค์เป็นหัวใจสำคัญของแบบทดสอบประเภทนี้

2. แบบทดสอบอิงกลุ่ม (Norm Referenced Test) หมายถึง แบบทดสอบที่มุ่งสร้างเพื่อวัดให้ครอบคลุมหลักสูตร จึงสร้างตามตารางวิเคราะห์หลักสูตร ความสามารถในการจำแนกผู้สอบตามความเก่งอ่อนได้ดี เป็นหัวใจของข้อสอบประเภทนี้ การรายงานผลการสอบอาศัยคะแนนมาตรฐาน ซึ่งเป็นคะแนนที่สามารถให้ความหมายแสดงถึงสถานภาพความสามารถของบุคคลนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น ๆ ที่ใช้กลุ่มเปรียบเทียบ

จากการศึกษาประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สรุปได้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ แบบทดสอบอิงกลุ่ม และแบบทดสอบอิงเกณฑ์ ซึ่งแบบทดสอบเหล่านี้ การสร้างและการนำไปใช้ขึ้นอยู่กับความถนัดของผู้สอน ทั้งนี้จะต้องศึกษาจุดประสงค์รายวิชานั้น ๆ ประกอบด้วย

2.4.4 การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2546, น.19) กล่าวว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สามารถวัดได้ 2 แบบ ตามจุดมุ่งหมายและลักษณะวิชาที่สอน ดังนี้

1. การวัดด้านปฏิบัติ เป็นการตรวจสอบระดับความสามารถในการปฏิบัติหรือทักษะของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนได้แสดงความสามารถดังกล่าวในรูปการกระทำจริงให้ออกเป็นผลงาน เช่น วิชาศิลปะศึกษา พลศึกษา การช่าง เป็นต้น การวัดแบบนี้จึงต้องใช้ข้อสอบ ภาคปฏิบัติ (Performance Test)

2. การวัดด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา ซึ่งเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงพฤติกรรมการความสามารถในด้านต่าง ๆ สามารถวัดได้โดยใช้ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test)

ศิริเพ็ญ ยังขาว (2549, น.26) กล่าวว่า การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อวัดความรู้เนื้อหาวิชา ผู้ประเมินต้องมีการวางแผนการดำเนินการที่เป็นระบบ มีความรู้ในด้านเนื้อหา คำถามที่ตรงประเด็น ตลอดจนสามารถตรวจสอบคุณภาพแต่ละข้อได้ ดังที่ (อุทุมพร จามรมาน, 2540, น.27) กล่าวถึง การสร้างข้อสอบที่เป็นระบบนั้นมีขั้นตอน ดังนี้

1. การระบุจุดหมายในการทดสอบ
2. การระบุเนื้อหาให้ชัดเจน
3. การทำตารางเนื้อหาเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายในการทดสอบ
4. การกำหนดน้ำหนัก
5. การกำหนดเวลาสอบ
6. การกำหนดจำนวนข้อ

7. การเขียนข้อสอบ
8. การตรวจสอบข้อสอบที่เขียนขึ้น
9. การทดลองใช้ แก้ไข ปรับปรุง

ในการกำหนดจุดประสงค์เพื่อเขียนข้อคำถามวัดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนนั้น ได้มีนักวิชาการกล่าวไว้ ดังนี้

Bloom (1956, p.201) ได้กล่าวถึงลำดับขั้นของความรู้ที่ใช้ในการเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมด้านความรู้ความคิดไว้ 6 ขั้น ดังนี้

1. ด้านความรู้ความจำ หมายถึง การระลึกหรือท่องจำความรู้ต่าง ๆ ที่ได้เรียนมาแล้ว โดยตรง ในขั้นนี้รวมถึงการระลึกถึงข้อมูล ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ไปจนถึงกฎเกณฑ์ ทฤษฎีจากตำรา ดังนั้นขั้นความรู้ความจำ จึงจัดว่าเป็นขั้นต่ำสุด
2. ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถที่จะจับใจความสำคัญของเนื้อหาที่ได้เรียนหรืออาจแปลความจากตัวเลข การสรุป การย่อความต่าง ๆ การเรียนรู้ในขั้นนี้ถือว่าเป็นขั้นที่สูงกว่าการท่องจำ
3. การนำไปใช้ หมายถึง ความสามารถที่จะนำความรู้ ที่ได้เรียนมาแล้ว ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ ๆ ดังนั้น ในขั้นนี้จึงรวมถึงความสามารถในการเอากฎ มโนทัศน์ หลักสำคัญ วิธีการนำไปใช้ การเรียนรู้ในขั้นนี้ถือว่า นักเรียนจะต้องมีความเข้าใจในเนื้อหาเป็นอย่างดี เสียก่อนจึงจะนำความรู้ไปใช้ได้ ดังนั้นจึงจัดอันดับให้สูงกว่าความเข้าใจ
4. การวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถที่จะแยกแยะเนื้อหาวิชา ไปเป็นองค์ประกอบย่อย ๆ เพื่อจะได้มองเห็นหรือเข้าใจความเกี่ยวข้องต่าง ๆ ในขั้นนี้จึงรวมถึงการแยกแยะหา ส่วนประกอบย่อย ๆ หาความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อย ๆ เหล่านั้น ตลอดจนหลักสำคัญต่าง ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง การเรียนรู้ในขั้นนี้ถือว่าสูงกว่าการนำไปใช้ และต้องเข้าใจทั้งเนื้อหาและโครงสร้างของ บทเรียน
5. การสังเคราะห์ หมายถึง ความสามารถที่จะนำเอาส่วนย่อย ๆ มาประกอบกันเป็นสิ่งใหม่ การสังเคราะห์จึงเกี่ยวกับการวางแผน การออกแบบการทดลอง การตั้งสมมติฐาน และการแก้ปัญหาที่ยาก ๆ การเรียนรู้ในระดับนี้เป็นการเน้นพฤติกรรมที่สร้างสรรค์ ในอันที่จะสร้างแนวคิดหรือแบบแผนใหม่ ๆ ขึ้นมา ดังนั้นการสังเคราะห์เป็นสิ่งที่สูงกว่าการวิเคราะห์อีกขั้นหนึ่ง
6. การประเมินค่า หมายถึง ความสามารถที่จะตัดสินใจเกี่ยวกับคุณค่าต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นคำพูด นวนิยาย บทกวีหรือรายงานวิจัย การตัดสินใจดังกล่าวจะต้องวางแผนอยู่บนเกณฑ์ที่แน่นอน เกณฑ์ดังกล่าวอาจจะเป็นสิ่งที่นักเรียนคิดขึ้นมาเอง หรือนำมาจากที่อื่นก็ได้ การเรียนรู้ในขั้นนี้ถือว่าเป็นการเรียนรู้ขั้นสูงสุดของความรู้ความจำ

จากการศึกษาการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสามารถประเมินได้ 2 แบบ คือการวัดด้านเนื้อหา และด้านการปฏิบัติ ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นพฤติกรรมหรือความสามารถที่เกิดจากการเรียนการสอนของบุคคล เป็นการตรวจสอบพฤติกรรม ด้านพุทธิพิสัย ประกอบด้วยพฤติกรรม 6 ด้าน คือ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

2.4.5 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ประสาธ เนืองเฉลิม (2560, น.187-188) กล่าวถึง ลำดับขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบ ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของการสอบ แต่ละครั้งให้ชัดว่าจะสอบเพื่ออะไร สอบกับใคร และระดับชั้นไหน
2. กำหนดลักษณะของสิ่งที่ต้องการจะวัด การสร้างแบบทดสอบจะต้องรู้ว่าต้องวัดสิ่งใด จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนคืออะไร เนื้อหาจะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุพฤติกรรมด้านใด พฤติกรรมเหล่านั้นเป็นอย่างไร
3. กำหนดชนิดของเครื่องมือที่ใช้ในการวัด การกำหนดชนิดของเครื่องมือที่ใช้วัดพิจารณาได้จากคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการศึกษา โดยดูจากตารางวิเคราะห์หลักสูตร แบบทดสอบต้องการวัดพฤติกรรมใด กับใคร ที่ไหน เมื่อไหร่และอย่างไร
4. เขียนข้อสอบ การเขียนข้อสอบควรคำนึงถึงความชัดเจนของข้อความถามและความสอดคล้องระหว่างข้อความถามกับพฤติกรรมที่ต้องการวัดตามหลักวิชาการวัดผลทางการศึกษา
5. ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบแก้ไข ผู้เชี่ยวชาญควรประกอบด้วยบุคคลอย่างน้อย 2 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาสาระวิชา และด้านการวัดผลทางการศึกษา โดยพิจารณาคำถามและคำตอบว่าถูกต้องตามหลักวิชาหรือไม่ ภาษาที่ใช้ในการเขียนข้อสอบเหมาะสม และวัดได้ตรงตามจุดประสงค์หรือไม่
6. การทดลองใช้แบบทดสอบ เมื่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบและแก้ไขแล้วก็นำแบบทดสอบไปทดลอง เพื่อใช้วิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ และสามารถพัฒนาแบบทดสอบโดยการนำไปทดลองหลายหลายครั้ง จนได้คุณภาพที่น่าพอใจจึงนำไปใช้จริงต่อไป
7. สร้างเกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนน การสร้างเกณฑ์ในการแปลความหมายคะแนน เพื่อต้องการให้ทราบว่าถ้าบุคคลใดสอบได้คะแนนเท่าไร จะเป็นผู้ที่มีความสามารถหรือมีลักษณะพฤติกรรมอย่างไร
8. การเขียนรายงานและคู่มือการใช้ การเขียนรายงานและคู่มือการใช้จะทำให้ นำไปใช้ได้โดยรู้ถึงขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบ และรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการสอบ การแปลความคะแนน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เลือกใช้แบบทดสอบได้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายในการสอบ

บุญชม ศรีสะอาด (2546, น.59-61) กล่าวถึง การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบอิงเกณฑ์ มีวิธีดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์จุดประสงค์ การที่ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้สิ่งใดบ้างจะต้องวิเคราะห์จากหัวข้อเนื้อหานั้น ๆ และวัดที่ละหัวข้อ ที่จะต้องทำให้ผู้เรียนหรือผู้เรียนเกิดพฤติกรรมอะไร ต้องกำหนดออกมาอย่างชัดเจน

2. กำหนดพฤติกรรมย่อยที่จะออกข้อสอบ จากขั้นแรกให้พิจารณาต่อว่าจะจัดพฤติกรรมย่อยอะไรบ้าง ก็ข้อ พฤติกรรมย่อยนั้นคือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เมื่อกำหนดจำนวนข้อตามต้องการแล้ว ให้พิจารณาต่อว่าจะออกข้อสอบเกินไว้กี่ข้อ หัวข้อละเท่าไร ซึ่งควรออกเกินอย่างน้อย 25% เมื่อนำไปทดลองใช้แล้ว ให้วิเคราะห์หาคุณภาพข้อสอบเป็นรายข้อ แล้วตัดข้อสอบที่ไม่เข้าเกณฑ์ ซึ่งข้อสอบที่เหลือ ต้องไม่ต่ำกว่าจำนวนที่ต้องการหรือนำไปใช้

3. กำหนดรูปแบบคำถาม และศึกษาเกี่ยวกับการเขียนข้อสอบ ซึ่งจะเหมือนกับขั้นตอนที่ 2 ของการสร้างข้อสอบอิงกลุ่มทุกประการ คือต้องตัดสินใจว่าจะใช้ข้อคำถามรูปแบบไหน และศึกษาวิธีเขียน

4. เขียนข้อสอบ ลงมือเขียนข้อสอบ ตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ตามตารางที่ได้กำหนดไว้ จำนวนข้อสอบในแต่ละจุดประสงค์พฤติกรรม

5. ตรวจสอบข้อสอบ เมื่อขั้นตอนที่ 4 เสร็จแล้วให้นำขั้นตอนดังกล่าวมาพิจารณา ทบทวนอีกครั้ง ซึ่งพิจารณาตามความถูกต้องในหลักวิชา ข้อวัดพฤติกรรมย่อย จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมตามต้องการหรือไม่ ตัวถูกตัวลวงเหมาะสมหรือไม่ และทำการปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

6. ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา นำจุดประสงค์พฤติกรรมและข้อสอบให้ผู้เชี่ยวชาญในด้านวัดผลและด้านเนื้อหา จำนวนผู้เชี่ยวชาญไม่ต่ำกว่า 3 คน พิจารณาข้อสอบกับจุดประสงค์เป็นไปตามที่ระบุไว้หรือไม่ ถ้าไม่เข้าเกณฑ์ ให้พิจารณาปรับปรุง เว้นแต่ไม่สามารถปรับปรุงได้

7. พิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง นำข้อสอบที่ผ่านการพิจารณาแล้วในขั้นที่ 6 มาพิมพ์ มีคำชี้แจง วิธีการจัดวางอย่างเหมาะสม

8. ทดลองใช้ทำการวิเคราะห์และปรับปรุง

9. นำข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนก ที่เข้าเกณฑ์ มาจัดพิมพ์เป็นแบบทดสอบจริง โดยมีความถูกต้อง มีชี้แจงอย่างละเอียด

จากการศึกษาหัวข้อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยได้ทำการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบจำแนกพฤติกรรม ตามแนวคิดของของบลูม มีทั้งหมด 6 ด้าน คือ ด้านความรู้ความจำ ด้านความเข้าใจ ด้านการนำไปใช้ ด้านการวิเคราะห์ ด้านการสังเคราะห์ และ

ด้านการประเมินค่า ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา โดยพิจารณาให้ครอบคลุมหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย

2.5 ความพึงพอใจ

2.5.1 ความหมายของความพึงพอใจ

จรัส โพธิ์จันทร์ (2553, น.17) ได้กล่าวถึง ความพึงพอใจว่า เป็นความรู้สึกของบุคคล ต่อหน่วยงานซึ่งอาจเป็นความรู้สึกในทางบวก ทางเป็นกลาง หรือทางลบ ความรู้สึกเหล่านี้ มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติ หน้าที่ที่กล่าวคือ หากความรู้สึกโน้มเอียงไปในทางบวก การปฏิบัติหน้าที่ จะมีประสิทธิภาพสูงแต่หากความรู้สึกโน้มเอียงไปในทางลบ การปฏิบัติหน้าที่ ก็จะมีประสิทธิภาพต่ำ

ธนิยา ปัญญาแก้ว (2541) ได้กล่าวถึง สิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจจะเกี่ยวข้องกับลักษณะของงาน ปัจจัยเหล่านี้นำไปสู่ความพอใจในงานที่ทำ ได้แก่ ความสำเร็จ การยกย่อง ลักษณะงาน ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้า เมื่อปัจจัยเหล่านี้อยู่ต่ำกว่า จะทำให้เกิดความไม่พอใจงานที่ทำ ถ้าหากว่างานให้ความก้าวหน้า ความท้าทาย ความรับผิดชอบ ความสำเร็จ และการยกย่องแก่ผู้ปฏิบัติงานแล้ว พวกเขาจะพอใจและมีแรงจูงใจในการทำงานเป็นอย่างมาก

รักพงษ์ วงษ์ธานี (2546) ให้ความหมายความพึงพอใจว่า ความรู้สึกที่ดีหรือทัศนคติในทางที่ดีของบุคคล ซึ่งมักเกิดจากการตอบสนอง ตามที่ตนเองต้องการก็จะเกิดความรู้สึกที่ดีในสิ่งนั้น

ภมรพรรณ ยุระยาตร์ (2554) ได้กล่าวถึง ความพึงพอใจในการเรียนรู้ไว้ว่า ความพึงพอใจของผู้เรียน หมายถึง ความรู้สึกเมื่อผู้เรียนมีโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ตามสถานการณ์ที่จัดไว้อย่างมีคุณภาพ แล้วผู้เรียนจะพึงพอใจในการเรียนตามกิจกรรมเนื้อหาวิชาดังกล่าว

ชนิดรา ศรีลัมภ์ (2547) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่ได้รับการตอบสนองตรงความต้องการของตนจึงทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีทำให้ปฏิบัติงานหรือกระทำการต่าง ๆ ได้บรรลุผลสำเร็จ

Philip Kotler (2003, p.7) ได้ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจ คือ ระดับความรู้สึกของบุคคลที่รู้สึกพอใจ ถูกใจ หรือผิดหวัง อันเป็นผลมาจากการเปรียบเทียบ ระหว่างผลงานที่ได้รับรู้จากสินค้า หรือ บริการกับความคาดหวังของบุคคลนั้น ดังนั้นระดับความพึงพอใจ จะสัมพันธ์ กับความแตกต่างระหว่างผลงานที่ได้รับรู้

จากการศึกษาความหมายของความพึงพอใจ สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ พอใจของบุคคล ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่ตอบสนองของบุคคลนั้นได้ดี และเกิดความพึงพอใจในสิ่งนั้นมาก ๆ

2.5.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ

ประสาธ อิศรปรีดา (2547) กล่าวถึง ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's The Human Needs Theory) ไว้ว่า ทุกคนมีความต้องการอยู่เสมอและไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อได้รับความต้องการอย่างหนึ่งจะต้องการอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะความต้องการ 5 ระดับ ได้แก่

1. ความต้องการทางสรีระ (Basic Physiological Needs) เป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ได้แก่ ความต้องการอาหาร อากาศ น้ำ อุณหภูมิ การหลับนอน การขับถ่ายที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค การพักผ่อน ความต้องการทางเพศ เป็นต้น
2. ความต้องการความปลอดภัยและมั่นคง (Safety and Security Needs) เป็นความต้องการให้ตนเองปลอดภัยจากอันตรายทุกด้าน ความต้องการความมั่นคงในการทำงานตลอดจนความมั่นคงทางฐานะเศรษฐกิจ
3. ความต้องการความรักและเป็นเจ้าของ (Love and Belonging Needs) เป็นความต้องการความรักอยากให้ตนเป็นที่รัก เป็นที่ยอมรับจากกลุ่มต้องการความรักและต้องการมีส่วนร่วมในกลุ่ม ให้กลุ่มยอมรับตน เช่น กลุ่มครอบครัว กลุ่มสังคม
4. ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องจากผู้อื่น (Self Esteem Needs) เป็นความต้องการที่จะให้ผู้อื่นยกย่องตน เป็นความปรารถนาของบุคคลที่ทำให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ
5. ความต้องการบรรลุถึงความต้องการของตนเองอย่างแท้จริง (Self - Actualization) เป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ เช่น ความต้องการอยากเป็นหัวหน้าสูงสุดของหน่วยงาน ความต้องการอยากเด่นอยากดังในทางหนึ่ง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ หมายถึง พอใจ ชอบใจ ความพึงพอใจ (Satisfaction) เป็นทัศนคติที่เป็นนามธรรม ไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปร่างได้ การที่เราจะทราบว่าบุคคลมีความพึงพอใจหรือไม่ สามารถสังเกตโดยการแสดงออกที่ค่อนข้างสลับซับซ้อน จึงเป็นการยากที่จะวัดความพึงพอใจโดยตรงแต่สามารถวัดได้ทางอ้อม โดยการวัดความคิดเห็น ของบุคคลเหล่านั้น และการแสดงความคิดเห็นนั้นจะต้องตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงจึงสามารถวัดความพึงพอใจนั้นได้

สมนึก วิเศษสมบัติ (2545) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าทฤษฎีที่เป็นมูลเหตุที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ เรียกว่า The Motivation Hygiene Theory ซึ่งกล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน 2 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยกระตุ้น (Motivation Factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับการทำงาน ซึ่งมีผลก่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน เช่น ความสำเร็จของงาน การรับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงาน ความรับผิดชอบ ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน

2. ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในการทำงาน และมีหน้าที่ให้บุคคลเกิดความพึงพอใจในการทำงาน เช่น เงินเดือน โอกาสที่จะก้าวหน้าในอนาคต สถานะของอาชีพ สภาพการทำงาน เป็นต้น

ทิสนา แคมมณี (2559, น.69) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจของมนุษย์มีความต้องการเป็นธรรมชาติ มีการรู้จักตนเอง มีการพัฒนาตนเองเป็นประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เรียกว่า Peak Experience เป็นประสบการณ์จากการรู้จักตนเอง ตามสภาพความเป็นจริงของบุคคลนั้น ๆ มนุษย์มีความต้องการเสมอ เมื่อเกิดความต้องการตามคาดแล้ว ความต้องการด้านอื่น ๆ ก็เกิดขึ้นตามลำดับ ซึ่งความต้องการนั้นอาจมีความซ้ำซ้อน อาจกล่าวว่าความต้องการหนึ่งจะเกิดขึ้นมา แต่ความต้องการเดิมอาจยังไม่เกิด เมื่อความต้องการพื้นฐานของมนุษย์นั้น มีการตอบสนองเพียงพอ จะทำให้เกิดแรงจูงใจที่ต้องการให้สังคมยอมรับ และพัฒนาสูงขึ้น และนำแนวคิดมาจัดการเรียนการสอนได้ดังนี้

1. การเข้าใจความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ช่วยให้เข้าใจในพฤติกรรมของบุคคลได้ เนื่องจากพฤติกรรมเป็นการแสดงออกจากความต้องการของบุคคล
2. การจะช่วยผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี ซึ่งจำเป็นกับการตอบสนองความต้องการพื้นฐานที่ต้องการเสียก่อน
3. ในกระบวนการเรียนการสอน หากผู้สอนสามารถหาได้ว่าผู้เรียนแต่ละบุคคลนั้นมีความต้องการอยู่ระดับใดขั้นใด ผู้สอนสามารถนำความต้องการของผู้เรียนมาเป็นแรงจูงใจ จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้สิ่งนั้นได้ดี
4. ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการตอบสนองตามความต้องการพื้นฐานของตนเองเพียงพอให้อิสระภาพและเสรีภาพกับผู้เรียนในการเรียนรู้ การมีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้จะสามารถช่วยเสริมให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์จากการรู้จักตนเองตามสภาพความเป็นจริง

จากแนวการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจข้างต้น สรุปได้ว่าความพึงพอใจ คือ การอธิบายถึงความรู้สึกของบุคคลที่ชื่นชอบ ชื่นชม ยินดี กับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ไม่ว่าจะเป็นงาน หรือสภาพแวดล้อมต่าง ๆ การสังเกตโดยตรงอาจจะเห็นได้ยาก ต้องอาศัยการวัดทางอ้อม เช่น การให้แสดงความคิดเห็น

2.5.3 การวัดความพึงพอใจ

ภณิดา ชัยปัญญา (2541, น.11) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดความพึงพอใจนั้นสามารถทำได้หลายวิธี ดังต่อไปนี้

1. การใช้แบบสอบถาม โดยผู้ออกแบบสอบถาม ต้องการทราบความคิดเห็น ซึ่งสามารถกระทำได้ในลักษณะกำหนดคำตอบให้เลือก หรือตอบคำถามอิสระ คำถามดังกล่าว อาจถามความพอใจในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ตอบทุกคนมาเป็นแบบแผนเดียวกัน มักใช้ในกรณีที่ต้องการข้อมูลกลุ่มตัวอย่างมาก ๆ วิธีนี้นับเป็นวิธีที่นิยมใช้กันมากที่สุดในการวัดทัศนคติ รูปแบบของแบบสอบถาม

จะใช้มาตรวัดทัศนคติ ซึ่งที่นิยมใช้ในปัจจุบันวิธีหนึ่ง คือ มาตรส่วนแบบลิเคิร์ท ประกอบด้วย ข้อความที่แสดงถึงทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่งที่มีคำตอบที่แสดงถึงระดับความรู้สึก 5 คำตอบ เช่น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการที่ผู้วิจัยจะต้องออกไปสอบถามโดยการพูด โดยมี การเตรียมแผนงานล่วงหน้า เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงให้มากที่สุด

3. การสังเกต เป็นวิธีวัดความพึงพอใจ โดยการสังเกตพฤติกรรมของบุคคล เป้าหมายไม่ว่าจะแสดงออกจากการพูดจา กริยา ท่าทาง วิธีนี้ต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจัง และ สังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน วิธีนี้เป็นวิธีการศึกษาที่เก่าแก่ และยังเป็นที่ยอมรับใช้อย่างแพร่หลาย จนถึงปัจจุบัน

โยธิน แสงวดี (2551, น.9) กล่าวว่า มาตรวัดความพึงพอใจสามารถทำได้หลายวิธี ได้แก่

1. การใช้แบบสอบถามโดยผู้ตอบแบบสอบถามจะออกแบบสอบถาม เพื่อต้องการ ทราบความคิดเห็น ซึ่งสามารถทำได้ ในลักษณะที่กำหนดคำตอบให้เลือก หรือตอบคำถามอิสระ คำถามดังกล่าวอาจถามความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ เช่น การบริหาร และการควบคุมงาน และ เงื่อนไขต่าง ๆ เป็นต้น

2. การสัมภาษณ์เป็นวิธีวัดความพึงพอใจทางตรงทางหนึ่งซึ่งต้องอาศัยเทคนิค และ วิธีการที่ดี จึงจะทำให้ข้อมูลเป็นจริงได้

3. การสังเกต เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจ โดยสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมาย ไม่ว่าจะแสดงออกจากการพูด กริยา ท่าทาง วิธีนี้จะต้องอาศัย การกระทำอย่างจริงจัง และการสังเกต อย่างมีระเบียบแบบแผน

จากการศึกษาการวัดความพึงพอใจ สรุปได้ว่า การวัดความพึงพอใจเป็นการบอกถึง ความชอบของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งสามารถวัดได้หลายวิธี การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม ความคิดเห็น การใช้แบบสำรวจความรู้สึก โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วัดความพึงพอใจของผู้เรียน ด้วยวิธีการใช้แบบสอบถาม โดยมีเกณฑ์การประเมิน มาใช้พิจารณาแปลผลความพึงพอใจดังนี้

4.51-5.00	หมายความว่า	มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด
3.15-4.50	หมายความว่า	มีระดับความเหมาะสมมาก
2.51-3.50	หมายความว่า	มีระดับความเหมาะสมปานกลาง
1.51-2.50	หมายความว่า	มีระดับความเหมาะสมน้อย
1.00-1.50	หมายความว่า	มีระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 งานวิจัยในประเทศ

อภิชัย เหล่าพิเดช (2556, น.82) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เรื่อง ปัญหาทางสังคมของไทย ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำนวน 52 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 พบว่าความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เรื่อง ปัญหาทางสังคมไทย ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานพบว่านักเรียนมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

ภัทรพงษ์ วงษ์วิจิตรานนท์ (2557, น.119) ได้ศึกษาทักษะการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการจัดการสอนโดยใช้รูปแบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน ร่วมกับสื่อมัลติมีเดีย รายวิชา ส 32201 พระพุทธศาสนา เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายมัธยมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 31 คน พบว่า ทักษะการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน 31 คน มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 28 คน คิดเป็นร้อยละ 90.32 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 27.29 คิดเป็นร้อยละ 85.28 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 29 คน คิดเป็นร้อยละ 93.55 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ และมีคะแนนเฉลี่ย 25.65 คิดเป็นร้อยละ 85.48

ชัยยศ จระเทศ (2558, น.95) ได้ศึกษาการส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ของห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวาปีปทุม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม เขต 26 จำนวน 30 คน พบว่า ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยมีความเข้าใจในข้อปัญหาดีอันดับหนึ่ง รองลงมาคือวิธีแก้ปัญหาต่อมาคือ สามารถระบุสาเหตุของปัญหาได้ และสุดท้าย สามารถบอกผลหลังการแก้ปัญหาได้ ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยละ 76.67 ของคะแนนเต็ม และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ 24 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

ศิริพร จันลา (2560, น. 82) ได้ศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สาระเศรษฐศาสตร์ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 25 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนโนนราชวีทยา อำเภอบรบือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สาระเศรษฐศาสตร์โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีความสามารถในการแก้ปัญหา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตฤณวัฒน์ พลเยี่ยม (2560, น.80) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ การคิดแก้ปัญหา และเจตคติ ต่อวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ ชิปปาและการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานและ นักเรียนที่เรียนโดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบชิปปา มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ แบบชิปปา ($p < .05$)

ปิยราช วรสวัสดิ์ (2562, น.70) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็น ฐาน เรื่องวิเคราะห์ประเด็นสำคัญในประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนท่าขอนยาง พิทยาคม จำนวน 17 คน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องวิเคราะห์ประเด็นสำคัญในประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ ปัญหาเป็นฐาน เรื่องวิเคราะห์ประเด็นสำคัญในประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก

2.6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Kenson Kin Hang Wong (2011, อ้างถึงใน กานต์พิชชา งามชัด, 2556, น.56) ศึกษา เรื่องการเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหา ในวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาโดยการเรียนรู้แบบปกติและการเรียนรู้ แบบ PBL 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ระหว่างการเรียนโดยการเรียนรู้ แบบปกติและการเรียนรู้แบบ PBL กลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งสอนปกติ กลุ่มสองสอน โดย PBL เครื่องมือที่ใช้ศึกษามีข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบเลือกตอบ แบบวัดเจตคติ ที่มีต่อการเรียนรู้แบบปกติและการเรียนรู้แบบ PBL โดยมีการตรวจสอบ 3 ประเด็น คือขอบเขต ด้านความรู้ ความคิด ความสนใจ และความเข้าใจ สรุปผลการศึกษาคือ พัฒนาการของนักเรียน ด้านการเรียนรู้มากกว่าความรู้ ซึ่งช่วยส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะ แก้ปัญหาตามที่คาดไว้ นักเรียนมีความต้องการเรียนรู้ กระตือรือร้น มีปฏิกิริยาตอบสนองต่อการเรียน มากขึ้น สามารถสอบผ่านเกณฑ์ ผลการเรียนดีขึ้น

Hmelo-Silver (2004) ได้เสนองานวิจัยในหัวข้อเกี่ยวกับ Problem Based Learning: What and How Do Students Learn สรุปได้ว่าการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานประวัตินาน จากทฤษฎีทางจิตวิทยา ให้ข้อเสนอแนะการจัดการเรียนของนักเรียนผ่านประสบการณ์การแก้ไขปัญหา

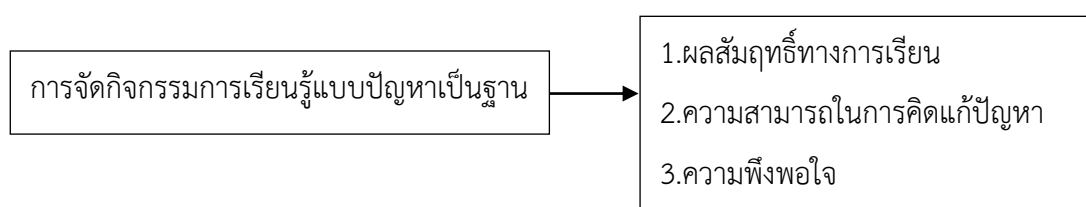
นักเรียนจะได้เรียนรู้ทั้งเนื้อหาและกลยุทธ์การคิด การจัดการ เรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาในด้านการมีความรู้ที่ยืดหยุ่น มีทักษะการมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีทักษะการร่วมมือกัน มีแรงจูงใจ และการอภิปรายงานวิจัย พบว่าธรรมชาติของการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานมีเป้าหมายสำคัญ 3 เป้าหมาย คือ เนื้อหาความรู้ กลยุทธ์การคิดและทักษะการแก้ปัญหา และแรงจูงใจ งานวิจัยส่วนมากเกี่ยวกับด้าน การแพทย์และการศึกษาเนื่องจากเป็นการจัด การเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญ

Gorski (2008, อ้างถึงใน ภัทรพงษ์ วงศ์วิจิตรานนท์, 2556, น.91) ได้ศึกษาธรรมชาติและประสิทธิภาพของวิธีการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา (The nature and effectiveness of problem – based Learning as perceived by teachers and students in high school social studies classes) พบว่า วิธีการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ การสำรวจความพึงพอใจของผู้เรียนพบว่ามีความสุขในการเรียนและชอบบรรยากาศการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นหลัก นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่าการจัดการเรียนการสอนแบบปัญหาเป็นฐานเพิ่มทักษะของผู้เรียนหลายด้าน เช่น ทักษะการคิดแก้ปัญหา ทักษะการคิดวิเคราะห์

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และการคิดแก้ปัญหา ทั้งในและต่างประเทศ พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นกระบวนการสอนแบบกลุ่มที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหา แยกแยะปัญหาที่พบอย่างมีเหตุผล และยังรู้จักการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง บทบาทของผู้สอนเปลี่ยนไป กลายเป็นแค่ผู้แนะนำ หากนำการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานไปใช้เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ผู้เรียนจะเกิดทักษะต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างหลากหลาย นอกจากนี้เนื้อหาที่ได้ในบทเรียนแล้ว และพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานอยู่ในระดับมาก

2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปกรอบแนวคิดการวิจัยได้ดังแผนภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 120 คน จากห้องเรียน 4 ห้อง

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/3 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน 28 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 8 แผนการจัดการเรียนรู้ รวมเวลาสอน 10 ชั่วโมง

3.2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาประวัติศาสตร์ไทย เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

3.2.3 แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา มีลักษณะเป็นแบบอัตนัย จำนวน 20 ข้อ

3.2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน จำนวน 15 ข้อ เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

3.3 การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ

3.3.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

3.3.1.1 วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาขั้นพื้นฐานศักราช 2551 โดยวิเคราะห์ขอบข่ายเนื้อหาสาระการเรียนรู้ตัวชี้วัดหนังสือประวัติศาสตร์ไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

3.3.1.2 ค้นคว้าเอกสารตำราคู่มือครูเกี่ยวกับวิธีสอนเกี่ยวกับการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ทฤษฎีแนวความคิดวิธีการการจัดทำรายงานและการวิเคราะห์ผลการประเมินผล

3.3.1.3 กำหนดเนื้อหาที่จะนำมาสร้างแผนการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

3.3.1.4 กำหนดจำนวนหน่วยและชั่วโมงตามตัวชี้วัดวิชาประวัติศาสตร์ไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

3.3.1.5 จัดทำแผนการเรียนรู้จำนวน 8 แผน เวลา 10 ชั่วโมง ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1

เนื้อหา สาระที่ใช้ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง วิเคราะห์ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

แผนการจัด การเรียนรู้	เรื่อง	เวลา (ชั่วโมง)
1	แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมาของชนชาติไทย	1
2	อาณาจักรโบราณในดินแดนไทยและอิทธิพลที่มีต่อสังคมไทย	1
3	ปัจจัยที่มีผลต่อการสถาปนาอาณาจักรไทย	1
4	การปฏิรูปบ้านเมืองในสมัยรัชกาลที่ 5	2
5	การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475	2
6	บทบาทของสตรีไทย	1
7	บทบาทของสถาบันพระมหากษัตริย์ในการพัฒนาชาติไทย	1
8	อิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกและตะวันตกที่มีต่อสังคมไทย	1
	รวม	10

3.3.1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้และแบบประเมินเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมขององค์ประกอบของแผน โดยประเมินความสอดคล้องของจุดประสงค์กับเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษา ความชัดเจนในการใช้ภาษา ความครอบคลุม และถูกต้องของเนื้อหา การวัดประเมินผล ความเหมาะสมด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนแล้วนำข้อเสนอแนะต่าง ๆ ปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

1) อาจารย์ ดร.อัจฉริยา พรหมท้าว วุฒิการศึกษา (ปร.ด.) วิจัยและประเมินผลการศึกษา ตำแหน่งอาจารย์ประจำสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ

2) อาจารย์ ดร.อพันธ์ พูลพุทรา วุฒิการศึกษา (ปร.ด.) วิจัยและประเมินผลการศึกษา ตำแหน่งอาจารย์ประจำสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ

3) อาจารย์ ดร.ธัญญลักษณ์ เขจรภักดิ์ วุฒิการศึกษา (ค.ด.) หลักสูตรและการสอน (เทคโนโลยีการศึกษา) ตำแหน่งอาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรการสอน

4) อาจารย์ ดร.ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ วุฒิการศึกษา (ปร.ด.) สังคมวิทยา ตำแหน่งอาจารย์ ประจำสาขาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาวิชา

5) นายศิวกร ไชย कुमार วุฒิการศึกษา (วท.บ.) เกษตรศาสตร์ ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ร้อยเอ็ด ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและการจัดการเรียนรู้

โดยใช้เกณฑ์การประเมิน ระดับความเหมาะสมแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ระดับความเหมาะสมมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
ระดับความเหมาะสมมาก	ให้	4	คะแนน
ระดับความเหมาะสมปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ระดับความเหมาะสมน้อย	ให้	2	คะแนน
ระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

3.3.1.7 นำเกณฑ์ที่ประเมิน ข้อ 1.6 มาใช้พิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้

4.51-5.00	หมายความว่า	มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด
3.15-4.50	หมายความว่า	มีระดับความเหมาะสมมาก
2.51-3.50	หมายความว่า	มีระดับความเหมาะสมปานกลาง

1.51-2.50 หมายความว่า มีระดับความเหมาะสมน้อย

1.00-1.50 หมายความว่า มีระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด

ผลการประเมินต้องมีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 - 5.00 ขึ้นไปจึงถือว่าเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ได้ มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.84 ซึ่งผลการผลการประเมินมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3.3.1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงแก้ไขตามความเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3.3.1.9 ปรับปรุงเนื้อหาอีกครั้งตามผลที่ได้ในการทดลองแล้วนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่าง

3.3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีขั้นตอนดังนี้

3.3.2.1 ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

3.3.2.2 วิเคราะห์เนื้อหาสาระ ตัวชี้วัด เพื่อสร้างตารางกำหนดสัดส่วนของข้อสอบที่จะวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่จะใช้ในการทดลองสอน โดยให้ครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของหน่วยการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ทดสอบ

3.3.2.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระและมาตรฐานตัวชี้วัด จำนวน 50 ข้อ และคัดเลือกใช้จริง จำนวน 30 ข้อ ตามกรอบแสดงการวิเคราะห์ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระประวัติศาสตร์ ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2

การวิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ชื่อเรื่อง	จุดประสงค์	จำนวนข้อสอบ	
		สร้าง	ใช้จริง
1. แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมาของชนชาติไทย	1. สามารถสรุปแนวคิดว่าเกี่ยวกับความเป็นมาของชนชาติไทยได้ 2. สามารถบอกความสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมาของชนชาติไทยได้	7	4
2. อาณาจักรโบราณในดินแดนไทยและอิทธิพลที่มีต่อสังคมไทย	3. สามารถอธิบายอิทธิพลของอาณาจักรโบราณในดินแดนไทยที่มีต่อสังคมไทยได้	7	4

(ต่อ)

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ชื่อเรื่อง	จุดประสงค์	จำนวนข้อสอบ	
		สร้าง	ใช้จริง
3. ปัจจัยที่มีผลต่อการสถาปนาอาณาจักรไทย	4. สามารถวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการสถาปนาอาณาจักรไทยในช่วงเวลาต่าง ๆ ได้	5	3
4. การปฏิรูปบ้านเมืองในสมัยรัชกาลที่ 5	5. สามารถระบุสาเหตุของการปฏิรูปการปกครองในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้ 6. สามารถวิเคราะห์การปฏิรูปการปกครองในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้ 7. สามารถยกตัวอย่างผลของการปฏิรูปในรัชกาลที่ 5 ที่มีผลต่อสังคมไทยในปัจจุบันได้	9	5
5. การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475	8. สามารถระบุสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ.2475 ได้ 9. สามารถวิเคราะห์ผลของการเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ.2475 ได้	8	4
6. บทบาทของสตรีไทย	10. สามารถวิเคราะห์บทบาทของสตรีไทยในสังคมไทยได้	5	3
7. บทบาทของสถาบันพระมหากษัตริย์ในการพัฒนาชาติไทย	11. สามารถวิเคราะห์ความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ในการพัฒนาชาติไทยได้	5	3
8. อิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันออกและตะวันตกที่มีต่อสังคมไทย	12. สามารถระบุอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกและตะวันออกที่มีต่อสังคมไทยได้ 13. สามารถเห็นถึงผลกระทบของอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกและตะวันออกที่มีต่อสังคมไทยได้	5	3
	รวม	50	30

3.3.2.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่สร้างแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความถูกต้องของภาษาและตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.3.2.5 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขเสร็จพร้อมแบบประเมินเสนอ ต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ตัวชี้วัดที่ต้องการวัด ด้วยแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เพื่อหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC Index of Item Objective Congruence) โดยผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านพิจารณาว่าคำถามแต่ละข้อมีความสอดคล้องกับตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ และกำหนดเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้ (ไพศาล วรคำ, 2554, น.281)

ให้	+1	เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดได้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ระบุไว้
ให้	0	เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดได้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ระบุไว้
ให้	-1	เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดได้ไม่ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ระบุไว้

3.3.2.6 บันทึกผลการพิจารณาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนในแต่ละข้อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลหาค่า IOC และตัดเอาข้อสอบที่มีความเที่ยงตรงนำไปพิมพ์ โดยมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80 – 1.00

3.3.2.7 นำข้อสอบที่มีค่า IOC ผ่านเกณฑ์ จัดทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนำไป (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/4 จำนวน 23 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาร้อยเอ็ด (ที่เคยเรียนเนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม)

3.3.2.8 นำกระดาษคำตอบมาตรวจให้คะแนนและวิเคราะห์คุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หาค่าอำนาจจำแนก (B) ตามวิธีแบรนเนม (Brennan) ได้ค่าอำนาจจำแนก (B) ระหว่าง 0.22 – 0.88 และค่าความยาก (p) ระหว่าง 0.25 – 0.79

3.3.2.9 นำแบบทดสอบที่คัดเลือกไว้ 30 ข้อ วิเคราะห์ค่าความเชื่อเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สูตรของโลเวทท์ (Lovett) ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ 0.93

3.3.2.10 จัดพิมพ์แบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยต่อไป

3.3.3 แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

3.3.3.1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

3.3.3.2 ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการคิดแก้ปัญหา เพื่อเป็นแนวทางการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ซึ่งยึดแนวทางตามขั้นตอนการแก้ปัญหาของเวียร์ (Weir, 1974, p.18) หลักการสำคัญมีอยู่ 4 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1) การระบุปัญหา ความสามารถในการบอกปัญหาภายในขอบเขตที่กำหนด
- 2) การวิเคราะห์ปัญหา ความสามารถในการบอกสาเหตุที่แท้จริงหรือสาเหตุที่เป็นไปได้ของปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนด
- 3) การกำหนดวิธีการแก้ปัญหา การหาวิธีแก้ปัญหาให้ตรงกับสาเหตุของปัญหา หรือการแยกแยะปัญหาออกเป็นส่วนย่อย เพื่อสะดวกต่อการลำดับขั้นตอนในการแก้ปัญหาและวางแผนว่าจะใช้วิธีการใดในการแก้ปัญหา
- 4) การตรวจสอบผลลัพธ์ ความสามารถในการอธิบายได้ว่าผลที่เกิดขึ้นจากการกำหนด วิธีการแก้ปัญหานั้นสอดคล้องกับปัญหาที่ระบุไว้หรือไม่ หรือผลที่ได้จะเป็นอย่างไร

3) ดำเนินการสร้างแบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา จำนวน 20 ข้อ เป็นการจำลองสถานการณ์ 5 สถานการณ์ สถานการณ์ละ 4 ข้อคำถาม ซึ่งสร้าง 8 สถานการณ์ ใช้จริง 5 สถานการณ์ สร้างตามขั้นตอนการแก้ปัญหาของ Weir โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3

เกณฑ์การให้คะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	2 คะแนน	1 คะแนน	0 คะแนน
การระบุปัญหา	ระบุปัญหาได้ถูกต้องครบถ้วน	ระบุปัญหาได้ถูกต้องบางส่วน	ระบุปัญหาไม่ถูกต้อง
การวิเคราะห์ปัญหา	วิเคราะห์ปัญหาได้ถูกต้องครบถ้วน	วิเคราะห์ปัญหาได้ถูกต้องบางส่วน	วิเคราะห์ปัญหาไม่ถูกต้อง
การกำหนดวิธีการแก้ปัญหา	กำหนดวิธีการแก้ปัญหาได้ถูกต้องครบถ้วน	กำหนดวิธีการแก้ปัญหาได้ถูกต้องบางส่วน	กำหนดวิธีการแก้ปัญหาไม่ถูกต้อง
การตรวจสอบผลลัพธ์	ตรวจสอบผลลัพธ์ได้ถูกต้อง ครบถ้วน	ตรวจสอบผลลัพธ์ได้ถูกต้องบางส่วน	ตรวจสอบผลลัพธ์ไม่ถูกต้อง

3.3.3.4 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมของแบบทดสอบ และทำการแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม โดยประเมินความสอดคล้องของจุดประสงค์กับเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษา ความชัดเจนในการใช้ภาษา ความครอบคลุมและถูกต้องของเนื้อหา การวัดประเมินผล ปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

โดยใช้เกณฑ์การประเมิน ระดับความเหมาะสมแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ระดับความเหมาะสมมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
ระดับความเหมาะสมมาก	ให้ 4 คะแนน
ระดับความเหมาะสมปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
ระดับความเหมาะสมน้อย	ให้ 2 คะแนน
ระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

3.3.3.5 นำเกณฑ์ที่ประเมิน ข้อ 1.6 มาใช้พิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้

4.51-5.00	หมายความว่า	มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด
3.15-4.50	หมายความว่า	มีระดับความเหมาะสมมาก
2.51-3.50	หมายความว่า	มีระดับความเหมาะสมปานกลาง
1.51-2.50	หมายความว่า	มีระดับความเหมาะสมน้อย
1.00-1.50	หมายความว่า	มีระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด

ซึ่งผลการผลการประเมินมีค่าเท่ากับ 4.94 และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

3.3.3.6 จัดพิมพ์แบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยต่อไป

3.3.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

3.3.4.1 ศึกษาหลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจวิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

3.3.4.2 กำหนดประเด็นคำถามของแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

3.3.4.3 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert Scale) จำนวน 15 ข้อ โดยมีเกณฑ์ให้ตรวจคะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น.121)

มากที่สุด	ให้คะแนน	5 คะแนน
มาก	ให้คะแนน	4 คะแนน
ปานกลาง	ให้คะแนน	3 คะแนน
น้อย	ให้คะแนน	2 คะแนน
น้อยที่สุด	ให้คะแนน	1 คะแนน

นำคะแนนที่ประเมิน มาพิจารณาแปลผลความพึงพอใจ โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

4.51-5.00	หมายความว่า	มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด
3.51-4.50	หมายความว่า	มีระดับความเหมาะสมมาก
2.51-3.50	หมายความว่า	มีระดับความเหมาะสมปานกลาง
1.51-2.50	หมายความว่า	มีระดับความเหมาะสมน้อย
1.00-1.50	หมายความว่า	มีระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด

3.3.4.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นการวัด ดูข้อบกพร่องความสมบูรณ์ถูกต้องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับนิยามศัพท์

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับนิยามศัพท์

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อความไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์

3.3.4.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะ

3.3.4.6 ซึ่งผลการประเมินค่า IOC ของแบบสอบถามความพึงพอใจมีค่าระหว่าง 0.80 - 1.00 พิมพ์แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เป็นฉบับจริง เพื่อนำไปเก็บข้อมูล

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 แบบแผนการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าเชิงทดลองเบื้องต้น (Per - Experimental) ดังนั้น จึงใช้แผนการทดลองแบบ One Group Pretest-posttest Design (อรัญ ชูยกระเดื่อง, 2557, น.34) ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน และทำการเก็บข้อมูลทั้งก่อนและการทดลอง โดยมีแผนการทดลองดังนี้

ตารางที่ 3.4

แบบแผนการทดลอง One - Group Pretest - Posttest Design

กลุ่ม	Pre-test	Treatment	Post-test
ทดลอง	O _{pre}	X	O _{post}

3.3.4.6 ซึ่งผลการประเมินค่า IOC ของแบบสอบถามความพึงพอใจมีค่าระหว่าง 0.80 - 1.00 พิมพ์แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เป็นฉบับจริง เพื่อนำไปเก็บข้อมูล

X หมายถึง การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน

O_{pre} หมายถึง ทดสอบก่อนเรียน

O_{post} หมายถึง ทดสอบหลังเรียน

3.4.2 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้ากลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/3 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการร้อยเอ็ด อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม เขต 27 ปีการศึกษา 2562 ในภาคเรียนที่ 2 โดยดำเนินการเป็น ขั้นตอน ดังนี้

3.4.2.1 ทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย และ ทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน

3.4.2.2 ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการ เรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน จำนวน 8 แผน 10 ชั่วโมง ระยะเวลาในการจัดการเรียนการสอน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562

3.4.2.3 เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนการสอนทั้ง 8 แผน ทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนชุดเดิม และทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ชุดเดิม

3.4.2.4 ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบปัญหาเป็นฐาน

3.4.2.5 นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบ ไปทำการวิเคราะห์ข้อมูล

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 ทำการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยกำหนดประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เกณฑ์ 80/80 (ประสาธน์ เถืองเฉลิม, 2560, น.214)

3.5.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนและ หลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย โดยใช้สูตร t-test แบบ Dependent

3.5.3 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบ ใช้ปัญหาเป็นฐาน วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกณฑ์การแปลผลความพึงพอใจ โดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

5.00 – 4.50	หมายความว่า	มากที่สุด
4.50 - 3.51	หมายความว่า	มาก
3.50 – 2.51	หมายความว่า	ปานกลาง
2.50 – 1.51	หมายความว่า	น้อย
1.50 - 1.00	หมายความว่า	น้อยที่สุด

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.6.1 สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย

3.6.1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2541, น.55)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} \quad (3-1)$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในแต่ละกลุ่ม

3.6.1.2 ร้อยละ (Percentage) (อริญ ชุยกะเดื่อง, 2557, น.69)

$$P = \frac{f}{N} \times 100 \quad (3-2)$$

เมื่อ	f	แทน	จำนวนใด ๆ ที่ต้องการหาร้อยละ
	n	แทน	จำนวนทั้งหมด

3.6.1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) (บุญชม ศรีสะอาด, 2541, น.55)

$$S.D. = \sqrt{\frac{(\sum X^2) - (\sum X)^2}{(N-1)}} \quad (3-3)$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของคะแนน
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

3.6.2 สถิติหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

3.6.2.1 ค่าความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับสาระการเรียนรู้ ด้วยการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ตามวิธีของโรวินอลลี และแฮมเปิลตัน (สมนึก ภัททิยธนี, 2546, น.220)

$$IOC = \frac{\sum R}{N} \quad (3-4)$$

เมื่อ	IOC	แทน	ค่าความสอดคล้องของข้อสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
	R	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นที่สอดคล้องของแต่ละข้อสอบ

3.6.2.2 การหาค่าความยาก ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบอิงเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น.84)

$$P = \frac{R}{N} \quad (3-5)$$

เมื่อ	P	แทน	ระดับค่าความยาก
	R	แทน	จำนวนผู้ตอบถูกทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

3.6.2.3 การหาค่าอำนาจจำแนก ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบอิงเกณฑ์ ตามวิธีของเบรนนัน (Brennan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, 90)

$$B = \frac{U}{N_1} - \frac{L}{N_2} \quad (3-6)$$

เมื่อ	B	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
	U	แทน	จำนวนผู้รอบรู้หรือสอบผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก
	L	แทน	จำนวนผู้ไม่รอบรู้หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก
	n ₁	แทน	จำนวนผู้รอบรู้หรือสอบผ่านเกณฑ์
	n ₂	แทน	จำนวนผู้ไม่รอบรู้หรือสอบไม่ผ่านเกณฑ์

3.6.2.4 การหาค่าความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบอิงเกณฑ์ ตามวิธีของโลเวทท์ (Lovett) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น.96)

$$r_{cc} = 1 - \frac{k \sum X_i - \sum X_i^2}{(k-1) \sum (X_i - C)^2} \quad (3-7)$$

เมื่อ	r_{cc}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	K	แทน	จำนวนข้อสอบ
	X_i	แทน	คะแนนของแต่ละคน
	C	แทน	คะแนนเกณฑ์หรือจุดตัดของแบบทดสอบ

3.6.3 สถิติที่ใช้วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

3.6.3.1 การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตรคำนวณหาค่า E_1/E_2 ใช้สูตรดังนี้ (ประสาท เนื่องเฉลิม, 2560, น.214)

$$E_1 = \frac{\sum X}{A} \times 100 \quad (3-8)$$

เมื่อ	E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนแบบประเมินพฤติกรรมและใบงานทุกส่วน
	A	แทน	คะแนนเต็มของงานทุกส่วน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

$$E_2 = \frac{\sum X}{B} \times 100 \quad (3-9)$$

เมื่อ	E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทดสอบหลังเรียน
	B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด

3.6.4 สถิติทดสอบสมมติฐาน

3.6.4.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนและหลังเรียน โดยใช้สถิติ Dependent Samples t-test (ปิยะธิดา ปัญญา, 2560, น.105)

$$t = \frac{\bar{d}}{S_d / \sqrt{n}} \text{ เมื่อ } df=n-1 \quad S_d = \sqrt{\frac{n \sum d^2 - (\sum d)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติทดสอบที่
	D	แทน	ผลรวมของความต่างของคู่คะแนน
	$\bar{d}$	แทน	ผลต่างเฉลี่ยของคู่คะแนน
	S_d	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่างคู่คะแนน
	n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอลำดับขั้นต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการ
E_2	แทน	ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
t	แทน	ค่าสถิติทดสอบ

4.2 ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 80/80

ตอนที่ 2 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียน

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 80/80

การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เกิดจากการให้คะแนนระหว่างที่มีกิจกรรมการเรียน การให้ผู้เรียนทำใบงาน และทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 30 ข้อ 30 คะแนน นำคะแนนที่ได้มาหาประสิทธิภาพ ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1

ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

จำนวนนักเรียน	คะแนนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานระหว่างเรียน (180 คะแนน)		คะแนนการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียน (30 คะแนน)	
	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ (E_1)	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ (E_2)
28	130.5	81.56	24.53	81.78
ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ (E_1/E_2) เท่ากับ 81.56/81.78				

จากตารางที่ 4.1 พบว่าคะแนนจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ระหว่างเรียน (E_1) เท่ากับ 130.5 คิดเป็นร้อยละ 81.56 และคะแนนจากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียน (E_2) เท่ากับ 24.53 คิดเป็นร้อยละ 81.78 ดังนั้น กิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 81.56/81.78 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียน ได้ทำการตรวจสอบการแจกแจงข้อมูล พบว่ามีการแจกแจงแบบปกติ จึงทำการทดสอบสถิติ T-Test แบบ Dependent ผลของข้อมูล ปรากฏดังตาราง

ตารางที่ 4.2

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

การจัดการเรียนรู้	n	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.	df	t	sig
ก่อนเรียน	28	30	15.42	4.21	27	13.72	.000*
หลังเรียน	28	30	24.53	2.09			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.2 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาโดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังเรียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏดังตาราง

ตารางที่ 4.3

ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

การจัดการเรียนรู้	n	คะแนนเต็ม	$\bar{x}$	S.D.	df	t	sig
ก่อนเรียน	28	40	19.50	4.88	27	17.54	.000*
หลังเรียน	28	40	30.35	4.07			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.3 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน

ตารางที่ 4.4

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1	ฉันชอบเนื้อหาวิชาที่เรียน	4.92	0.26	มากที่สุด
2	ฉันพอใจที่จะศึกษา เรียนรู้เนื้อหาที่เรียน	4.92	0.26	มากที่สุด
3	ฉันชอบเนื้อหาวิชาที่เรียนเพราะมีความน่าสนใจ	4.75	0.44	มากที่สุด
4	ฉันพอใจที่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้อง เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา	4.50	0.50	มาก
5	ฉันพอใจที่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ทำงานเป็นกลุ่ม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	4.78	0.41	มากที่สุด
6	ฉันพอใจที่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิด และตัดสินใจ	4.75	0.44	มากที่สุด
7	ฉันชอบที่สื่อการสอนทันสมัย เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา	4.92	0.26	มากที่สุด
8	ฉันพอใจที่ใบกิจกรรม มีความเหมาะสม ชัดเจน เข้าใจง่าย ไม่ยากเกินไป	4.60	0.49	มากที่สุด
9	ฉันพอใจที่ใบความรู้ มีความเหมาะสม ชัดเจน เข้าใจง่าย	4.57	0.50	มากที่สุด
10	ฉันพอใจที่ได้ทราบเกณฑ์การประเมินล่วงหน้า	4.96	0.18	มากที่สุด
11	ฉันพอใจที่ครูประเมินผลการเรียนรู้อย่างยุติธรรม	4.85	0.35	มากที่สุด
12	ฉันชอบที่ได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้	4.64	0.48	มากที่สุด
13	ฉันพอใจที่ได้รับความรู้ และได้แบ่งปันความรู้	4.96	0.18	มากที่สุด
14	ฉันมีความสุขกับการเรียนวิชานี้	4.67	0.47	มากที่สุด
15	ฉันพอใจที่สามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน	4.50	0.50	มาก
	รวม	4.75	0.38	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.4 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.75$, S.D. = 0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือข้อ 10,13 ($\bar{x} = 4.96$, S.D. = 0.18) โดยลำดับที่สอง คือข้อ 1,2,7 ($\bar{x} = 4.92$, S.D. = 0.26) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือข้อ 4,15 ($\bar{x} = 4.50$, S.D. = 0.50)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุป
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1.1 ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้โดยแบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.56/81.78

5.1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.3 ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.1.4 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.56/81.78 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 ทั้งนี้เนื่องจาก แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

แบบปัญหาเป็นฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ผ่านการสร้างอย่างเป็นระบบ โดยวิธีการที่ถูกต้องครบถ้วน โดยได้รับการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ ก่อนที่จะนำไปใช้จริง และยังเป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ที่เกิดขึ้นจริง จากสถานการณ์แวดล้อมในชีวิตปัจจุบัน อีกทั้งยังมีการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ให้ผู้เรียน สนใจที่จะศึกษาค้นคว้าอย่างกระตือรือร้นโดยมีการเสริมแรงทางบวก ส่งผลให้ผู้เรียนมีประสิทธิภาพ ทางการเรียนรู้ที่สูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะราช วรสวัสดิ์ (2562, น.67) ได้ศึกษาผลของ การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องวิเคราะห์ประเด็นสำคัญในประวัติศาสตร์ไทย ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่องวิเคราะห์ ประเด็นสำคัญในประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.09/83.28 กานต์พิชชา งามซัด (2556, น.82) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนา ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบปัญหาเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา โดยใช้ รูปแบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สาระภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 85.83/91.14

5.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจาก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ประเด็นสำคัญทาง ประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แบบปัญหาเป็นฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น ได้ผ่านการวางแผน บทเรียนให้ถูกต้อง มีระบบ โดยมีการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และดำเนินตามขั้นตอนปัญหาเป็นฐานอย่างมีระบบ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดการเรียนรู้ โดย ให้ผู้เรียนฝึกการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ฝึกสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และยังเน้นกระบวนการ เรียนแบบกลุ่ม ให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ฝึกความรับผิดชอบ สามารถแบ่งหน้าที่กันเองได้ โดย มีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามจริง ซึ่งผู้เรียนมีผลงานที่น่ายอมรับและบรรลุตามจุดประสงค์ ที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะราช วรสวัสดิ์ (2562, น.69) ได้ศึกษาผลของการจัด กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเรื่อง วิเคราะห์ประเด็นสำคัญในประวัติศาสตร์ไทย นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อภิชัย เหล่าพิเดช (2556, น.76) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ปัญหาทาง สังคมไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.5

5.2.3 ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานตามกระบวนการอย่างครบถ้วน ซึ่งขั้นกิจกรรมของการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ประกอบด้วย 1) การกำหนดปัญหา ครูกำหนดปัญหาหรือคำถาม โดยยึดหลักเกณฑ์ที่ว่า ปัญหาที่ครูตั้งมานั้นจะต้องไม่มีคำตอบตายตัว หรือมีหลายคำตอบ 2) ทำความเข้าใจปัญหา ครูให้ผู้เรียนพิจารณาปัญหา และระดมสมองหาคำตอบภายในกลุ่ม 3) ดำเนินการค้นคว้า ครูให้ผู้เรียนช่วยกันค้นคว้าหาคำตอบ โดยที่ไม่จำกัดวิธีในการหา แต่ผู้เรียนจะต้องสามารถอธิบายได้ว่า แหล่งที่มาของข้อมูลมีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด 4) วิเคราะห์ความรู้ที่ได้มา ผู้เรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในกลุ่ม โดยผลัดกันเสนอคำตอบที่ตนได้มา เมื่อพิจารณาครบทุกคนแล้ว สมาชิกภายในกลุ่มจะลงข้อสรุปว่า ข้อมูลครบถ้วน พร้อมที่จะนำเสนอหรือไม่ ครูคอยเป็นผู้แนะนำหากคำตอบยังไม่ครบถ้วน และ 5) อภิปรายผล เป็นการนำเสนอคำตอบที่กลุ่มของผู้เรียนได้มา โดยเมื่อสรุปของแต่ละกลุ่มเสร็จ ครูและผู้เรียนจะร่วมกันสรุปคำตอบเพื่อความเข้าใจตรงกันอีกครั้ง ซึ่งการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานที่นักวิจัยสร้างขึ้นนั้น ส่งผลให้ผู้เรียนมีประสบการณ์เรียนรู้ที่เกี่ยวกับการแก้ปัญหาโดยตรง โดยอาศัยสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านการคิดอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ผู้เรียนมีกระบวนการคิดอย่างถูกต้องตามขั้นตอน มีการวางแผนการทำงานเป็นกลุ่ม และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในชีวิตจริงได้ ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กานต์พิชชางามชัต (2556, น.85) ได้ศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้รูปแบบปัญหาเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร จันลา (2560, น.83) ได้ศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้สาระเศรษฐศาสตร์ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ผลวิจัยพบว่านักเรียนนักเรียนที่ได้รับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้สาระเศรษฐศาสตร์โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กนก จันทรา (2556, น.43) ได้ศึกษาผลของการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีความสามารถในการแก้ปัญหา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2.4 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.75$) ทั้งนี้เนื่องจาก การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เรียนรู้จากสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับบทเรียน เพื่อให้ได้ฝึกทักษะการคิด ซึ่งการจัดการเรียนรู้ที่จัดขึ้นส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการกลุ่ม การรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น ตลอดจน มีทักษะการสื่อสารที่ดี ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีรวัฒน์ จันทโมคา (2562, น.133) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถด้าน กระบวนการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและโครงการเป็นฐาน ผลวิจัยพบว่า ค่าความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีค่าระดับความพึงพอใจ อยู่ที่ 4.41 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ปิยะราช วรสวัสดิ์ (2562, น.71) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเรื่อง วิเคราะห์ประเด็นสำคัญในประวัติศาสตร์ไทย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ ปัญหาเป็นฐาน มีค่าความพึงพอใจอยู่ที่ 4.26 ซึ่งอยู่อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปราโมทย์ รังศรี (2560, น.73) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา ด้วยการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ค่าความพึงพอใจของนักเรียน ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานอยู่ที่ 4.17 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 ครูผู้สอนที่จะนำแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานไป เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ควรคำนึงถึงเวลา ในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากเป็นชั้นเรียนที่มีกิจกรรมเข้ามามาก อาจทำให้เวลาในการเรียนไม่พอ ต่อการพัฒนาการคิด แต่ถ้าหากจัดสรรเวลาดี ๆ แผนการจัดการเรียนรู้นี้จะ เป็นประโยชน์อย่างมาก ต่อการพัฒนาผู้เรียน

5.3.1.2 การนำแผนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานไปใช้ ต้องคำนึงถึงวัย ของผู้เรียน สื่อการสอนควรมีความพร้อม สำหรับการเลือกปัญหาหรือสถานการณ์ควรเป็น เรื่องที่ใกล้ตัวผู้เรียนและหลากหลาย คำตอบไม่ควรตายตัวหรือมีคำตอบอยู่มากกว่าหนึ่งคำตอบ ครูผู้สอน ควรกระตุ้นอยู่เป็นระยะ ๆ จะทำให้การจัดการเรียนรู้ไม่น่าเบื่อ และผู้เรียนให้ความร่วมมือในการเรียนรู้

5.3.1.3 ครูผู้สอนควรนำแผนการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานไปประยุกต์ใช้กับรายวิชาอื่น เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการกระบวนกรคิดที่ต่อเนื่อง จะส่งผลให้การการคิด การมองปัญหา การระบุแนวทางแก้ปัญหาเป็นระบบมากยิ่งขึ้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานในรายวิชาอื่น หรือเนื้อหาอื่น และระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อจะได้ดูการพัฒนาต่อไป

5.3.2.2 ควรพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปปรับใช้กับการจัดการเรียนรู้รูปแบบอื่น เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและหลากหลายของข้อมูล

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กนก จันทร์ทอง.(2560). การสอนสังคมศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 28(2), 227 – 241.
- กนก จันทร์ทรา.(2556). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาโดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กมลฉัตร กล่อมอิม.(2560). การจัดการเรียนรู้แบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) : รายวิชาการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู. สืบค้นจาก <https://so02.tcithaijo.org/index.php/JournalGradVRU/article/view>.
- กระทรวงศึกษาธิการ.(2548). การประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนตามหลักการศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ องค์การขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ.(2549). แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ.(2546). ชุดฝึกอบรมการปรับกระบวนการทัศน์และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ)
- กระทรวงศึกษาธิการ.(2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ.(2560). มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม ศาสนา และวัฒนธรรม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กฤษฎา คูหาเรือง.(2553). การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และเจตคติต่อวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน และแบบวัฏจักรการเรียนรู้ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

- กานต์พิชชา งามชัด.(2556). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบ PBL (Problem Based Learning). (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จรัส โพธิ์จันทร์.(2553). ความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล ในภาคเหนือ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จิตนา นนท์ขุนทด.(2557). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และความพึงพอใจในการเรียน เรื่อง การปฐมพยาบาลเบื้องต้นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยโปรแกรมบทเรียนแบบสถานการณ์จำลองที่มีรูปแบบการนำเสนอมีผลดีมีเดีย แตกต่างกัน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชนิกานต์ ใจดี.(2557). การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ระหว่างการจัดประสบการณ์บูรณาการตามแนวคิด ไฮสโคปและโครงการบ้านนักวิทยาศาสตร์น้อย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชนิตรา ศรีลัมพ์.(2547). การศึกษาความพึงพอใจในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษา เอกชน เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัยยศ จระเทศ.(2558). การส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ ผลมผลานโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 โรงเรียนนาวิชัย (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม
- โชคชัย ชยธวัช.(2546). กฎแห่งความสำเร็จ. กรุงเทพฯ: อินฟอร์มีเดีย บุ๊คส์.
- ตฤณวัฒน์ พลเยี่ยม.(2560). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดแก้ปัญหาและเจตคติต่อ วิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทิพย์วัลย์ สีจันทร์ และคณะ. (2546). การคิดและการตัดสินใจ. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ทิตนา แคมมณี.(2544). วิทยาการด้านการคิด. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- ทิตนา แคมมณี.(2549). ศาสตร์การสอน (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์จำกัด.
- ทิตนา แคมมณี.(2559). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ธนิยา ปัญญาแก้ว.(2541). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในงานของข้าราชการครูในจังหวัด
เชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธีรวัฒน์ จันทะโมคา.(2562). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถด้าน
กระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและ
ใช้โครงงานเป็นฐาน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- ฐปทอง กว่างสวาสดี.(2554). การสอนการคิด. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง
- นัจญ์มีย์ สะอะ.(2551). ผลของการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นฐานต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์
ลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). สงขลา:
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- น้ำทิพย์ สำรวรรื่น.(2547). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการเรียนรู้
แบบสตอรี่ไลน์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- บุญชม ศรีสะอาด.(2546). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญญารินทร์ อ่อนนุ่ม.(2560). การสร้างเสริมความสามารถในการปัญหา โดยการจัดการเรียนรู้แบบ
ใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคเกมพีเคชัน สำหรับนักเรียนห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนผดุงนารี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาสารคาม:
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บุญนำ อินทนนท์.(2551). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถในการ
แก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโยธินบำรุง ที่ได้รับการ
จัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้
(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ.(2551). การพัฒนาการคิด. กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิค พรินต์ติ้ง.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ.(2553). การพัฒนาการคิด (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119
เทคนิค พรินต์ติ้ง.
- ประภัสสร กองทอง.(2557). ผลของการเรียนการสอนผ่านเว็บโดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่มีรูปแบบ
การปฏิสัมพันธ์ทางการเรียนแตกต่างกันในวิชา ระบบฐานข้อมูลของนักศึกษา ระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพสูง (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.

- ประสาธ เนืองเฉลิม.(2560). *วิจัยการเรียนการสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสาธ เนืองเฉลิม.(2561). *วิจัยปฏิบัติการทางการเรียนการสอน*. ขอนแก่น: คลังนานาวิทยา.
- ประสาธ อิศรปรีดา.(2547). *สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: นำอักษรการพิมพ์.
- ปราโมทย์ รังศรี.(2560). *การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต).
- มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปิยะธิดา ปัญญา.(2560). *สถิติสำหรับการวิจัย*. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- ปิยะราช วรสวัสดิ์.(2562). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง วิเคราะห์ประเด็นสำคัญในประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต).
- มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- พวงรัตน์ บุญญาบุรุษ.(2544). *การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน PROBLEM-BASED LEARNING*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิชิต ฤทธิจรรยา.(2544). *แนวทางการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้: บทบาทครูกับการวิจัยในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ: พริกหวาน กราฟพคจำกัด.
- ไพศาล วรคำ.(2554). *การวิจัยทางการศึกษา*. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- ภนิดา ชัยปัญญา.(2541). *การวัดความพึงพอใจ*. กรุงเทพฯ: แสงอักษร.
- ภมรพรรณ บุระยาตร์.(2554). *การศึกษาและพัฒนาความผาสุกทางจิตใจของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภัทรพงษ์ วงษ์วิจิตรานนท์.(2557). *การศึกษาทักษะการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการสอนโดยใช้รูปแบบการใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับสื่อมัลติมีเดียรายวิชา ส 32201 พระพุทธศาสนา เรื่อง หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ภัทรา นิคมานนท์.(2540). *การประเมินผลการเรียน*. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ์การพิมพ์.
- ยุรวัดน์ คล้ายมงคล.(2545). *การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยการประยุกต์แนวคิดการใช้ปัญหาเป็นหลัก ในการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสมรรถภาพทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โยธิน แสงวดี.(2551). *การวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาและฝึกอบรมการวิจัย.

- รักพงษ์ วงษ์ธานี.(2546). *เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความคงทนในการเรียน และความพึงพอใจ ในการเรียนโดยการใช้โปรแกรมบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและวิธีเรียนต่างกัน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รังสรรค์ โฉมยา.(2553). *จิตวิทยา: พื้นฐานในการทำความเข้าใจพฤติกรรมมนุษย์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รัชนิกร หงส์พนัส. (2547). *การเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก : ความหมายสู่การเรียนการสอน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม*. สืบค้นจาก <http://ejournals.swu.ac.th/index.php/hm/article/view/644>
- รัตนาภรณ์ ไชยโคตร.(2560). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยใช้กิจกรรมการสอนแบบแผนผังความคิด เรื่อง พลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ราชบัณฑิตยสถาน.(2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- รุจิรี ภู่อาระ.(2545). *การเขียนแผนการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: บิ๊ก พอยส์.
- รุจิรี ภู่อาระ.(2546). *การแผนการจัดการเรียนรู้ : Daily Lesson Planning* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บิ๊ก พอยส์.
- โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ร้อยเอ็ด.(2561). *รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ร้อยเอ็ด ประจำปีการศึกษา 2561*. ร้อยเอ็ด: โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ร้อยเอ็ด.
- ลักขณา สริวัฒน์.(2549). *การคิด*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ลักขณา สริวัฒน์.(2558). *การรู้คิด*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วนิช สุธารัตน์.(2547). *ความคิดและความคิดสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วัชรพรธน์ สอนจินชือ.(2560). *การพัฒนาบทเรียนบนเว็บตามเทคนิคกลุ่มสืบสวนสอบสวน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วัฒนา มัคคสมัน.(2544). *รูปแบบการเรียนการสอนแบบโครงการสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- วัฒนา มัคคสมัน.(2554). *การสอนแบบโครงการ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วัลลี สัตยาศัย.(2547). การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก รูปแบบการเรียนรู้โดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.
กรุงเทพฯ: บุ๊คเน็ต.
- วิภาดา พินลา.(2560). เทคนิคการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ สำหรับครูสังคมในยุคคริสต์ศตวรรษที่ 21.
วารสารปาริชาติ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 30(2), 369-375.
- ศิริพร จันลา.(2560). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้สาระเศรษฐศาสตร์โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- ศิริพร ดาบเพชร.(2551). ประวัติศาสตร์ไทย ม.4-ม.6. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ศิริเพ็ญ ยิ่งขาว.(2549). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทาง
วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการแก้ปัญหา
อนาคต (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.(2546). การจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มวิทยาศาสตร์
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยี.
- สมนึก ภัททิยธนี.(2546). การวัดผลการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). กทม. สิ้นธุ์: ประสานการพิมพ์.
- สมนึก วิเศษสมบัติ.(2545). ความพึงพอใจของนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน
ของสถาบันราชภัฏเพชรบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- สายหยุด สมประสงค์.(2523). ยุทธศาสตร์การคิด. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา.
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.(2557).
หลักสูตรอบรมแบบ e-Training หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ:
การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (U T Q - 2129). สืบค้นจาก
<http://www.lib.edu.chula.ac.th>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2550). รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถของ
เด็กในการอ่าน คิด วิเคราะห์ เขียน และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยเน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.(2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579.
กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

- สิทธิญา รัสสัยการ.(2551). *ผลการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มัธยมศึกษาปีที่ 3* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- สุคนธ์ สินธพานนท์และคณะ.(2554). *วิธีสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพขอเยาวชน*. กรุงเทพฯ: 9199 เทคนิคพรินติ้ง.
- สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ.(2555). *พัฒนาทักษะการคิด ตามแนวปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ : 9119 เทคนิคพรินติ้ง.
- สุวิทย์ เขาแก้ว.(2551). *การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การปลูกผักสวนครัว กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธีสอนแบบโครงงาน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สุวิทย์ มูลคำ.(2548). *กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ดวงกลมสมัย.
- สุวิทย์ มูลคำ.(2551). *ครบเครื่องเรื่องการคิด* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สุวิทย์ มูลคำ และคณะ.(2547). *กลยุทธ์การพัฒนากระบวนการคิด*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ อี.เค.บุคส์.
- เสงี่ยม โตรัตน์.(2546). *การสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์*. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 67(82), 28.
- อภิชัย เหล่าพิเดช.(2556). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เรื่อง ปัญหาทางสังคมของไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อรพินธ์ ช่วยคำชู.(2553). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สาระการเรียนรู้ที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนตามทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์และเรียนแบบปกติ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อรัญ ชูยกระเดื่อง.(2557). *การวิจัยทางการศึกษา*. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- อุษณีย์ โพธิสุข และคณะ.(2544). *สร้างสรรค์นักคิดคู่มือการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านทักษะความคิดระดับสูง*. กรุงเทพฯ: รัตนพรชัย.
- Bloom, Benjamin A.(1956). *Taxonomy of Education Objective Handbook I : Cognitive Domain*. New York : David Mc Kay Company.
- Bruner, J. S.(1969). *The Process of Education*. Massacgusetts : Houghton Mifflin Co.
- Cindy E. Hmelo-Silver.(2004). *Problem-Based Learning: What and How Do Students Learn?*. *Educational Psychology Review*, 16(3), 235-266.

- Dewey, J.(1933). *How We Think*. New York : D.C. Heail,
- Dewey, J.(1976). *Moral Principle in Education*. Boston : Houghton Mifflin Co.
- Dolmans, D. and Schmidt, H.(1995). *The Advantages of a Problem-Based Curriculum*.
Netherlands : Department of Educational Development and Research
University of Limburg.
- Eberle, B., and Stanish, B.(1996). *CPS for kids : A resource book for teaching creative
problem-solving to children*. Waco, Texas: Prufrock Press.
- Gagne, R.M.(1971). *The Analysis of Intelligence*. New York: Mc Graw-Hill.
- Good, C.V.(1973). *Dictionary of Education*. New York: McGraw-hill Book.
- Philip Kotler.(2003). *Marketing Management (11th ed)*. Upper Saddle River, NJ:
Prentice –Hall.
- Polya, G.(1957). *How to Solve it*. (2nd ed). Princeton University Press.
- Sdorow, L.M.(1993). *Psychology*. (3rd ed). Iowa : WCB. Brawn, s Benchmaek
Publishers.
- Sternberg, J.R. and Weis, K.(2006). *The New Psychology of Love*. London :
Yale University.
- Weir, J.J.(1974). *Problem-Based Learning : How to Gain the Most from PBL*.
Hamilton : W.L. Griffin Printing Limited.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ รหัสวิชา ส33104	รายวิชา ประวัติศาสตร์ไทย
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ชื่อหน่วย ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย	จำนวน 10 ชั่วโมง
เรื่อง แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมาของชนชาติไทย	จำนวน 1 ชั่วโมง
ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

1. สาระสำคัญ

ประวัติศาสตร์ไทยมีความเป็นมายาวนาน โดยมีประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์อยู่มากมาย เช่น แนวคิดความเป็นมาของชนชาติไทย อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย การปฏิรูปบ้านเมืองในสมัยรัชกาลที่ 5 การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 บทบาทของสถาบันพระมหากษัตริย์ในการพัฒนาชาติไทย ซึ่งประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนมีความสำคัญที่นักเรียนจะต้องเรียนรู้และวิเคราะห์เพื่อให้เกิดความเข้าใจว่ามีอะไรเกิดขึ้นบ้าง เกิดขึ้นเพราะเหตุใด และส่งผลอย่างไรต่อสังคมและประเทศโดยตรง รวมทั้งตระหนักในความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ที่มีต่อสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

2. มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชนชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญา มีความรัก ความภูมิใจ และธำรงความเป็นไทย

ตัวชี้วัด

ส 4.3 ม.4-6/1 วิเคราะห์ประเด็นสำคัญของประวัติศาสตร์ไทย

ส 4.3 ม.4-6/2 วิเคราะห์ความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ต่อชาติไทย

3. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถอธิบายความสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมาของชนชาติไทยได้
2. นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลและมีทักษะในการนำเสนองาน
3. นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของแนวคิดความเป็นมาของชนชาติไทยที่ส่งผลต่อสังคมไทยในปัจจุบัน

4. สาระการเรียนรู้

1. ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย เช่น แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมาของชนชาติไทย อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย และอิทธิพลที่มีต่อสังคมไทย ปัจจัยที่มีผลต่อการสถาปนาอาณาจักรไทย ในช่วงเวลาต่าง ๆ สาเหตุและผลของการปฏิรูปการปกครอง การเลิกทาส การเลิกไพร่ ฯลฯ
2. บทบาทของสถาบันพระมหากษัตริย์ในการพัฒนาชาติไทยในด้านต่าง ๆ เช่น การป้องกัน และรักษาเอกราชของชาติ ฯลฯ

3. อิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกและตะวันออกที่มีต่อสังคมไทย

5. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นกำหนดปัญหา

1. ครูชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมาของชนชาติไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน ซึ่งมีอยู่ 5 ชั้น ครูอธิบายขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนเข้าใจ จากนั้นให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ 4-5 คน จำนวน 5 กลุ่ม

2. ครูนำภาพข่าว ในใบกิจกรรมที่ 1 เรื่อง ความเป็นไทย มาจากความไม่ไทย นักเรียนร่วมกันอภิปรายสถานการณ์ ช่วยกันวิเคราะห์หัวข้อปัญหา จนนำไปสู่การตั้งปัญหาว่า “แนวคิดความเป็นมาของชนชาติไทยใด น่าเชื่อถือที่สุด”

ขั้นทำความเข้าใจปัญหา

3. ครูแจกกระดาษ A4 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม

4. ครูนำภาพข่าวในใบกิจกรรมที่ 3.1 เรื่อง “ความเป็นไทย มาจากความไม่ไทย” ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม จากนั้นให้ช่วยกันพิจารณาและระดมสมองวางแผนว่าจะทำการศึกษาจากอะไรเพื่อแก้ไข ปัญหา แหล่งการค้นคว้าไหนพอที่จะอธิบายได้บ้างว่าเกิดขึ้นอย่างไร มีความเป็นมาอย่างไร

5. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปแนวทางแก้ไขปัญหาหรือแนวทางการหาคำตอบลงในกระดาษ A4

ขั้นดำเนินการศึกษาค้นคว้า

6. นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล จากแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น หนังสือ ตำรา วารสาร สื่อการสอนต่าง อินเทอร์เน็ต หรือปรึกษาผู้รู้ ในประเด็นที่นักเรียนต้องการแก้ปัญหา

7. นักเรียนแต่ละกลุ่มบันทึกผลการศึกษาค้นคว่าลงในกระดาษ A4 ที่เตรียมไว้ โดยครูกำหนดหลักการในการบันทึก ดังนี้

- ร่วมกันประเมินแหล่งข้อมูล ความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือของข้อมูล
- เลือกความรู้ที่เกี่ยวข้องมาเชื่อมโยงให้ตรงประเด็นกับปัญหาที่ต้องการแก้ไข
- หาความรู้เพิ่มเติม หากข้อมูลบางส่วนไม่เพียงพอ
- สรุป เลือกและเตรียมวิธีในการนำเสนอ

ขั้นวิเคราะห์ความรู้

8. เมื่อนักเรียนได้ค้นคว้าข้อมูลมาแล้ว ให้นักเรียนทำการแลกเปลี่ยนความรู้กันในกลุ่ม อภิปรายผลและวิเคราะห์ข้อมูล พร้อมกับตรวจสอบว่าข้อมูลที่ได้มานั้นมีความเหมาะสม เพียงพอหรือไม่ ต่อการแก้ไขปัญหาให้ครบถ้วน หากไม่ครบถ้วนจะต้องเร่งดำเนินการค้นคว้าเพิ่มเติม

9. ครูทำหน้าที่คอยให้คำแนะนำ และตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนของข้อมูล ดูแนวทางการแก้ไขปัญหาของแต่ละกลุ่มว่ามีความเป็นไปได้หรือไม่ หากยังพบว่ายังไม่ชัดเจนหรือแนวทางไม่เป็นไปไม่ได้ ครูแนะนำให้ลองระดมสมองคุยกันอีกครั้ง

ขั้นอภิปรายผล

10. นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปผลของกลุ่มตน และนำเสนอ ในรูปแบบใดก็ได้ โดยทำการประเมินผลว่าข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้ามามีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด ทุกกลุ่มช่วยกันสรุปองค์ความรู้ในภาพรวมของปัญหาอีกครั้ง

11. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปผลที่ได้จากการทำกิจกรรมแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมาของชนชาติไทย ว่าการศึกษาแนวคิดนี้ อาจมีหลากหลายแนวคิดและหลากหลายเหตุผลสนับสนุน แต่การจะพิสูจน์ได้ว่าคนไทยมาจากที่ใดนั้นเราจะต้องอาศัยหลักฐานและทฤษฎีที่เกิดขึ้นจากการถกเถียงของนักประวัติศาสตร์เข้าช่วย จึงอาจสรุปได้ว่าแนวคิดที่ว่าคนไทยมาจากตอนใต้และตะวันออกเฉียงใต้ของจีนนั้นมีโอกาสเป็นไปได้มาก เนื่องจากมีหลักฐานและโอกาสที่จะเป็นไปได้มากกว่าแนวคิดอื่น

12. นักเรียนสรุปความรู้ลงในใบกิจกรรมที่ 1 เรื่อง “ความเป็นไทย มาจากความไม่ไทย”

6.นวัตกรรมการศึกษา

1. หนังสือเรียนประวัติศาสตร์ไทย ม.4-6
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์
4. ใบกิจกรรมที่ 1 เรื่อง “ความเป็นไทย มาจากความไม่ไทย”

7.การวัดและการประเมินผล

การวัดและประเมินผล	วิธีการวัดผล	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
จุดประสงค์ ความรู้ความเข้าใจ (K) สามารถอธิบายความสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมาของชนชาติไทยได้	- ตรวจใบกิจกรรมที่ 3.1	- ใบกิจกรรมที่ 3.1	- ร้อยละ 80 ผ่านเกณฑ์
ทักษะการปฏิบัติ (P) สามารถสืบค้นข้อมูล และมีทักษะในการนำเสนองาน	- สังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	- แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงานกลุ่ม	- ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
คุณลักษณะนิสัย (A) เห็นถึงความสำคัญของแนวคิดความเป็นมาของชนชาติไทยที่ส่งผลต่อสังคมไทยในปัจจุบัน	- สังเกตพฤติกรรม นำเสนอผลงาน	- แบบประเมินการ นำเสนอผลงาน	- ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

8. บันทึกผลหลังการสอน
ผลการจัดการเรียนรู้

.....
.....
.....

ปัญหา / อุปสรรค

.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข

.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน
(.....)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพข่าวในใบกิจกรรมที่ 3.1 เรื่อง “ความเป็นไทย มาจากความไม่ไทย” คำชี้แจง ให้นักเรียนศึกษาข่าว และตอบคำถามที่กำหนดให้

ค้นพบ

ความเป็นไทย มาจากความไม่ไทย โดย สุจิตต์ วงษ์เทศ

สุจิตต์ วงษ์เทศ

วันที่ 29 พฤศจิกายน 2560 - 17:45 น.

Facebook Twitter Google+ LINE

ข่าว

ความเป็นไทย มาจากความไม่ไทย

ผู้เขียน สุจิตต์ วงษ์เทศ

ความเป็นไทย มาจากความไม่ไทย เพราะไม่มีความเป็นไทยแต่ดั้งเดิม ที่มีล้วนเป็นสมัยหลังและมีขึ้นจากวัฒนธรรม แต่ไม่ยอมรับความจริง เลยพากันหาความเป็นมาของชนชาติไทยอย่างเพทุบาย

ความเป็นมาของชนชาติไทย มีข้อถกเถียงกันทั่วทุกหลากหลายมานานมากกระทรวงศึกษาธิการ สรุปได้ 5 แนวคิดต่างกัน มีในหนังสือประวัติศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตอนนี้อยู่ในเวลาที่ถกเถียงว่าที่ยกเรื่องนี้มาไว้ในแบบเรียนนั้นเหมาะสมหรือไม่? จึงขอปล่อยผ่านไปก่อนว่างเมื่อไรค่อยย้อนมาว่ากันใหม่

แต่จะยกสรุป 5 แนวคิดของกระทรวงฯ เรื่องถิ่นเดิมของชนชาติไทยมาดังนี้

1. อยู่แถบภูเขาอัลไต ในมองโกเลีย แต่ไม่ได้รับการยอมรับ
2. อยู่บริเวณตอนกลางของแม่น้ำขงโท แต่ไม่ได้รับการยอมรับ
3. อยู่บริเวณตอนใต้ของจีน แนวคิดนี้ได้รับการยอมรับ
4. อยู่ในเขตประเทศไทยปัจจุบัน ยังมีผู้โต้แย้ง
5. อยู่บริเวณหมู่เกาะทางใต้หรือคาบสมุทรมลายู ไม่เป็นที่ยอมรับ

แนวคิด 1, 2, 5 ไม่เป็นที่ยอมรับ ก็ไม่ต้องยกมาพูดอีก ส่วนแนวคิดที่ 3 ได้รับการยอมรับ ขอละไว้ก่อน เอาไว้ว่างๆ จะต้องยกมาทักท้วงถกเถียง ตอนนี้อยู่ไม่ว่าง

สำหรับแนวคิดที่ 4 ยังมีผู้โต้แย้ง จะคัดจากหนังสือของกระทรวงฯ บอกไว้ มาให้อ่าน ดังนี้

อยู่ในไทยปัจจุบัน

“4. แนวความคิดถิ่นเดิมของชนชาติไทยอยู่ในเขตประเทศไทยปัจจุบัน

แนวความคิดนี้เสนอโดยผู้เชี่ยวชาญทางด้าน โบราณคดี โดยอาศัยหลักฐานจากการขุดค้นทางโบราณคดีที่ได้พบโครงกระดูก และเครื่องใช้ต่างๆ จำนวนมาก กระจายอยู่ทั่วประเทศไทย แสดงให้เห็นว่าในดินแดนประเทศไทยมีประชากรตั้งถิ่นฐานเก่าแก่มานานนับหมื่นปี และเมื่อนำมาศึกษาเปรียบเทียบกับ โครงกระดูกของคนไทย ปัจจุบันพบว่ามีความเหมือนกัน จึงสรุปว่า โครงกระดูกที่พบนั้นน่าจะถือได้ว่าเป็นชนชาติไทย แนวความคิดนี้มีผู้โต้แย้ง โดยอ้างเหตุผลว่า โครงกระดูกมนุษย์ไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่า เป็นโครงกระดูกของชาวไทย เพราะโครงกระดูกมนุษย์ในภูมิภาคนี้มีลักษณะคล้ายๆ กัน”

ใบกิจกรรมที่ 3.1
เรื่อง ความเป็นไทย มาจากความไม่ไทย

รายชื่อสมาชิกในกลุ่ม กลุ่มที่.....

1. .... เลขที่ .....
2. .... เลขที่ .....
3. .... เลขที่ .....
4. .... เลขที่ .....
5. .... เลขที่ .....

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้องและสมบูรณ์

1.บันทึกสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้จากข่าวข้างต้น

.....

.....

.....

.....

.....

2.ประเด็นที่ต้องศึกษาเพิ่มเติม

ประเด็นที่ 1

.....

.....

.....

.....

วิธีการศึกษา/แหล่งค้นคว้า

.....

.....

ประเด็นที่ 2

.....

.....

.....

วิธีการศึกษา/แหล่งค้นคว้า

.....

.....

ประเด็นที่ 3

.....

.....

.....

วิธีการศึกษา/แหล่งค้นคว้า

.....

.....

ประเด็นที่ 4

.....

.....

.....

วิธีการศึกษา/แหล่งค้นคว้า

.....

.....

สรุปความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	ความร่วมมือ				การแสดง ความคิดเห็น				การรับฟัง ความคิดเห็น				การตั้งใจ ทำงาน				การร่วม ปรับปรุง ผลงานกลุ่ม				รวม 20 คะแนน	
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1		

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมอย่างสม่ำเสมอ	= ดีมาก	ให้	4	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบ่อยครั้ง	= ดี	ให้	3	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมบางครั้ง	= พอใช้	ให้	2	คะแนน
ปฏิบัติหรือแสดงพฤติกรรมน้อยครั้ง	= ปรับปรุง	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
17 - 20	ดีมาก
13 - 16	ดี
9 - 12	พอใช้
5 - 8	ปรับปรุง

แบบประเมินการนำเสนอผลงาน

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
		4	3	2	1
1	เนื้อหาละเอียดชัดเจน				
2	ความถูกต้องของเนื้อหา				
3	ภาษาที่ใช้เข้าใจง่าย				
4	ประโยชน์ที่ได้จากการนำเสนอ				
5	วิธีการนำเสนอผลงาน				
รวม					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

/...../

เกณฑ์การให้คะแนน

การนำเสนอผลงานสอดคล้องกับรายการประเมินสมบูรณ์ชัดเจน	ให้	4	คะแนน
การนำเสนอผลงานสอดคล้องกับรายการประเมินเป็นส่วนใหญ่	ให้	3	คะแนน
การนำเสนอผลงานสอดคล้องกับรายการประเมินบางส่วน	ให้	2	คะแนน
การนำเสนอผลงานไม่สอดคล้องกับรายการประเมิน	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
17-20	4 หมายถึง ดีมาก
13-16	3 หมายถึง ดี
9-12	2 หมายถึง พอใช้
5-8	1 หมายถึง ปรับปรุง

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาประวัติศาสตร์ไทย รหัสวิชา ส33104
เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ร้อยเอ็ด

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบฉบับนี้เป็นแบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก ให้นักเรียนเลือกตอบคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบ

-
- 1) แนวคิดใด **ไม่ใช่** แนวคิดเกี่ยวกับถิ่นเดิมของชนชาติไทย
    - ก. ถิ่นเดิมของชนชาติไทยอยู่ในบริเวณตอนกลางของจีน
    - ข. ถิ่นเดิมของชนชาติไทยอยู่ในแถบเทือกเขาเทียนชาน
    - ค. ถิ่นเดิมของชนชาติไทยอยู่ในคาบสมุทรสลาญและหมู่เกาะอินโดนีเซีย
    - ง. ถิ่นเดิมของชนชาติไทยอยู่ประเทศไทยในปัจจุบัน
  - 2) หลักฐานประเภทใดสนับสนุนแนวคิดที่ว่ากลุ่มชนชาติไทยอยู่บริเวณตอนใต้ของจีน
    - ก. หลักฐานทางโบราณคดี
    - ข. หลักฐานทางภาษาศาสตร์
    - ค. หลักฐานด้านมานุษยวิทยา
    - ง. ถูกทั้งข้อ 2 และข้อ 3
  - 3) แนวคิดเกี่ยวกับถิ่นเดิมของชนชาติไทย แนวคิดใดที่นักประวัติศาสตร์ยอมรับมากที่สุด
    - ก. แนวคิดถิ่นเดิมของชนชาติไทยอยู่ประเทศไทยในปัจจุบัน
    - ข. แนวคิดถิ่นเดิมของชนชาติไทยอยู่ในบริเวณตอนกลางของจีน
    - ค. แนวคิดถิ่นเดิมของชนชาติไทยอยู่บริเวณตอนใต้ของจีน
    - ง. แนวคิดถิ่นเดิมของชนชาติไทยอยู่ในคาบสมุทรสลาญและหมู่เกาะอินโดนีเซีย
  - 4) เหตุใดการศึกษาเรื่องถิ่นกำเนิดของชนชาติไทยยัง**ไม่มี**ข้อยุติ
    - ก. เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นมานานมากแล้ว
    - ข. ยังไม่มีหลักฐานใดยืนยันแน่ชัด
    - ค. บริเวณที่เกิดขึ้นอยู่ห่างจากประเทศไทย
    - ง. หลักฐานที่ใช้ประกอบการค้นคว้ามีน้อยมาก

- 5) อาณาจักรโบราณในดินแดนประเทศไทยมีอิทธิพลต่อสังคมไทยในเรื่องใดมากที่สุด
- ศาสนา
  - ศิลปกรรม
  - เศรษฐกิจ
  - การปกครอง
- 6) อาณาจักรโบราณในดินแดนสุวรรณภูมิได้รับอิทธิพลจากอารยธรรมใดมากที่สุด
- อารยธรรมจีน
  - อารยธรรมขอม
  - อารยธรรมอินเดีย
  - อารยธรรมขอม
- 7) หลักฐานใด **ไม่ใช่** หลักฐานที่แสดงถึงอิทธิพลของศาสนาพราหมณ์ – ฮินดู
- เทวรูปพระนารายณ์
  - พระอิศวร
  - ปราสาทหินต่าง ๆ
  - พระพุทธรูปปางลีลา
- 8) อิทธิพลที่สำคัญของอาณาจักรโบราณที่มอบให้เป็นมรดกของสังคมไทยคือข้อใด
- รูปแบบทางการปกครอง
  - ประเพณีและวัฒนธรรม
  - พื้นที่อยู่อาศัยและใช้ทำกิน
  - การแต่งกายและเพลงพื้นบ้าน
- 9) ปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวกำหนดลักษณะของการสถาปนาอาณาจักรไทยคืออะไร
- สภาพทางภูมิศาสตร์
  - ลักษณะทางเศรษฐกิจ
  - ความเจริญก้าวหน้าทางวัฒนธรรม
  - ความเข้มแข็งของกษัตริย์
- 10) การก่อตัวเป็นชุมชนและมีวิวัฒนาการจนกลายเป็นเมืองสุโขทัย เกิดจากปัจจัยใด
- ชุมชนเดิมสลายตัว
  - จำนวนทรัพยากรธรรมชาติ
  - จำนวนผู้คนและแรงงาน
  - การตั้งหลักแหล่งตามลุ่มแม่น้ำ

- 11) อาณาจักรสุโขทัยมีความเจริญรุ่งเรืองอย่างรวดเร็ว เพราะมีปัจจัยเกื้อหนุนหลายประการ ยกเว้นข้อใด
- ผู้นำมีความสามารถ
  - ที่ตั้งเหมาะสมเป็นศูนย์กลางการค้า
  - มีระบบชลประทานที่ดีช่วยในการเพาะปลูก
  - มีอาณาจักรขอมและอาณาจักรมอญให้การสนับสนุน
- 12) ข้อใดคือจุดประสงค์สำคัญในการปฏิรูปประเทศ
- เพื่อให้ได้รับการยอมรับจากชาติตะวันตก
  - เพื่อสร้างความมั่นคงและพัฒนาทางเศรษฐกิจ
  - เพื่อสร้างความมั่นคงและจัดระเบียบการบริหาร
  - เพื่อพัฒนาทางเศรษฐกิจและความสะดวกสบาย
- 13) การปฏิรูปการปกครอง มีจุดประสงค์ในเรื่องใด
- ลดค่าใช้จ่ายของรัฐ
  - การรวมอำนาจไว้ที่ศูนย์กลาง
  - กระจายอำนาจการปกครอง
  - ป้องกันการรุกรานของต่างชาติ
- 14) วัตถุประสงค์ที่สำคัญของการเลิกทาสในรัชกาลที่ 5 คือข้อใด
- เพื่อพัฒนาคนในระดับพื้นฐานอย่างจริงจัง
  - เพื่อปลดปล่อยให้ประชาชนเป็นไท
  - เพื่อให้ราษฎรทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน
  - เพื่อปรับปรุงระบบการเมืองการปกครอง
- 15) สาเหตุที่นำไปสู่การยกเลิกระบบไพร่ คือข้อใด
- ขัดขวางการปฏิรูปประเทศ
  - เกิดความไม่เป็นธรรมในสังคม
  - ไพร่ไม่มีงานทำเพราะสังกัดมูลนาย
  - ไพร่หลบหนีไปเป็นคนในบังคับต่างชาติ
- 16) ข้อใดคือประโยชน์สำคัญที่สุดที่ได้รับการเสด็จประพาสต้น
- ประหยัดรายจ่าย
  - ทราบความเป็นอยู่ของราษฎร
  - ได้พูดคุยอย่างใกล้ชิดกับราษฎร
  - ทราบการทำงานของข้าราชการท้องถิ่น

- 17) ข้อใดคือสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475
- ประชาชนส่วนหนึ่งได้รับการศึกษาและแนวคิดด้านการปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามตะวันตก
  - ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำของไทย
  - ได้รับอิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงการปกครองของประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย
  - ถูกทุกข้อ
- 18) กลุ่มใดที่มีบทบาทสำคัญทางเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475
- คณะนักเรียนเตรียมทหาร
  - คณะสภานายก
  - คณะราษฎร
  - คณะนายกรัฐมนตรีนคร
- 19) ข้อใดคือผลจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองที่ส่งผลมาจนถึงปัจจุบัน
- ทหารมีบทบาทสำคัญต่อการปกครองของไทย
  - พระมหากษัตริย์ไม่มีพระราชอำนาจในการปกครอง
  - ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารประเทศ
  - ผู้ที่จบการศึกษาจากต่างประเทศมีบทบาทสำคัญต่อการปกครอง
- 20) ภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พระมหากษัตริย์มีความสำคัญต่อประเทศอย่างไร
- เป็นผู้ให้คำปรึกษาและแนะนำการทำงานให้แก่รัฐบาล
  - เป็นผู้แต่งตั้งและถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
  - เป็นตัวแทนของชาติในการเจริญสัมพันธไมตรีกับต่างชาติ
  - เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชาติและเป็นสถาบันอันศักดิ์สิทธิ์ควรแก่การเคารพ
- 21) นับตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ผู้หญิงไทยส่วนใหญ่ต้องทำงานหนักมากกว่าผู้ชาย
- เพราะเหตุใด
- ผู้ชายถูกเกณฑ์ไปใช้แรงงาน
  - ผู้ชายมีค่านิยมรักความสบาย
  - ผู้หญิงมีจำนวนมากกว่าผู้ชาย
  - ผู้หญิงมีฐานะเป็นไพร่และทาส

- 22) สาเหตุที่ทำให้บทบาทของสตรีไทย ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 เป็นต้นมา เริ่มเปลี่ยนแปลงไปคือข้อใด
- สตรีได้รับการศึกษามากขึ้น
  - สตรีมีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจมากขึ้น
  - สตรีออกไปทำงานนอกบ้านมากขึ้น
  - สตรีมีสิทธิได้ออกเสียงเลือกตั้ง
- 23) การแต่งตั้งพระบรมราชินีนาถในรัชกาลที่ 5 และรัชกาลที่ 9 เป็นผู้สำเร็จราชการ สะท้อนให้เห็นถึงเรื่องใด
- ผู้ชายควรไว้วางใจภรรยาของตน
  - พระมหากษัตริย์ไม่ไว้วางใจบุคคลอื่น
  - ผู้หญิงควรช่วยเหลืองานของสามีให้มาก
  - สตรีมีความสามารถในการปกครองบ้านเมือง
- 24) ในปัจจุบัน สตรีมีบทบาททางด้านเศรษฐกิจของครอบครัวหรือไม่ เพราะเหตุใด
- มี เพราะ สตรีในสมัยรัตนโกสินทร์ เริ่มที่จะออกไปทำงานนอกบ้านเพื่อหารายได้มาช่วยเหลือครอบครัวและ
    - ต้องทำงานในบ้านเพื่อดูแลทุกข์สุขของคนในครอบครัว
  - มี เพราะ สตรีต้องทำงานนอกบ้าน และนำเงินที่ได้จากการทำงานมาให้สามีดูแลครอบครัว
  - ไม่มี เพราะ สตรีไม่ได้มีหน้าที่ในการดูแลระบบเศรษฐกิจ
  - ไม่มี เพราะ สตรีในปัจจุบันไม่ได้ทำงานนอกบ้าน คอยดูแลแ่รงานในบ้าน ส่วนเรื่องเงินในครอบครัวสามีมี..หน้าที่ดูแลฝ่ายเดียว
- 25) ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ใครคือผู้มีอำนาจสูงสุด
- พระมหากษัตริย์
  - ประชาชน
  - รัฐบาล
  - รัฐสภา
- 26) เพราะเหตุใดบทบาทของพระมหากษัตริย์ในการป้องกันประเทศจึงมีความสำคัญมากที่สุด
- หากประเทศชาติสิ้น คนไทยก็ไร้ถิ่นอาศัย
  - หากประเทศชาติสิ้น คนไทยก็จะสิ้นกำลังใจ
  - หากประเทศชาติสิ้น ก็สิ้นพระมหากษัตริย์
  - หากประเทศชาติสิ้น ก็สิ้นความเจริญทุกด้าน

- 27) สาเหตุใดที่ทำให้คนไทยมีความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์
- พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของชาติ
  - คนไทยได้รับการปลูกฝังให้จงรักภักดี
  - พระมหากษัตริย์ทรงทำคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติและประชาชน
  - พระมหากษัตริย์เปรียบเสมือนพ่อของประชาชนทั่วประเทศ
- 28) เพราะเหตุใด ภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 ประเทศไทยจึงจัดการปกครองที่คล้ายกับอังกฤษ
- มีสถาบันพระมหากษัตริย์เช่นเดียวกัน
  - รัฐบาลอังกฤษมีเอกภาพและเสถียรภาพสูง
  - ระบบขุนนางของอังกฤษกับไทยมีลักษณะใกล้เคียงกัน
  - กลุ่มผู้นำในการเปลี่ยนแปลงการปกครองสำเร็จการศึกษาจากอังกฤษ
- 29) อิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทางด้านภูมิปัญญา ที่พบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน มีอะไรบ้าง
- เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องมือสื่อสาร คอมพิวเตอร์
  - การปลูกฝ้าย การฆ่าตัด
  - การใช้ชีวิต การทำงาน
  - นวัตกรรมการศึกษา
- 30) เมื่อชาวตะวันตกเข้ามาในประเทศไทย ก่อให้เกิดการพัฒนาด้านการศึกษาของไทยที่สำคัญอย่างไร
- สถานศึกษาในระดับอุดมศึกษาจะต้องจัดการศึกษาที่เท่าเทียมกัน
  - ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาเท่าเทียมกัน
  - เด็กไทยทุกคนต้องจบการศึกษาระดับชั้นอุดมศึกษา
  - เด็กไทยทุกคนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อ	ตอบ	ข้อ	ตอบ	ข้อ	ตอบ	ข้อ	ตอบ	ข้อ	ตอบ	ข้อ	ตอบ
1	ข	6	ค	11	ง	16	ข	21	ก	26	ค
2	ง	7	ก	12	ค	17	ง	22	ก	27	ค
3	ค	8	ข	13	ข	18	ค	23	ง	28	ก
4	ข	9	ก	14	ข	19	ค	24	ก	29	ก
5	ก	10	ก	15	ก	20	ง	25	ข	30	ข

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง 1. แบบทดสอบชุดนี้เป็นแบบอัตนัย ซึ่งประกอบด้วยสถานการณ์และคำถามให้เขียน ตอบ
ในหนึ่งสถานการณ์จะประกอบ 4 คำถาม ต้องตอบให้ครบทุกข้อ

สถานการณ์ที่ 1

นายพีรพัฒน์ และนายอวิรุทธ์เป็นเพื่อนสนิทกัน ทั้งสองเรียนอยู่ห้องเดียวกันและไปไหนมาไหน
ด้วยกันเสมอ พีรพัฒน์เป็นเด็กที่รักในการแต่งรถมอเตอร์ไซด์ ซึ่งรถมอเตอร์ไซด์ถูกทำให้ขับได้เร็วสุด
ถึง 180 กม./ชม. และเขายังชอบออกไปขับรถกับเพื่อนในยามวิกาล ทำให้นายอวิรุทธ์รู้สึกไม่สบายทุก
ครั้งที่ได้ยิน เพราะผู้ปกครองของพีรพัฒน์ได้ติดต่อมาหาอวิรุทธ์ทุกครั้งที่พีรพัฒน์ออกไปนอกบ้าน

1. ปัญหาของพีรพัฒน์ คืออะไร

.....

.....

.....

.....

2. สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นกับพีรพัฒน์ คืออะไร

.....

.....

.....

.....

3. หากนักเรียนเป็นพีรพัฒน์ นักเรียนจะมีวิธีแก้ไขปัญหายังไง

.....

.....

.....

.....

4. หากนักเรียนแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม จะเกิดผลอย่างไร

.....

.....

.....

.....

สถานการณ์ที่ 2

คันธรส พึงจบการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนมัธยมชื่อดังแห่งหนึ่ง เธอสอบเอนทรานซ์เข้ามหาวิทยาลัยได้หลายแห่ง ทำให้พ่อแม่ของเธอภาคภูมิใจไม่น้อย ด้วยความดีใจแม่ของเธอจึงหลุดปากว่า หากสอบติดคณะแพทยศาสตร์ ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ จะออกรถ BMW สีรุ่นใหม่ให้เป็นรางวัล คันธรสได้ยินดังนั้น ก็ไม่ได้สนใจอะไร เพราะเธอไม่ได้อยากเรียนหมอ เธออยากเป็นดีไซน์เนอร์ตามความฝันของเธอ แต่ติดอยู่ที่ว่า เธอก็มีความหวังว่าจะได้ขับรถยนต์คันหรูเช่นนั้นเหมือนกัน... เมื่อถึงวันประกาศผล คันธรสสอบติดคณะแพทยศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เธอได้รถยนต์ตามสัญญาที่แม่ให้ไว้ ...เวลา 1 ปีต่อมา คันธรสเรียนหมอไม่ไหว และได้ทำการเอนทรานซ์ใหม่เพื่อเข้าคณะที่เธอใฝ่ฝันไว้ในตอนแรก

1. ปัญหาของคันธรส คืออะไร

.....

.....

.....

.....

2. สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นกับคันธรส คืออะไร

.....

.....

.....

.....

3. วิธีแก้ไขปัญหาของสถานการณ์นี้คืออะไร

.....

.....

.....

.....

4. ผลที่เกิดจากการแก้ไขปัญหานี้คืออะไร

.....

.....

.....

.....

สถานการณ์ที่ 3

ธนาพรป่วยเป็นโรคไข้เลือดออก ได้เข้ารับการรักษาตัวที่โรงพยาบาลเป็นเวลานาน จึงเรียนไม่ทันเพื่อนๆในหลายวิชา เธอพยายามใช้เวลาหลังเลิกเรียนทำงานส่งคุณครูย้อนหลัง และอ่านหนังสือให้มากขึ้นจนดี แต่ก็ยังไม่ค่อยเข้าใจในบทเรียนอยู่ดี ซึ่งเรื่องราวเหล่านี้สร้างความหนักใจให้เธออย่างมาก เพราะอีกสองอาทิตย์ก็จะเป็นการสอบปลายภาคแล้ว

1. ปัญหาของธนาพร คืออะไร

.....

.....

.....

.....

2. สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น คืออะไร

.....

.....

.....

.....

3. หากนักเรียนเป็นธนาพร จะมีวิธีแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

4. หากแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม จะเกิดผลอย่างไรกับธนาพร

.....

.....

.....

.....

สถานการณ์ที่ 4

เด็กชายวีรชัยและเพื่อนๆ มีโอกาสได้ไปทัศนศึกษาชมวิถีชีวิตชาวดอยแห่งหนึ่ง ในระหว่างการเดินทางขึ้นบนหมู่บ้านชาวดอยเจอทางแยกที่สามารถเข้าหมู่บ้านได้ทั้ง 2 ฝั่ง เด็กชายวีรชัยและเพื่อนๆ ไม่ทราบแน่ชัดว่า ทางเข้าหมู่บ้านทางใดที่จะไปถึงหมู่บ้านได้โดยที่ทุกคนปลอดภัย แต่ทางทั้งสองฝั่ง มีการปลูกต้นไม้ที่เป็นสัญลักษณ์ของหมู่บ้านไว้ ซึ่งผู้นำทางได้บอกไว้ตั้งแต่ข้างต้นก่อนเดินทางว่าคือต้นอะไรและลักษณะอย่างไร (ผู้นำทางได้มีภารกิจด่วนในการตามหาคนหาย จึงต้องออกไปก่อน) แต่ทุกคนกลับจำชื่อต้นไม้ไม่ได้ เพราะเป็นชื่อที่ไม่เคยได้ยิน

1. ปัญหาของเด็กชายวีรชัยและเพื่อนๆ คืออะไร

.....

.....

.....

.....

2. สาเหตุของปัญหาเกิดจากอะไร

.....

.....

.....

.....

3. หากนักเรียนเจอปัญหาเดียวกันกับเด็กชายวีรชัยและเพื่อนๆ จะมีวิธีแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

4. หากแก้ไขปัญหานี้ได้อย่างเหมาะสม จะเกิดผลอย่างไร

.....

.....

.....

.....

สถานการณ์ที่ 5

สุกัญดาได้เข้าทำงานที่บริษัทแห่งที่ผู้คนต่างก็รู้ดีว่า เป็นบริษัทที่มีการแข่งขันสูงเพื่อแย่งชิงตำแหน่งที่มีฐานเงินเดือนที่สูง และสวัสดิการมั่นคง สุกัญดาเข้าไปทำงานแรกๆทุกอย่างดีไปหมด เพราะว่าเป็นเด็กใหม่ ทุกคนต่างเอนดูและสอนงานให้ประจำ พอวันวันเข้าสุกัญดาถึงจะเข้าใจ คอยทำงานผิดพลาด ไม่ตรวจงานให้เรียบร้อย และส่งงานไปเจ้านายก็ว่ากล่าวตักเตือนอยู่บ่อยครั้ง ... อีกสองเดือนจะสิ้นปี ทางบริษัทมาแจ้งว่าพนักงานทุกคนจะต้องมีการสอบวัดมาตรฐานเพื่อ ประสิทธิภาพในการทำงาน ถ้าหากใครมีคะแนนต่ำกว่ามาตรฐาน จะถูกพิจารณาลดเงินเดือน สุกัญดาได้ฟังดังนั้นก็กังวลใจ เพราะช่วงนี้ต้องเร่งส่งเงินไปให้ที่บ้าน และตัวเองก็ต้องใช้เงินเพื่อหาที่อยู่ใหม่

1. ปัญหาของสุกัญดา คืออะไร

.....

.....

.....

2. สาเหตุของปัญหาเกิดจากอะไร

.....

.....

.....

3. หากนักเรียนเป็นสุกัญดา จะมีวิธีแก้ไขปัญหานี้อย่างไร

.....

.....

.....

4. หากแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม จะเกิดผลอย่างไร

.....

.....

.....

เกณฑ์การประเมินความสามารถในการคิดแก้ปัญหา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

รายการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	2 คะแนน	1 คะแนน	0 คะแนน
การระบุปัญหา	ระบุปัญหาได้ถูกต้องครบถ้วน	ระบุปัญหาได้ถูกต้องบางส่วน	ระบุปัญหาไม่ถูกต้อง
การวิเคราะห์ปัญหา	วิเคราะห์ปัญหาได้ถูกต้องครบถ้วน	วิเคราะห์ปัญหาได้ถูกต้องบางส่วน	วิเคราะห์ปัญหาไม่ถูกต้อง
การกำหนดวิธีการแก้ปัญหา	กำหนดวิธีการแก้ปัญหาได้ถูกต้องครบถ้วน	กำหนดวิธีการแก้ปัญหาได้ถูกต้องบางส่วน	กำหนดวิธีการแก้ปัญหาไม่ถูกต้อง
การตรวจสอบผลลัพธ์	ตรวจสอบผลลัพธ์ได้ถูกต้อง ครบถ้วน	ตรวจสอบผลลัพธ์ได้ถูกต้องบางส่วน	ตรวจสอบผลลัพธ์ไม่ถูกต้อง

เฉลยแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

สถานการณ์ที่ 1.

1. ตอบ พี่พัฒน์มีปัญหาเกี่ยวกับทางครอบครัว อยู่บ้านแล้วไม่สบายใจ
2. ตอบ ไม่มีการสื่อสารระหว่างบุคคลในครอบครัว ทำให้พี่พัฒน์ต้องหาทางออกอื่น ๆ เพื่อให้สบายใจ
3. ตอบ หางานอดิเรกทำ หรือตั้งใจเรียนหนังสือให้มากขึ้น ไม่ทำให้พ่อแม่ไม่สบายใจ
4. ตอบ พ่อแม่ไว้วางใจ เพื่อนๆสบายใจ ไม่เสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ และยังประหยัดเงินได้มากขึ้น อีกด้วย

สถานการณ์ที่ 2

1. ตอบ ต้องการในสิ่งของที่เกินตัว โดยไม่รู้ศักยภาพของตนเอง ว่าสามารถเรียนแพทย์ได้หรือไม่
2. ตอบ ไม่ชัดเจนในความรู้สึกของตนเอง อยากได้ในสิ่งของมากเกินไป
3. ตอบ ทำการเอนทรานซ์เข้าคณะที่ตนเองชอบ และคิดว่าเรียนไหว ขอโทษแม่ที่เรียนแพทย์ไม่ไหว ต่อไปจะตั้งใจเรียนในคณะที่ตนเองชอบให้มากที่สุด
4. ตอบ เรียนจบในคณะที่ตนเองชอบ และมีงานทำให้พ่อแม่ภาคภูมิใจ

สถานการณ์ที่ 3

1. ตอบ ธนาพรเรียนไม่ทันเพื่อน ไม่เข้าใจบทเรียน ส่งงานไม่ทันตามที่ครูกำหนด
2. ตอบ ธนาพรป่วยเป็นไข้เลือดออก ทำให้ต้องหยุดเรียนเป็นเวลานาน
3. ตอบ เข้าพบครูเพื่อตามงานแต่ละวิชา ถามครูในเรื่องที่ไม่เข้าใจโดยตรง และสอบถามกับเพื่อนๆ ที่ตั้งใจเรียน
4. ตอบ ธนาพรจะเรียนทันเพื่อน และส่งงานครบ ส่งผลให้เธอไม่กังวลใจเกี่ยวกับการสอบปลายภาค

สถานการณ์ที่ 4

1. ตอบ เด็กชายวีรชัยและเพื่อนๆ จำชื่อต้นไม้และสัญลักษณ์ทางเข้าหมู่บ้านไม่ได้
2. ตอบ เด็กชายวีรชัยและเพื่อนๆ ไม่ตั้งใจฟัง มัวแต่เล่นกัน เมื่อผู้นำทางชี้แจงรายละเอียดก่อนเดินทาง
3. ตอบ ช่วยกันคิดว่าผู้นำทางชี้แจงเรื่องอะไรบ้าง ค่อยๆ ไล่ไปที่ละเรื่อง อาจมีเพื่อน ๆ คนใดจำรายละเอียดที่ต่างกันได้บ้าง หรือแยกกันออกเป็นสองกลุ่มเพื่อเดินทางไปคนละหมู่บ้าน กลุ่มใดไปถูกก็แจ้งผู้ใหญ่ให้ไปตามอีกฝ่าย
4. ตอบ วีรชัยและเพื่อน ๆ จะถึงหมู่บ้านอย่างปลอดภัย และได้จำไว้เป็นอุทราหว่าควรตั้งใจฟังผู้ใหญ่ เมื่อมีเหตุการณ์สำคัญๆ

สถานการณ์ที่ 5

1. ตอบ สุกัญดากังวลใจเกี่ยวกับการสอบวัดมาตรฐานการทำงาน กังวลใจว่าตัวเองจะถูกลดขึ้นเงินเดือน
2. ตอบ สุกัญดาไม่ตั้งใจทำงาน ไม่สนใจพัฒนาตัวเองในด้านการทำงาน ไม่เคยคิดจะเรียนรู้เกี่ยวกับงาน เนื่องจากมีคนสอนให้ประจำ
3. ตอบ ตั้งใจเรียนรู้เมื่อมีคนมาสอนงาน พัฒนาตัวเองอยู่เสมอในด้านที่ดี ต้องทำงานรอบคอบมากขึ้นกว่าเดิม
4. ตอบ สุกัญดาจะไม่กังวลใจเมื่อมีการทดสอบใด ๆ คุณภาพของการทำงานจะดีขึ้น อาจถูกเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งเมื่อมีประสิทธิภาพงานที่ดี

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน
เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความพึงพอใจดังนี้

5 = มากที่สุด . 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	ฉันชอบเนื้อหาวิชาที่เรียน					
2	ฉันพอใจที่จะศึกษา เรียนรู้เนื้อหาที่เรียน					
3	ฉันชอบเนื้อหาวิชาที่เรียนเพราะมีความน่าสนใจ					
4	ฉันพอใจที่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้อง เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา					
5	ฉันพอใจที่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ทำงานเป็นกลุ่ม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
6	ฉันพอใจที่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิด และตัดสินใจ					
7	ฉันชอบที่สื่อการสอนทันสมัย เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา					
8	ฉันพอใจที่ใบกิจกรรม มีความเหมาะสม ชัดเจน เข้าใจง่าย ไม่ยากเกินไป					
9	ฉันพอใจที่ใบความรู้ มีความเหมาะสม ชัดเจน เข้าใจง่าย					
10	ฉันพอใจที่ได้ทราบเกณฑ์การประเมินล่วงหน้า					
11	ฉันพอใจที่ครูประเมินผลการเรียนรู้อย่างยุติธรรม					
12	ฉันชอบที่ได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้					
13	ฉันพอใจที่ได้รับความรู้ และได้แบ่งปันความรู้					
14	ฉันมีความสุขกับการเรียนวิชานี้					
15	ฉันพอใจที่สามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือนะ

ภาคผนวก ข

เครื่องมือประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน
เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง ข้อความที่เสนอต่อไปนี้เป็นเกณฑ์พื้นฐานในการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นลงในแบบประเมิน และหากท่านมีข้อเสนอแนะ กรุณาระบุรายละเอียดให้เป็นแนวทางในการปรับปรุงต่อไป โดยกำหนดให้ความหมายเกณฑ์ประเมินดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
ระดับ 3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1. หน่วยการเรียนรู้มีองค์ประกอบครบถ้วน เหมาะสม และมีรายละเอียดที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน						
2. การเขียนสาระที่สำคัญในแผน กระชับ ครอบคลุมตามเป้าหมาย						
3. จุดประสงค์การเรียนรู้มีความชัดเจนถูกต้องครอบคลุมเนื้อหาสาระ						
4. เนื้อหา/กิจกรรมการสอนเหมาะสมกับจำนวนเวลาที่กำหนด						
5. เนื้อหาสาระในแผนถูกต้องตามหลักวิชาการ						
6. กิจกรรมการเรียนรู้หลากหลาย / เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง						
7. กิจกรรมการสอนตามแผนเน้นกระบวนการคิด						
8. มีการใช้สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยและเนื้อหาสาระ						
9. มีรูปแบบการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย						
10. มีการวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)

แบบประเมินความสอดคล้องของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทาง
ประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาความสอดคล้องของแบบประเมินแต่ละข้อกับจุดประสงค์การประเมิน แล้วทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่า แบบประเมินข้อนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์การประเมิน
 0 เมื่อไม่แน่ใจว่า แบบประเมินข้อนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์การประเมิน
 -1 เมื่อแน่ใจว่า แบบประเมินข้อนั้นไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การประเมิน

หัวข้อเนื้อหา/ จุดประสงค์การ เรียนรู้	ข้อสอบ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
1.สามารถสรุป แนวคิดเกี่ยวกับ ความเป็นมาของชน ชาติไทยได้ 2.สามารถบอก ความสำคัญของ แนวคิดเกี่ยวกับ ความเป็นมาของชน ชาติไทยได้	1) แนวคิดใดไม่ใช่แนวคิดเกี่ยวกับถิ่นเดิมของชนชาติไทย 1. ถิ่นเดิมของชนชาติไทยอยู่ในบริเวณตอนกลางของจีน 2. ถิ่นเดิมของชนชาติไทยอยู่ในแถบเทือกเขาเทียนชาน 3. ถิ่นเดิมของชนชาติไทยอยู่ในคาบสมุทรสลาญและ หมู่เกาะอินโดนีเซีย 4. ถิ่นเดิมของชนชาติไทยอยู่ประเทศไทยในปัจจุบัน				
	2) ข้อใดเป็นแนวคิดเรื่องถิ่นกำเนิดของชนชาติไทยที่ นักประวัติศาสตร์ไทยในปัจจุบัน ไม่ยอมรับ 1. อยู่บริเวณเทือกเขาอัลไต 2. อยู่บริเวณตอนใต้ของจีน 3. อยู่บริเวณประเทศไทยปัจจุบัน 4. อยู่ทางตอนใต้ของประเทศไทย				
	3) หลักฐานประเภทใดสนับสนุนแนวคิดที่ว่ากลุ่มชนชาติไทยอยู่ บริเวณตอนใต้ของจีน 1. หลักฐานทางโบราณคดี 2. หลักฐานทางภาษาศาสตร์ 3. หลักฐานด้านมานุษยวิทยา 4. ถูกทั้งข้อ 2 และข้อ 3				
	4) ข้อมูลใดเป็นพื้นฐานสำคัญของแนวคิดถิ่นเดิมของชนชาติไทย อยู่ทางตอนใต้ของจีน 1. ภาษา 2. กายวิภาค 3. กลุ่มเลือด 4. หลักฐานจีน				

หัวข้อเนื้อหา/ จุดประสงค์การ เรียนรู้	ข้อสอบ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
	5) แนวคิดเกี่ยวกับถิ่นเดิมของชนชาติไทย แนวคิดใดที่นักประวัติศาสตร์ยอมรับมากที่สุด 1. แนวคิดถิ่นเดิมของชนชาติไทยอยู่ประเทศไทยในปัจจุบัน 2. แนวคิดถิ่นเดิมของชนชาติไทยอยู่ในบริเวณตอนกลางของจีน 3. แนวคิดถิ่นเดิมของชนชาติไทยอยู่บริเวณตอนใต้ของจีน 4. แนวคิดถิ่นเดิมของชนชาติไทยอยู่ในคาบสมุทรมลายูและหมู่เกาะอินโดนีเซีย				
	6) เหตุใดการศึกษาเรื่องถิ่นกำเนิดของชนชาติไทยยังไม่มีข้อยุติ 1. เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นมานานมากแล้ว 2. ยังไม่มีหลักฐานใดยืนยันแน่ชัด 3. บริเวณที่เกิดขึ้นอยู่ห่างจากประเทศไทย 4. หลักฐานที่ใช้ประกอบการค้นคว้ามีน้อยมาก				
	7) เพราะเหตุใดเราจึงต้องศึกษาเรื่องถิ่นกำเนิดของชนชาติไทย 1. รู้จักการป้องกันดินแดนดั้งเดิม 2. รู้จักการศึกษาด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ 3. รู้และเข้าใจรากเหง้าของถิ่นกำเนิดมากยิ่งขึ้น 4. รู้จักการใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์				
3.สามารถอธิบายอิทธิพลของอาณาจักรโบราณในดินแดนไทยที่มีต่อสังคมไทยได้	8) บริเวณที่เป็นดินแดนไทยปัจจุบัน เมื่อครั้งอดีตรู้จักกันในนามว่าอะไร 1. แชงกลีลา 2. สุวรรณภูมิ 3. หมู่เกาะเครื่องเทศ 4. คติดั้งเดิม				
	9) การที่พระมหากษัตริย์ไทยทรงมีฐานะเป็นสมมติเทพ เป็นคติความเชื่อใด 1. พราหมณ์ – ฮินดู 2. พุทธศาสนาแบบเถรวาท 3. พุทธศาสนาแบบมหายาน 4. คติดั้งเดิม				
	10) ธรรมจักรและกวางมอช เป็นโบราณวัตถุในยุคใด 1. พุณัน 2. ละโว้ 3. ศรีวิชัย 4. ทวารวดี				

หัวข้อเนื้อหา/ จุดประสงค์การ เรียนรู้	ข้อสอบ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
	11) อาณาจักรโบราณในดินแดนประเทศไทยมีอิทธิพลต่อ สังคมไทยในเรื่องใดมากที่สุด 1. ศาสนา 2. ศิลปกรรม 3. เศรษฐกิจ 4. การปกครอง				
	12) อาณาจักรโบราณในดินแดนสุวรรณภูมิได้รับอิทธิพลจากอารย ธรรมใดมากที่สุด 1. อารยธรรมจีน 2. อารยธรรมขอม 3. อารยธรรมอินเดีย 4. อารยธรรมขอม				
	13) หลักฐานใด ไม่ใช่ หลักฐานที่แสดงถึงอิทธิพลของศาสนา พราหมณ์ – ฮินดู 1. เทวรูปพระนารายณ์ 2. พระอิศวร 3. ปราสาทหินต่างๆ 4. พระพุทธรูปปางลีลา				
	14) อิทธิพลที่สำคัญของอาณาจักรโบราณที่มอบให้เป็นมรดกของ สังคมไทยคืออะไร 1. รูปแบบทางการปกครอง 2. ประเพณีและวัฒนธรรม 3. พื้นที่อยู่อาศัยและใช้ทำกิน 4. การแต่งกายและเพลงพื้นบ้าน				
4.สามารถวิเคราะห์ ปัจจัยที่มีผลต่อการ สถาปนาอาณาจักร ไทยในช่วงเวลา ต่าง ๆ	15) ปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวกำหนดลักษณะของการสถาปนา อาณาจักรไทยคืออะไร 1. สภาพทางภูมิศาสตร์ 2. ลักษณะทางเศรษฐกิจ 3. ความเจริญก้าวหน้าทางวัฒนธรรม 4. ความเข้มแข็งของกษัตริย์				

หัวข้อเนื้อหา/ จุดประสงค์การ เรียนรู้	ข้อสอบ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
	<p>16) ปัจจัยที่มีผลต่อการสถาปนาแต่ละอาณาจักรของไทย มีลักษณะที่คล้ายกันในเรื่องใด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เมืองที่ถูกสถาปนาเป็นราชธานีส่วนใหญ่ตั้งอยู่ใกล้แม่น้ำ 2. เมืองที่ถูกสถาปนาเป็นราชธานี ส่วนใหญ่เป็นเมืองที่มีความเจริญสูงกว่าเมืองอื่น 3. เมืองที่ถูกสถาปนาเป็นราชธานี ส่วนใหญ่เป็นเมืองที่เศรษฐกิจดีกว่าเมืองอื่น 4. เมืองที่ถูกสถาปนาเป็นราชธานี ส่วนใหญ่เป็นเมืองที่มีการปกครองที่ดีกว่าเมืองอื่น 				
	<p>17) การก่อตัวเป็นชุมชนและมีวิวัฒนาการจนกลายเป็นเมืองสุโขทัย เกิดจากปัจจัยใด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ชุมชนเดิมสลายตัว 2. จำนวนทรัพยากรธรรมชาติ 3. จำนวนผู้คนและแรงงาน 4. การตั้งหลักแหล่งตามลุ่มแม่น้ำ 				
	<p>18) อาณาจักรสุโขทัยมีความเจริญรุ่งเรืองอย่างรวดเร็ว เพราะมีปัจจัยเกื้อหนุนหลายประการ ยกเว้น ข้อใด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้นำมีความสามารถ 2. ที่ตั้งเหมาะสมเป็นศูนย์กลางการค้า 3. มีระบบชลประทานที่ดีช่วยในการเพาะปลูก 4. มีอาณาจักรขอมและอาณาจักรมอญให้การสนับสนุน 				
	<p>19) ปัจจัยทางการเมืองในการสถาปนากรุงธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์เหมือนกันอย่างไร</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สร้างเมืองหลวงที่มีแม่น้ำผ่ากลาง 2. การทำสงครามกอบกู้อิสรภาพจากพม่า 3. มีไพร่พลจำนวนมากทำให้สร้างเมืองได้รวดเร็ว 4. เกิดปัญหาทางการเมืองภายในและความวุ่นวายขึ้นในอาณาจักรก่อน 				
5.สามารถระบุสาเหตุของการปฏิรูปการปกครองสมัยรัชกาลที่ 5 ได้	<p>20) ข้อใดคือจุดประสงค์สำคัญในการปฏิรูปประเทศ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ได้รับการยอมรับจากชาติตะวันตก 2. เพื่อสร้างความมั่นคงและพัฒนาทางเศรษฐกิจ 3. เพื่อสร้างความมั่นคงและจัดระเบียบการบริหาร 4. เพื่อพัฒนาทางเศรษฐกิจและความสะอาดสบาย 				

หัวข้อเนื้อหา/ จุดประสงค์การเรียนรู้	ข้อสอบ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
6.สามารถวิเคราะห์การปฏิรูปการปกครองในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้ 7.สามารถยกตัวอย่างผลของการปฏิรูปในรัชกาลที่ 5 ที่มีผลต่อสังคมไทยในปัจจุบันได้	21) การปฏิรูปการปกครอง มีจุดประสงค์สำคัญในเรื่องใด 1. ลดค่าใช้จ่ายของรัฐ 2. การรวมอำนาจไว้ที่ศูนย์กลาง 3. กระจายอำนาจการปกครอง 4. ป้องกันการรุกรานของต่างชาติ				
	22) ในระยะแรกของการปฏิรูปการปกครองไทยยังขาดกำลังคนและขาดความรู้ในด้านการจัดระเบียบงาน รัชกาลที่ 5 ทรงทำประการใด 1. ส่งนักเรียนทุนไปศึกษาต่างประเทศ 2. ส่งข้าราชการไปดูงานต่างประเทศ 3. ปรับปรุงยกเลิกหน่วยงานเก่าๆ 4. จ้างชาวยุโรปเข้ารับราชการตามกระทรวงต่างๆ				
	23) วัตถุประสงค์ที่สำคัญของการเลิกทาสในรัชกาลที่ 5 คืออะไร 1. เพื่อพัฒนาคนในระดับพื้นฐานอย่างจริงจัง 2. เพื่อปลดปล่อยให้ประชาชนเป็นไท 3. เพื่อให้ราษฎรทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน 4. เพื่อปรับปรุงระบบการเมืองการปกครอง				
	24) ข้อใดคือวิธีการเลิกทาสของไทย 1. ให้ทาสรับราชการทหารแทน 2. ให้ทาสทำงานใช้หนี้ไปจนหมดค่าตัว 3. ประกาศเลิกทาสพร้อมกันทั่วราชอาณาจักร 4. ให้ลูกทาสมีค่าตัวลดลงไปเรื่อยๆ ตามพระราชบัญญัติพิทักษ์อายุลูกทาสลูกไท พ.ศ. 2417				
	25) รัชกาลที่ 5 ทรงใช้เวลาเลิกทาสประมาณกี่ปี จึงเลิกทาสได้หมดสิ้น 1. 25 ปี 2. 30 ปี 3. 35 ปี 4. 40 ปี				
	26) สาเหตุสำคัญที่นำไปสู่การยกเลิกระบบไพร่ คือข้อใด 1. ขัดขวางการปฏิรูปประเทศ 2. เกิดความไม่เป็นธรรมในสังคม 3. ไพร่ไม่มีงานทำเพราะสังกัดมูลนาย 4. ไพร่หลบหนีไปเป็นคนในบังคับต่างชาติ				

หัวข้อเนื้อหา/ จุดประสงค์การเรียนรู้	ข้อสอบ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
	27) ข้อใดคือประโยชน์สำคัญที่สุดที่ได้รับจากการเสด็จประพาสต้น 1. ประหยัดรายจ่าย 2. ทราบความเป็นอยู่ของราษฎร 3. ได้พูดคุยอย่างใกล้ชิดกับราษฎร 4. ทราบการทำงานของข้าราชการท้องถิ่น				
	28) พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีวัตถุประสงค์ใด ในการเสด็จประพาสต่างประเทศหลายครั้ง 1. เพื่อเจรจาขอแก้ไขสนธิสัญญาที่ไม่เป็นธรรม 2. ทรงเจริญสัมพันธไมตรีกับนานาประเทศ 3. ทรงเจรจาการเมืองกับต่างประเทศ 4. ทรงศึกษาดูงาน และนำความเจริญมาปรับปรุงประเทศ				
8.สามารถระบุสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ.2475 ได้	29) ข้อใดคือสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 1. ประชาชนส่วนหนึ่งได้รับการศึกษาและแนวคิดด้านการปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามตะวันตก 2. ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำของไทย 3. ได้รับอิทธิพลของการเปลี่ยนแปลงการปกครองของประเทศต่างๆในเอเชีย 4. ถูกทุกข้อ				
9.สามารถวิเคราะห์ผลของการเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ.2475 ได้	30) กลุ่มใดที่มีบทบาทสำคัญทางเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 1. คณะนักเรียนเตรียมทหาร 2. คณะสถานายก 3. คณะราษฎร 4. คณะนายกรัชมุนตรี				
	31) คณะราษฎร คือกลุ่มบุคคลใด 1. กลุ่มนักเรียนเตรียมทหารที่มีอุดมการณ์ 2. กลุ่มบุคคลที่ร่วมมือกันในการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย 3. กลุ่มคณะผู้ปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องการล้มล้างรัฐบาล 4. กลุ่มนักเรียน นักศึกษาที่มีอุดมการณ์				
	32) เหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงการปกครอง ตรงกับวันที่เท่าไร และตรงกับรัชกาลใด 1. 29 มิถุนายน 2475 รัชกาลที่ 7 2. 24 มิถุนายน 2475 รัชกาลที่ 7				

หัวข้อเนื้อหา/ จุดประสงค์การ เรียนรู้	ข้อสอบ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
	3. 29 ตุลาคม 2475 รัชกาลที่ 8 4. 25 ธันวาคม 2475 รัชกาลที่ 6				
	33) ข้อใดคือผลจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองที่ส่งผลมาจนถึง ปัจจุบัน 1.ทหารมีบทบาทสำคัญต่อการปกครองของไทย 2.พระมหากษัตริย์ไม่มีพระราชอำนาจในการปกครอง 3.ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารประเทศ 4.ผู้ที่จบการศึกษาจากต่างประเทศมีบทบาทสำคัญต่อการ ปกครอง				
	34) จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ไทย นักเรียนคิดว่าบุคคลกลุ่ม ใด เป็นผู้มีความคิดริเริ่มเรื่องการปกครองโดยมีพระมหากษัตริย์ ภายใต้รัฐธรรมนูญ 1. พระมหากษัตริย์ 2. เจ้านายและขุนนาง 3. นายทหารชั้นสัญญาบัตร 4. ขนชั้นกลางและปัญญาชน				
	35) ภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พระมหากษัตริย์มี ความสำคัญต่อประเทศอย่างไร 1.เป็นผู้ให้คำปรึกษาและแนะนำการทำงานให้แก่รัฐบาล 2.เป็นผู้แต่งตั้งและถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง 3.เป็นตัวแทนของชาติในการเจริญสัมพันธไมตรีกับต่างชาติ 4.เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชาติและเป็นสถาบันอัน ศักดิ์สิทธิ์ควรแก่การเคารพ				
	36) ข้อใดกล่าวได้ถูกต้องเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 1.การเรียกร้องประชาธิปไตยและรัฐธรรมนูญของพลเมือง 2.ความร่วมมือของราษฎรส่วนใหญ่ทำให้เกิดเหตุการณ์ รุนแรง 3.การมีแนวคิดเรื่องสิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของ คณะราษฎร 4.ความพร้อมของประชาชนทั่วไปในการปกครองระบอบ ประชาธิปไตย				

หัวข้อเนื้อหา/ จุดประสงค์การ เรียนรู้	ข้อสอบ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
10.สามารถ วิเคราะห์บทบาท ของสตรีไทยใน สังคมไทยได้	37) นับตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ผู้หญิงไทย ส่วนใหญ่ต้องทำงานหนักมากกว่าผู้ชาย เพราะเหตุใด 1. ผู้ชายถูกเกณฑ์ไปใช้แรงงาน 2. ผู้ชายมีค่านิยมรักความสบาย 3. ผู้หญิงมีจำนวนมากกว่าผู้ชาย 4. ผู้หญิงมีฐานะเป็นไพร่และทาส				
	38) สาเหตุที่ทำให้บทบาทของสตรีไทย ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 เป็นต้นมา เริ่มเปลี่ยนแปลงไปคืออะไร 1. สตรีได้รับการศึกษามากขึ้น 2. สตรีมีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจมากขึ้น 3. สตรีออกไปทำงานนอกบ้านมากขึ้น 4. สตรีมีสิทธิได้ออกเสียงเลือกตั้ง				
	39) ข้อใดคือบทบาทสำคัญของท้าวเทพกษัตรี ท้าวศรีสุนทร และ ท้าวสุรนารี 1. ทำสงครามปกป้องบ้านเมือง 2. แต่งตำราการเรือนสำหรับสตรีไทย 3. นำคนไทยหลบหนีเข้าศึกษาที่ไทย 4. แต่งตำราสอนขนบธรรมเนียมของสตรีไทย				
	40) การแต่งตั้งพระบรมราชินีนาถในรัชกาลที่ 5 และรัชกาลที่ 9 เป็นผู้สำเร็จราชการ สะท้อนถึงเรื่องใด 1. ผู้ชายควรไว้วางใจภรรยาของตน 2. พระมหากษัตริย์ไม่ไว้วางใจบุคคลอื่น 3. ผู้หญิงควรช่วยเหลืองานของสามีให้มาก 4. สตรีมีความสามารถในการปกครองบ้านเมือง				
	41) ในปัจจุบัน สตรีมีบทบาททางด้านเศรษฐกิจของครอบครัว หรือไม่ เพราะเหตุใด 1. มี เพราะ สตรีในสมัยรัตนโกสินทร์ เริ่มที่จะออกไปทำงาน นอกบ้านเพื่อหารายได้มาช่วยเหลือครอบครัวและต้องทำงานใน บ้านเพื่อดูแลทุกข์สุขของคนในครอบครัว 2. มี เพราะ สตรีต้องทำงานนอกบ้าน และนำเงินที่ได้จากการ ทำงานมาให้สามีดูแลครอบครัว 3. ไม่มี เพราะ สตรีไม่ได้มีหน้าที่ในการดูแลระบบเศรษฐกิจ 4. ไม่มี เพราะ สตรีในปัจจุบันไม่ได้ทำงานนอกบ้าน คอยดูแล แ่่งงานในบ้าน ส่วนเรื่องเงินในครอบครัวสามีมีหน้าที่ดูแลฝ่าย เดียว				

หัวข้อเนื้อหา/ จุดประสงค์การ เรียนรู้	ข้อสอบ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
11.สามารถ วิเคราะห์ ความสำคัญของ สถาบัน พระมหากษัตริย์ใน การพัฒนาชาติไทย ได้	42) ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข ใครคือผู้มีอำนาจสูงสุด 1. พระมหากษัตริย์ 2. ประชาชน 3. รัฐบาล 4. รัฐสภา				
	43) การประกาศใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เกิดขึ้นใน สมัยรัชกาลใด 1. รัชกาลที่ 5 2. รัชกาลที่ 6 3. รัชกาลที่ 7 4. รัชกาลที่ 8				
	44) เพราะเหตุใดบทบาทของพระมหากษัตริย์ในการป้องกัน ประเทศจึงมีความสำคัญมากที่สุด 1. หากประเทศชาติสิ้น คนไทยก็ไร้ถิ่นอาศัย 2. หากประเทศชาติสิ้น คนไทยก็จะสิ้นกำลังใจ 3. หากประเทศชาติสิ้น ก็สิ้นพระมหากษัตริย์ 4. หากประเทศชาติสิ้น ก็สิ้นความเจริญทุกด้าน				
	45) บทบาทใดของพระมหากษัตริย์ที่มีความสำคัญต่อ พระพุทธศาสนาที่สุด 1. ทรงให้ความสำคัญกับการสังคายนาวาระไตรปิฎก 2. ทรงเป็นพุทธมามกะ ทำให้สถาบันพระมหากษัตริย์กับ สถาบันศาสนามีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน 3. ทรงพระราชทานที่ดินให้แก่วัด เพื่อให้พระพุทธศาสนามี แหล่งเผยแพร่ที่ทั่วถึง 4. ทรงตั้งวรรณกรรมทางศาสนา เพื่อแสดงถึงความยึดมั่นถือ มั่นในศาสนา				
	46) สาเหตุใดที่ทำให้คนไทยมีความจงรักภักดีต่อสถาบัน พระมหากษัตริย์ 1. พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของชาติ 2. คนไทยได้รับการปลูกฝังให้จงรักภักดี 3. พระมหากษัตริย์ทรงทำคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติ และคนไทย 4. พระมหากษัตริย์เปรียบเสมือนพ่อของประชาชนทั้งประเทศ				

หัวข้อเนื้อหา/ จุดประสงค์การ เรียนรู้	ข้อสอบ	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
12.สามารถระบุ อิทธิพลของ วัฒนธรรมตะวันตก และตะวันออกที่มี ต่อสังคมไทยได้	47) เทศกาลใด ที่ไทยไม่ได้รับอิทธิพลมาจากจีน 1. เทศกาลไหว้บรพบุรุษ 2. เทศกาลไหว้พระจันทร์ 3. เทศกาลตรุษจีน 4. วันไหว้ครู				
13.สามารถเห็นถึง ผลกระทบของอิทธิ ของวัฒนธรรม ตะวันตกและ ตะวันออกที่มีต่อ สังคมไทยได้	48) เพราะเหตุใด ภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 ประเทศไทยจึงจัดการปกครองคล้ายกับอังกฤษ 1. มีสถาบันพระมหากษัตริย์เช่นเดียวกัน 2. รัฐบาลอังกฤษมีเอกภาพและเสถียรภาพสูง 3. ระบบขุนนางของอังกฤษกับไทยมีลักษณะใกล้เคียงกัน 4. กลุ่มผู้นำในการเปลี่ยนแปลงการปกครองสำเร็จการศึกษา จากอังกฤษ				
	49) อิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกด้านวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี ทางด้านภูมิปัญญา ที่พบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน มี อะไรบ้าง 1. เครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องมือสื่อสาร คอมพิวเตอร์ 2. การปลูกฝ้าย การผ้าตัด 3. การใช้ชีวิต การทำงาน 4. นวัตกรรมการศึกษา				
	50) เมื่อชาวตะวันตกเข้ามาในประเทศไทย ก่อให้เกิดการพัฒนา ด้านการศึกษาของไทยที่สำคัญ อย่างไร 1. สถานศึกษาในระดับอุดมศึกษาจะต้องจัดการศึกษาที่เท่า เทียมกัน 2. ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาเท่าเทียมกัน 3. เด็กไทยทุกคนต้องจบการศึกษาระดับชั้นอุดมศึกษา 4. เด็กไทยทุกคนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน				

ข้อเสนอแนะ

.....
 .....
 .....

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

(.....)

แบบประเมินความเหมาะสมของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา
การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทาง
ประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง : ข้อความที่เสนอต่อไปนี้ เป็นเกณฑ์พื้นฐานในการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ โดยกา
 เครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นลงในแบบประเมิน และหากท่านมีข้อเสนอแนะ
 กรุณาระบุรายละเอียดให้เป็นแนวทางในการปรับปรุงต่อไป โดยกำหนดให้ความหมายเกณฑ์ประเมิน ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
ระดับ 3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

นิยามศัพท์

ความสามารถของสมองในด้านการคิด เพื่อที่จะหาข้อปัญหาและวิธีแก้ปัญหา หรือข้อที่ไม่
 สมเหตุสมผลต่าง ๆ โดยมีรูปแบบวิธีการต่าง ๆ มีการเรียนรู้จากประสบการณ์ทั้งเก่าและใหม่
 เพื่อนำมาผสมผสานให้เกิดวิธีการใหม่และสามารถแก้ปัญหาที่เผชิญได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น					หมายเหตุ
	5	4	3	2	1	
1. เนื้อหาในแบบทดสอบสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย						
2. ลักษณะของแบบทดสอบ เหมาะสมกับผู้เรียน						
3. รูปแบบการประเมินเหมาะสมกับเนื้อหาวิจัย						
4. เนื้อหาในแบบทดสอบมีความยากง่ายเหมาะสม						
5. เนื้อหาการทดสอบมีความเหมาะสมกับระยะเวลาที่กำหนด						
6. ข้อความตัวเลือกในแบบทดสอบมีอำนาจจำแนกได้						
7. การใช้ภาษาในการตั้งคำถาม ชัดเจน เหมาะสม						
8. หลักเกณฑ์ในการให้คะแนนมีสัดส่วนชัดเจน เหมาะสม						
9. สามารถใช้ประโยชน์จากผลการทดสอบเพื่อพัฒนาได้						
10. มีความตรงต่อเวลาในการส่งแบบทดสอบเพื่อตรวจสอบ						

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ
เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน
เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาความสอดคล้องของแบบประเมินแต่ละข้อกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วทำเครื่องหมายถูก (✓) ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ
 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ
 -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ ความพอใจของนักเรียน ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยนักเรียนสามารถตอบสนองต่อการเรียนได้ดี ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเกิดความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ		
		+1	0	-1
1	ฉันชอบเนื้อหาวิชาที่เรียน			
2	ฉันพอใจที่จะศึกษา เรียนรู้เนื้อหาที่เรียน			
3	ฉันชอบเนื้อหาวิชาที่เรียนเพราะมีความน่าสนใจ			
4	ฉันพอใจที่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้อง เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา			
5	ฉันพอใจที่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ทำงานเป็นกลุ่ม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			
6	ฉันพอใจที่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิด และตัดสินใจ			
7	ฉันชอบที่สื่อการสอนทันสมัย เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา			
8	ฉันพอใจที่ใบกิจกรรม มีความเหมาะสม ชัดเจน เข้าใจง่าย ไม่ยากเกินไป			
9	ฉันพอใจที่ใบความรู้ มีความเหมาะสม ชัดเจน เข้าใจง่าย			
10	ฉันพอใจที่ได้ทราบเกณฑ์การประเมินล่วงหน้า			
11	ฉันพอใจที่ครูประเมินผลการเรียนรู้อย่างยุติธรรม			
12	ฉันชอบที่ได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้			
13	ฉันพอใจที่ได้รับความรู้ และได้แบ่งปันความรู้			
14	ฉันมีความสุขกับการเรียนวิชานี้			
15	ฉันพอใจที่สามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน			

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาคผนวก ค

ผลการประเมินคุณภาพเครื่องมือการจัดการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ค.1

ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้

รายการประเมิน	ระดับคะแนน					$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	5	4	3	2	1			
1. หน่วยการเรียนรู้มีองค์ประกอบครบถ้วน เหมาะสม และมีรายละเอียดที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน	4	1	-	-	-	4.80	0.44	มากที่สุด
2. การเขียนสาระที่สำคัญในแผน กระชับ ครอบคลุม ตามเป้าหมาย	4	1	-	-	-	4.80	0.44	มากที่สุด
3. จุดประสงค์การเรียนรู้มีความชัดเจนถูกต้องครอบคลุม เนื้อหาสาระ	4	1	-	-	-	4.80	0.44	มากที่สุด
4. เนื้อหา/กิจกรรมการสอนเหมาะสมกับจำนวนเวลาที่กำหนด	5	-	-	-	-	5.00	0.00	มากที่สุด
5. เนื้อหาสาระในแผนถูกต้องตามหลักวิชาการ	4	1	-	-	-	4.80	0.44	มากที่สุด
6. กิจกรรมการเรียนรู้หลากหลาย / เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	4	1	-	-	-	4.80	0.44	มากที่สุด
7. กิจกรรมการสอนตามแผนเน้นกระบวนการคิด	5	-	-	-	-	5.00	0.00	มากที่สุด
8. มีการใช้สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยและ เนื้อหาสาระ	4	1	-	-	-	4.80	0.44	มากที่สุด
9. มีรูปแบบการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลาย	4	1	-	-	-	4.80	0.44	มากที่สุด
10. มีการวัดผลและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้	4	1	-	-	-	4.80	0.44	มากที่สุด
รวม						4.84	0.35	มากที่สุด

ตารางที่ ค.2

คะแนนความสอดคล้องของแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC	ความ สอดคล้อง
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
8	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	สอดคล้อง

(ต่อ)

ตารางที่ ค.2 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC	ความ สอดคล้อง
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
9	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	สอดคล้อง
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
20	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	สอดคล้อง
21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
24	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	สอดคล้อง
25	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
26	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
27	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
28	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
29	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
30	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
31	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	สอดคล้อง
32	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	สอดคล้อง
33	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
34	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	สอดคล้อง
35	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
36	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
37	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
38	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
39	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง

(ต่อ)

ตารางที่ ค.2 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC	ความ สอดคล้อง
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
41	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
42	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
43	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	สอดคล้อง
44	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
45	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
46	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
47	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	สอดคล้อง
48	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
49	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
50	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง

ตารางที่ ค.3

ค่าความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (B) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อที่	ค่าความยาก (p)	ค่าอำนาจจำแนก (B)	ข้อที่	ค่าความยาก (p)	ค่าอำนาจจำแนก (B)
1	0.54	0.32	16	0.50	0.22
2	0.68	0.23	17	0.36	0.31
3	0.46	0.43	18	0.46	0.43
4	0.79	0.35	19	0.79	0.35
5	0.54	0.61	20	0.54	0.61
6	0.29	0.43	21	0.29	0.64
7	0.64	0.59	22	0.64	0.59
8	0.32	0.22	23	0.32	0.22
9	0.25	0.49	24	0.25	0.49
10	0.46	0.88	25	0.46	0.88
11	0.68	0.53	26	0.68	0.53
12	0.64	0.44	27	0.64	0.44
13	0.36	0.31	28	0.75	0.41
14	0.61	0.65	29	0.75	0.41
15	0.32	0.37	30	0.61	0.35

ค่าความยาก (p) มีค่าระหว่าง 0.25 – 0.79

ค่าอำนาจจำแนก (B) มีค่าระหว่าง 0.22 – 0.88

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.93

ตารางที่ ค.4

ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบประเมินแบบทดสอบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

รายการประเมิน	ระดับคะแนน					$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	5	4	3	2	1			
1. เนื้อหาในแบบทดสอบสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย	5	-	-	-	-	5.00	0.00	มากที่สุด
2. ลักษณะของแบบทดสอบ เหมาะสมกับผู้เรียน	5	-	-	-	-	5.00	0.00	มากที่สุด
3. รูปแบบการประเมินเหมาะสมกับเนื้อหาวิจัย	5	-	-	-	-	5.00	0.00	มากที่สุด
4. เนื้อหาในแบบทดสอบมีความยากง่ายเหมาะสม	5	-	-	-	-	5.00	0.00	มากที่สุด
5. เนื้อหาการทดสอบมีความเหมาะสมกับระยะเวลา	5	-	-	-	-	5.00	0.00	มากที่สุด
6. ข้อความตัวเลือกในแบบทดสอบมีอำนาจจำแนกได้	4	1	-	-	-	4.80	0.44	มากที่สุด
7. การใช้ภาษาในการตั้งคำถาม ชัดเจน เหมาะสม	3	2	-	-	-	4.60	0.54	มากที่สุด
8. หลักเกณฑ์ในการให้คะแนนมีส่วนชัดเจน เหมาะสม	5	-	-	-	-	5.00	0.00	มากที่สุด
9. สามารถใช้ประโยชน์จากผลการทดสอบเพื่อพัฒนาได้	5	-	-	-	-	5.00	0.00	มากที่สุด
10. มีความตรงต่อเวลาในการส่งแบบทดสอบเพื่อตรวจสอบ	5	-	-	-	-	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม						4.94	0.09	มากที่สุด

ตารางที่ ค.5

ความสอดคล้องของแบบสอบถามความพึงพอใจสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					ΣR	IOC	ความสอดคล้อง
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
6	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	สอดคล้อง
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
10	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	สอดคล้อง
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
13	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	สอดคล้อง
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง

ภาคผนวก ง

คะแนนจากการจัดการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ ง.1

คะแนนของการจัดการเรียนรู้

คนที่	คะแนนของการจัดการเรียนรู้								รวม
	แผนที่ 1	แผนที่ 2	แผนที่ 3	แผนที่ 4	แผนที่ 5	แผนที่ 6	แผนที่ 7	แผนที่ 8	
	ใบงาน	พฤติกรรม	ใบงาน	นำเสนอ	นำเสนอ	ใบงาน	พฤติกรรม	ใบงาน	
	20	20	20	20	20	20	20	20	
1	14	15	16	16	17	15	18	17	128
2	11	13	14	10	12	14	16	13	103
3	12	15	16	15	16	16	18	16	124
4	14	16	15	17	18	16	18	16	130
5	12	13	16	15	16	17	18	17	124
6	12	16	16	16	17	15	17	18	127
7	13	15	17	17	18	17	19	18	134
8	12	16	17	17	18	18	18	19	135
9	15	17	18	15	16	15	18	15	129
10	13	15	17	16	17	16	19	17	130
11	12	15	16	17	18	18	18	18	132
12	15	17	17	17	18	18	18	17	137
13	10	9	9	11	12	14	15	12	92
14	15	17	16	16	17	15	18	17	131
15	19	16	18	18	17	17	19	18	142
16	16	17	17	16	17	17	18	18	136
17	13	15	17	15	16	18	17	19	130
18	12	15	16	17	18	19	16	16	129
19	17	17	18	17	18	16	18	18	139
20	19	20	18	19	18	18	20	19	151
21	14	15	16	17	17	18	17	17	131
22	15	17	17	16	17	17	18	19	136
23	17	17	14	18	16	18	18	18	136
24	13	15	16	16	17	17	18	16	128
25	15	17	17	16	17	17	19	17	135
26	16	17	14	18	17	18	19	17	136
27	15	17	16	17	18	16	19	18	136
28	15	17	17	15	18	17	16	18	133
รวม	396	441	451	450	471	467	500	478	3654
$\bar{X}$	28.40	30.41	31.10	31.03	32.48	32.20	34.48	32.96	130.5
S.D.	2.23	1.93	1.79	1.88	1.54	1.33	1.11	1.65	10.94
%	70.71	78.75	80.53	80.35	84.10	83.39	89.28	85.35	81.56

ตารางที่ ง.2

คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน

คน	ก่อนเรียน	หลังเรียน
	30 คะแนน	30 คะแนน
1	22	27
2	16	24
3	15	21
4	12	23
5	15	21
6	13	23
7	11	24
8	10	26
9	20	25
10	12	25
11	15	21
12	13	25
13	12	21
14	11	25
15	23	28
16	14	24
17	10	23
18	13	25
19	16	27
20	24	29
21	14	23
22	19	27
23	12	24
24	16	25
25	15	24
26	14	26
27	22	25
28	23	26
รวม	432	687
$\bar{X}$	15.42	24.53
S.D.	4.21	2.09
ร้อยละ	51.42	81.78

ตารางที่ ง.3

คะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ก่อนและหลังเรียน

คน	ก่อนเรียน	หลังเรียน
	40 คะแนน	40 คะแนน
1	24	32
2	12	22
3	15	28
4	16	28
5	14	26
6	11	24
7	14	30
8	18	32
9	20	32
10	16	27
11	14	27
12	22	34
13	18	32
14	16	24
15	28	36
16	22	30
17	18	27
18	18	32
19	28	36
20	20	40
21	24	32
22	20	30
23	16	29
24	26	30
25	22	30
26	24	34
27	28	36
28	22	30
รวม	546	850
$\bar{X}$	19.50	30.35
S.D.	4.88	4.07
ร้อยละ	48.75	75.89

ตารางที่ ง.4

ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียน

ข้อ	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1	ฉันชอบเนื้อหาวิชาที่เรียน	4.92	0.26	มากที่สุด
2	ฉันพอใจที่จะศึกษา เรียนรู้เนื้อหาที่เรียน	4.92	0.26	มากที่สุด
3	ฉันชอบเนื้อหาวิชาที่เรียนเพราะมีความน่าสนใจ	4.75	0.44	มากที่สุด
4	ฉันพอใจที่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้อง เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา	4.50	0.50	มาก
5	ฉันพอใจที่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ทำงานเป็นกลุ่ม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	4.78	0.41	มากที่สุด
6	ฉันพอใจที่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิดและตัดสินใจ	4.75	0.44	มากที่สุด
7	ฉันชอบที่สื่อการสอนทันสมัย เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา	4.92	0.26	มากที่สุด
8	ฉันพอใจที่ใบกิจกรรม มีความเหมาะสม ชัดเจน เข้าใจง่าย ไม่ยากเกินไป	4.60	0.49	มากที่สุด
9	ฉันพอใจที่ใบความรู้ มีความเหมาะสม ชัดเจน เข้าใจง่าย	4.57	0.50	มากที่สุด
10	ฉันพอใจที่ได้ทราบเกณฑ์การประเมินล่วงหน้า	4.96	0.18	มากที่สุด
11	ฉันพอใจที่ครูประเมินผลการเรียนรู้อย่างยุติธรรม	4.85	0.35	มากที่สุด
12	ฉันชอบที่ได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้	4.64	0.48	มากที่สุด
13	ฉันพอใจที่ได้รับความรู้ และได้แบ่งปันความรู้	4.96	0.18	มากที่สุด
14	ฉันมีความสุขกับการเรียนวิชานี้	4.67	0.47	มากที่สุด
15	ฉันพอใจที่สามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน	4.50	0.50	มาก
	รวม	4.75	0.38	มากที่สุด

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สาขาวิชาสังคมศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์

ที่ สคบ. ๐๑๗๓/๒๕๖๒

วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน อาจารย์ทัชชวดีณ์ เหล่าสุวรรณ

ด้วย นางสาวธีรภัทร์ นิตยกุลเศรษฐ์ รหัสประจำตัว ๖๑๘๐๑๐๕๗๐๑๐๕ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา รูปแบบการศึกษาในเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือ

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษาการวิจัย
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่นๆ ระบุ .....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐชัย จันทขุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์

สาขาวิชาสังคมศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา

โทรศัพท์. ๐๘๖-๐๒๗-๖๒๒๙ (อาจารย์ ดร.ทัชชวดีณ์ เหล่าสุวรรณ)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สาขาวิชาสังคมศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์

ที่ สคบ. ๐๑๗๓/๒๕๖๒

วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน อาจารย์อัจฉริยา พรหมท้าว

ด้วย นางสาวจิรภัทร์ นิตยกุลเศรษฐ์ รหัสประจำตัว ๖๑๘๐๑๐๕๗๐๑๐๕ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา รูปแบบการศึกษาในเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญหาประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือ

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษาการวิจัย
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่นๆ ระบุ .....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภัทรชัชย จันทชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์

สาขาวิชาสังคมศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา

โทรศัพท์. ๐๘๖-๐๒๗-๖๒๒๙ (อาจารย์ ดร.ทัชชวีวัฒน์ เหล่าสุวรรณ)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สาขาวิชาสังคมศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์

ที่ สคป. ๐๑๗๓/๒๕๖๒

วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือและเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

เรียน อาจารย์ธัญลักษณ์ เขจรภักดิ์

ด้วย นางสาวธีรภัทร์ นิตยกุลเศรษฐ์ รหัสประจำตัว ๖๑๘๐๑๐๕๗๐๑๐๕ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา รูปแบบการศึกษาในเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญหาประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือ

- เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษาการวิจัย
- ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล
- ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย
- อื่นๆ ระบุ .....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธัญลักษณ์ จันทชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์

สาขาวิชาสังคมศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา

โทรศัพท์. ๐๘๖-๐๒๗-๖๒๒๙ (อาจารย์ ดร.ทักษวัฒน์ เหล่าสุวรรณ)

ที่ อว ๐๖๑๙.๐๒/ว.๔๗๔๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์อพันธ์ พูลพุทรา

ด้วย นางสาวอิรภัทร นิตยกุลเศรษฐ์ รหัสประจำตัว ๖๑๘๐๑๐๕๗๐๑๐๕ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา รูปแบบการศึกษาในเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญหาประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความ เรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องของงานวิจัย

เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย อื่น ๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภัฏฐชัย จันทร์ชุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

สาขาวิชาสังคมศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา

โทรศัพท์. ๐๘๖-๐๒๗-๖๒๒๙ (อาจารย์ ดร.ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ)

ที่ อว ๐๖๑๙.๐๒/ว.๔๗๔๑

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๐

๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๒

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายศิวกร ไชย कुमार

ด้วย นางสาวธีรภัทร์ นิตยกุลเศรษฐ์ รหัสประจำตัว ๖๑๘๐๑๐๕๗๐๑๐๕ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา รูปแบบการศึกษาในเวลาราชการ ศูนย์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน เรื่อง ประเด็นสำคัญทางประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความถูกต้องของงานวิจัย

เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา ตรวจสอบด้านการวัดและประเมินผล ตรวจสอบด้านสถิติ การวิจัย อื่น ๆ ระบุ.....

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ร้อยโท

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐชัย จันทุม)

คณบดีคณะครุศาสตร์ ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดี

สาขาวิชาสังคมศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษา

โทรศัพท์. ๐๘๖-๐๒๗-๖๒๒๙ (อาจารย์ ดร.ทัชชวัฒน์ เหล่าสุวรรณ)

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นางสาวธีรภัทร์ นิตยกุลเศรษฐ์
วัน เดือน ปี เกิด	6 กรกฎาคม 2537
ที่อยู่	163 ม.5 ต.ทุ่งนาเลา อ.คอนสาร จ.ชัยภูมิ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2560	ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
พ.ศ. 2563	ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY